

תלמוד ינקאי

מכיל בקרבו שש מסכתות הלא הנה:

מסכת הדיוטות, מסכת חנוכה, מסכת נכסים,
מסכת מסוה, מסכת זבחים, מסכת עמירקא.

וגלוח בסופו

מדרש אסתר והגדה לסופרים,

מאת

גרשון ראזענצווייג

הוצאת בית מסחר הספרים שך
ש. דרוקערמאן, 50 מאנעל סטריט, ניו יארק.

אל כבוד יחזי חקירי נעים ספירות ישראל

נרשון ראזענצווייג

באני מכתבך בו הודעתני כי נכון אתה להוציא לאור במחברת מיוחדת את מסכת אמעריקא אישר חברת. שמחתני מאד יקירי, בבשורה הזאת. ראוייה היא מחברתך, הן מפאת שפתה והן מפאת תוכנה, למצא לה סתכים בין כל אחינו באירופא ובאמעריקא חידועים לקרא כפרים רבי האיכות בסגנון לשון התלמוד, אם נדמה ונשוה אליה שאר המסכתות בספרתנו הנכתבות בסגנונה ולשונה, כמו מסכת פורים מאת קלונימוס בר קלונימוס (מחבר של ספר אבן בחן), מסכת עניות מאת אייזיק מאיר דיק, מסכת סופרים בחשחר שנה השיעית, או נראה כי יתר שאת ויתר עז למסכת אמעריקא עליהן. הן במסכתות פורים ועניות ידעו מחבריהן לכתוב בסגנון לשון התלמוד, אף מהתלוצותם לא הביאו שום הועלה. כי באו בפמפומי מלין וינבכו על דברים שלא היו מעולם. במסכת סופרים חפץ המחבר לחקות את לשון התלמוד ולא עלתה בידו, אף אתה הנך סופר חרוץ בסגנון לשון התלמוד באופן מאד נעלה ולצון חמדה לך בכח ההתול (סאטירא) המוב עליך על מדות שאינן מהוננות בארץ הזאת ותצא לריב נגד מורים טחעים, נגד בורים ותלמידי חכמים שאין בהם דעה, נגד "חזנים" השרים בשירים על לב רע בעת אחינו מובעים בים צרה, נגד פרנסי העדה אשר קופה של שרצים תלויה להם מפניהם ומאחריהם. אנכי קראתי את מסכת אמעריקא, פרק אחר פרק, פעמים ושלש על מנח לבקרה בלי פישוא פנים, בידעי כי לא לפניך חנה יביא ישפת חלקות שנאה נפשך. והנה ראה זה מצאתי כי הניפות שבט מהתלוצות השנונים כחצים ותדרך קשת הלצותיך רק על המעשים והפנהנים המכוערים אשר לא נקו מהם בני אמעריקא. אהבתך להארץ המופה והיקרה הזאת לא קלקלה את השורה לעור את עיניך מבלי ראות מומיה וחסרונותיה. לך נאווה ההכה בעד מפעלך כי הסירת את המסוה מעל פני הצבועים, הנוכשים אדרת החסידות למען כחש, השמים "פארי מנבעות"—שטופ פיפ בלעז—על ראשם למען כל "עמי הארץ" יראו כי שם "רבנים" נקרא עליהם וייראו מהם, כדבר בעתו היו

מתחזקת על מלמדים כאלה אשר לא יחזקו קרוא עברית על נכון ומתוך שלא
נמרו מעולם יצאו ללמד וקשים המה לאחינו בספחת. גם בלב ונפש אתן צדק
כדבריהם בהעמידך על עמוד הקלון, רבנים אורטודוקסים שלא בשלו כל צרכם
ושבר עמם לא ננע עד נפשמ, ורבנים „מחקנים“ כאלה המחבלים כרם בית
ישראל, אשר נאותם—חכמתם, ובינתם—עזותם, אשר לא קראו ולא שנו ולא
שמשו תלמידי חכמים ושפת אבותינו היא לחם בספר החתום ויחפצו לנרשה,
מתוך פהל ד'.

במלים מעטים אמר כך: בכל המסכת אשר חברת בטוב מעם ודעת
סתחנתה ועד סופה, מצאתי רק ענינים נעלים ורעיונים נשגבים; את אשר תהלל
סתכל ואת אשר תחלל מחלל. היא מרגלית טובה בספרתנו, וגם דור יבוא—אם לא
ישוב עוד את שפת אבותינו וסגנון לשון התלמוד—ללך וישים כבוד לך כאשר
יאתה לסופר נעלה ומשכיל על דבר אמת כמוד היום; הן לא הטלת מים בקדשים
אך בחולין, ותנף גרון מהתלותך על עץ רקוב, ענפים יבשים ועלים נובלות.
לא אמונה כי כל קוראי מחברתך המבינים דבר לאשורו יתענגו על
דבריהם כאשר התענגתי אני ויקראו אליך כאשר אקרא אני היום; „לך בבח
עמר זה להעשיר את ספרתנו במסכתות אחרות הנכתבות בסגנון של „מסכת
אמריקא“ בחבניתה ובחוכמה, וסי יתן וירבו כמותך בישראל ואז תהיה שפתנו
וספרותה לעולמי עד כימי השמים על הארץ.
בל תרפינה ידיך, בל ירד לבבך ובל תחת מקור מבקרים בלי דעת
ותבונה חשמים השך לאור ומתוק למר וטוב לרע.

אלה דברי אוהבך מוסיר ערכך האותב עמו ושפתו עד שובו לארצתו.

ADOLPH M. RADIN, Ph. Dr.
Rabbi Temple „Gates of Hope“

~~~~~

מ ס כ ה

הדיוטות

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים שר
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות א

מתני' ונוטלין חלק בראש. נשררה משום הדיוטות לאו בני מחילת
על הניצור וכל מחלקת נינהו. דאין מוחלין על כבודן לכיכר

אין כבודן מחולי
ורב שאל דסנר
דנמחילה ממש
קמיידי מתיצ ליה
מהא דר צ
ליצינאי: כבוד
לאיש שבת. והכי
דרש ליה אין
חולקין כבוד
אלא לאיש שצריך
מקום דקצ לשבת
עליו: לא סרצ
אברהם אבינו
לאצימלך. ושקל
מיניה אלף כסף

מתני' שלשה הדיוטות קופצין

בראש, ואלו הן, הדיוטי
תופרים הדיוטי סופרים והדיוטי
בופרים:

גמ' תניא אין חולקין כבוד לעם
הארץ אבל חולקין כבוד להדיוט,
שנאמר, כבוד חכמים ינחלו (משלי)

לשם שמים:
דיוטי כוכרים.
לקמיה מפרש
דכוכרים דהכא
סיינו לצועים:

גמ' חזל חולקין
כבוד להדיוט.
צכבוד מכני
סירא קמיידי
מתניתא: ואין
חכמים, וכול'
שכן קורי'
להדיוטות כלשון
למיריק חכמים:

ואין חכמים בעמיריקא אלא הדיוטות שקופצין בראש ונוטלין
חלק בראש. מאי עס הארץ מאי הדיוט. אמר רב דעתך, עם הארץ
כל שדעתו מפורפת עליו, הדיוט כל שדעתו מפורפת על
הצבור. והא אפכא מסתברא עם הארץ דמכה דנפשיה הוא
נחייב בכבודו הדיוט דמכת צבור הוא בכבודו לא נחייב אמר
רב מבינא, משום דהדיוטות לאו בני מחילה נינהו. מתקף ליה
רב שואל והאמר רב ליצינאי מחילה בעמיריקא מביאה
לידי כבוד, דכתיב כבוד לאיש שבת (משלי) אמר ליה
אנא במחילה לחטאים לא קאימנא: אמר מר אין חולקין
כבוד לעם הארץ, והא כתיב גבי אברהם וישתחו לעם הארץ
(בראשית) אמר רב חיימא עפרון באותו יום נעשה הדיוט
תדע שקפץ בראש, וכדתניא מפני מה לא סרב אברהם אבינו
לאבימלך וסרב לעפרון משום דעפרון הדיוט הוה והדיוטות לאו
בני מחילה נינהו: הדיוטי תופרים וכו' תיר מנין שהדיוטי
תופרים קשים מכל ההדיוטים שבעולם שנאמר, שמלתד לא
בלתה מעליך ורגלך לא בצקה (דברים), כך אמר משה לישראל

2 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

ולעפרון סרצ ולא רצא ליקח ארץ שזכו לגדולה : לקח טחט צידו .
 ארצע מאות שקל מחט קדש למרצע ע"י מחט מנגטי גלה קלומצוס את
 צמעשה צראשית שכן מלינו צאדס אמירקא: לענין נטילה. לענין נטילת
 הראשון ויתפרו עלה תאנה, ושט חלק צראש הדיוטי תוכרין קודמין
 מרצע נחמא להדיוטי סוכרין
 צתורה ושט מחט ולא טובה גדולה עשה עמכם
 לא נחמא: משום הקב"ה שכל אותן ארבעים שנה
 שהצא חולפה לא היו בכם חיימים וסנדלרים
 לעולם. שמיד ולא שלמו בכם הדיוטות ועזי
 שמיד כשנעשה פנים שבדור : אמר רב ספרא
 אה"ר חייט העיז עזים שבהדיוטות הדיוטי תופרים,
 פניו צלפי מעלה ועזים שבתופרים חיימים,
 ואמר אכלתי כדתניא מחט קדש למרצע
 ואוכל: חייטי במעשה בראשית ומפני מה לא
 דהתם, שצארץ נזכר בתורה משום שהביא
 אירופא: חוצפא לעולם: אמר ליה רב
 מתקין צכותלא דמזרח חוצפא דרב הכימא תא חזי מה
 להנהתן. שט
 לסן הנאה מזה

בין חייטי דהתם לחייטי דהבא, חייטי דהתם מוקירין רבנן ובי
 אתין לבי כנשתא אזלין וקאין בדוכתא עמיקתא, חייטי דהבא
 שונאין תיה ומלגלין עליהן ובבי כנשתא מתהבבין בכותלא
 דמזרח להנאתן: תנא בשעה שהלך קלומצוס לגלות את עמירקא,
 אמר חוצפא כלפי שמיא מהניא, מה עשה לקח מחט בידו
 ואמר רבשיע חייט הציף אנא, מיד נגלהתו יצאה בת קול ואמרה
 חייף שעתידין בני אומנתך להיות עזים שבהדיוטות בארץ
 הזאת: אמר רב ספרא לא אסרן אלא לענין נטייה אבל לענין
 קפיצה הדיוטי סופרים כחופרים כדתניא מפני מה אמרו חכמים
 לא יצא החייט במחטו והלבדר בקולמסו וכו' מה ענין לבדר אצל
 חייט אלא משום דמחט וקולמס ירדו כרומים. לעמירקא: ת"ר
 שבע מדות מנו חכמים בסופרים הדיוטים שבעמירקא, ואלו
 הן, תוכם כברם, מתנהגים כתמידי חכמים, אין מקללין אדם
 חנם, אין חונפין אפילו לחבריהן נזהרים מגנבת דברים, נוהגין

מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות ג

מקללין מחריפין ומגדפין: נזהרין דין נקרת נוהג זה, כדכתיב ג'י
מגננת דגרים, אלא קוין מאמרים. שפחה חרופה נקרת תהיה לה;
והיריס מ של אל תקרא כוזב
אחרים נמשיכה לדפוס מן המיטב, ומביאין גאולה
דמשיכה נספרות לעולם: דרש רב ספרא, ושפחה
קניא כדילי כי תירש נבירתה (פסלי) זו לשון
ר' ספרא הבבלי שגרשה וירשה את לשון
מקרא ומושכים הקדש מישראל שבעמיריקא
נשנו סופר והיא כשפחה חרופה לסופרים
נמסכתא עוקצין: הדיוטים, אף על פי שאין דין
מן המיטב, כמו בקרת נוהג בה. ואמר רב ספרא
שנינו מיטב כל ישראל קרואין אדם לפיכך
השיר כ' זו: כל אדם מישראל הרוצה ליטול
מציאין גאולה שם סופר בא ונוטל שנאמר כל
לעולם שמקצין עקני דמשיחא האדם כוזב (תהלים) אל תקרא
נחלפתן: שאין כוזב אלא כותב. תניא כל שהוא

שומה כחמור מובטח שיהיו בניו סופרים בעתונם של ישראל
דכתיב, יששכר חמור גרם (בראשית) וכתיב, ובני יששכר יודעי
בינה לעתים (דה"י). והדיוטי כופרים. מאי כופרים אילימא מומרין
והא כבר זכו בהם אחרים, ואילימא אנרכין והא לאו כופרים
אלא מאמינים הן, דתניא מה בין מומר לאנרכי, מומר כופר
במה שהוא מאמין ואנרכי מאמין במה שהוא כופר, ולא זו
בלבד אמר באנרכין אלא שמעשה חסידים בידיהם, שאין להם
אלא מה ששומעין מרביהן ואומרין מוסט חרופטקין ובקונין אמת
ותורתן אמת. ואמר רב ידען איזהו אנרכי כל שמאמין בשתי
רשויות, ברשות היחיד וברשות הרבים, כיצד, רשות היחיד
בממונו, ורשות הרבים בממון של אחרים. אלא מאי כופרים
צבועים ומאי מעמא קרי להו כופרים לפי שהם מבית ומחוץ בכפר.

4 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

תקונין. זעלי
שם טוונ של
סאנרכין: ילטנע
מלשון נציעות:
תניא הצברעין דורסין ומורפין כחיות
ומתפרנסין מקדשי שמים כדכתיב ומטל שמיא
יצטבע (דניאל) אמר רב ספרא אפשר לאדם
להזהר מכל ההדיוטות חוץ מהדיוטי צבועים
משום דקיימי עלן כי כסלא לאוניא.

הדרן עלך פרק שלשה הדיוטות.

מסכת

חנניפה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערטאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה א

מתני שבעת ימים. וכל המקדים כוסל את עניו ועוזר צמתכון על צהכנה הרי זה משונה: אם לא יגיד. ומתוך שהמשחק צמתוכה

צלצד אינו כוסל
את עניו כלל
שמנהג ישראל
הוא: מלכות יון.
יש גורסין מלכות
רומא וזה עיקר:
אם ט ד א ת
וא ל י מ פיאות.
מיני שחוקות
של הרומאים:
חנו כה. כלומר

מתני שבעת ימים קודם

החנוכה מזמין את

החבורות ואת הקרתין אבל אין

מכנין המקום ואת המעות, לפי

מזמין א ת
החבורות, צנמ'
מכרש כמה היא
קצורה:
גמ' והא מלוא
ה צ א ה
צעצרה/דהמשחק
צקוציא והוא
הדיון צכרטיסין
כסול לעדות
מלא שהמשחק

שאין שניהן מעכבין בדבר. רבו מרתיאל אומר אין מכנין

את המקום אבל מכנין את המעות:

גמ' תניא משחק בחנוכה עישה מצוה, דומיא שכרות בפורים

והא מצוה הבאה בעבירה היא. אמר רב כלפאי, כיון

שנהגו בה ישראל הותרה להם והרי היא כמצוה, שמנהג

ישראל תורה היא, כדאיתמר, שני דברים מגונים למדו ישראל

מן העכו"ם והותרו להם לפי שלא קבעום אלא לפעם אחת

בשנה ומשום שהם זכר לגאולה, כשנגאלו מן הפרסיות שהיו

שטופין בשתיה עשו להם יום טוב של שתיה, וכשנגאלו מן היונים

שהיו שטיפין במשחק עשו להם יום טוב של משחק, וסמכו אקרא

כי בדבר אשר זדו עליהם. אמר רב דעתן שמע מינה דהמשחק

בכל ימות השנה אסור לשחק בחנוכה וכאותה ששנינו גבי

שתיה בפורים: תנו רבנן מאי חנוכה, חנו כה, דכששלטה

מלכות יון על ישראל התחילו בחוריהם של ישראל להשתתף

במשחקיהן של היונים ולבזבו מסוגם של אבותיהם על אסמדתאות

ואלימפיאות שלהם, מה עשו חכמי ישראל שבאותו דור, עמדו

והתקינו להם שחוקות בבתיהן ובחדריהן ואמרו להם חנו כה,

כדאמרי אנשי טבא בישא זכורתא מרביתא, וכשנעשה נח

לישראל ונצחו את היונים קבעו משחק בחנוכה לדורות.

2 מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה

אל תלכו צדקה אחר: צדק, אית ליה. וכשתמין חנוכה של שלשה
 מקרי מזומן וחנורה של שלשה נמי ממילא יהיו שש וששה סגו לכולי
 מקרי מזומן עלמא ואפילו
 ורז קוצלי תכס מוסיפין את החבורות. וכו'.
 לשון אחרון: חבורות לסאי. אמר רב נמבליאל,
 שחוק של קיימא. למשחק, דמצות משחק בחנוכה
 ויש לחוש שמא בחבורה היא, לפי שהוא זכר
 תמכרד הסצילה: לנאולה ומידי דהוה קרבן פסח
 שמא יאנס אחד וכמה היא חבורה. אמר רב
 מהם. שמא יאנצד קוביא מיעוט חבורה בשלשה
 את מעותיו ולא יוכל לשחוק עוד
 דחנרל חנרל דגמרא שאין שחוק אלא במזומן
 נרדסיר.

ורב מרונפי אמר שנים נמי מקרי חבורה דכתיב לא אבוא בסוד
 משחקים ואין סוד אלא בשנים. מתקיף ליה רב קובאי לרב
 מרונפי האיתמר, שלשה שירשבין ועוסקין במשחק במחין שלא
 יפסיקו במהרה, שנאמר, ותחוש המשולש לא במהרה ינתק,
 מאי לאו דבפחות משלשה לאו שחוק של קיימא הוה,
 ולא מקרי חבורה. אמר ליה, לעולם סבירא ליה להאי
 תנא דבשנים נמי מקרי חבורה, ועצה טובה קא משמע לך,
 משום גזרה שמא יאנס אחד מהם, ואנא לא סבירי לי להאי
 גזרה דאם כן אין לדבר סוף. מאי הוה עלה. אמר רב שחקן, כך
 קבלתי מרבתי, בהוסנה אין פותחין ואין מוסיפין משלשה
 ובשחוק יוצאין אפילו בשנים. בשלמא אין פותחין משום חששא
 דשמא יאנס אחד מהם, אבל אין מוסיפין מאי מעמא. אמר רב
 גיימא משום דחברא חברא אית ליה. ושית לכולי עלמא סגי:
 תניא הוזמין חבורה ונתבטלה הוה ומצטרף לחבורה אחרת,
 דכתיב חבורה תחת חבורה, פשפש ולא מצא אחרת הוה ועושה
 חבורה בביתו עם אשתו, דאשת חבר כחבר דמיא. אמר רב
 שחקן מנין דאשה מצטרפת לחבורה עם בעלה, שנאמר, וירא
 את יצחק מצחק את רבקה אשתו, ואותו היום חנוכה הוה
 דכתיב שם, ויהי כי ארכו לו שם הימים, ואין לך זמן שהימים

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה ג

שאלך נלע"ז: אסקונדרא. דאס זכרטיסין אסמכתא ליכא. שהנאין
 נלע"ז: ישור כשך יקושים. משמע לשחוק אינם סומכין כלל שירימו
 שגנאי הול לשור אלא שיפסידו, נשעה שזני אדם נראין כארוכין אלא בחנוכה, והמעות שהם
 נוקשין נשחוק ומנין שאפילו ילד מצטרף מכינים לשחוק
 ה ש א ד: לא לחבורה, שנאמר, וילד לחבורתי: הם מקירין
 תעמוד על דם. שאלו לעמוד ומכנין את הקרתין מאי קרתא וכל הזוכה
 נשעה שמשחקין ברמוסא של משחקין, ואמאי הול כזוכה
 נדאס אסור: קורין להן האידנא קרתין משום מן הספקר:

דשכיחי כולא שתא גבי נמורי קרתא, וכדאמר רב מבינא, כזמן
 הזה נשתנו עלינו סדרי בראשית, בראשונה לא היה מלאך המות
 בא לעיר אלא בשביל כלבים בוכים, ועכשו אינו בא אלא בשביל
 כלבים שחוקין, ומאן גינהו הני כלבי דחציפין נמורי דקרתא
 שיושבין ומבלין כל יסיהן בשחוקות, ומקיימין, לשחוק עושים
 לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל: **מחגי'** במה משחקין
 ובמה אין משחקין, אין משחקין לא בנרדשיר, ולא באסקונדרא,
 ולא בפספסין, ולא בקוביאות ולא בעזין חאבא, אלא בקרתא
 בלבדי אבל משחקין עם התינוקות בעגולין של אבר כדי לחנכו
 במצוות. **גמ'** אסר רב קרתן מנין להא דתנו רבנן אין משחקין
 לא בנרדשיר ולא באסקונדרי וכו', דכתיב, ישור כשך יקושים,
 וכתיב, לא תעמוד על דם רעך, ואידך משום דהוי שחוק הפסילים,
 כדכתיב, כסיל בחשך הולך: אתמר, מפני מה אמרו חכמים
 אין משחקין בחנוכה אלא בקרתין בלבד, משום שיום טוב של
 חנוכה הוא זכר למסירת נפש הלכך קבעו בו שחוק דאית ביה
 מסירת נפש. מאי גינהו. אמר רב מרפן, מסירת מכוון דדמיב
 תרתי משמע, אי נמי מסירת נפש מבשר, דאדם בהול על
 ממונו חסנן דאתו ביה לידי הכאה. וכשהק במסון לישראל
 מי שריא והא אכסכתא היא, ואסמכתא לא קניא. אמר רב אבדין
 בקרתין אסמכתא ליכא, כדתניא בני חבורה ינכנסין לשיבה
 הכל מפקירין בלבן את מעותיהם, ועל כל פרוטה ופרוטה

4 מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה

נטופסי דקרתו. הלורות והלנעים
 שנסם שאינס משתנים לעולם:
 שחל יכלו מן השוק. משום
 שירצו הקופלין עליהן צער
 חנוכה וינטל מן המזוה: מלי אין
 מעכבין נהככה. אצל נשחוק
 אפילו ת"ק מודה דמעכבין.
 שזורקין לקערה אומרין, הרי זו הפקר לכל
 החבורה, טרפו בכלפי חכה אחד מהם, חנוכה
 קונה במשיכה את הקערה ומהפכה על פיה,
 ומפקיר את הפרוטות לאלתר: אמר רב שפילאי,
 אסר לשנות בקרתא ממטבע שטבעו בהן
 חכמים, במה דברים אמורים, בטופסי דקרתו
 אבל בשחוק הבל כמנהג המדינה, וכדאמרי
 אינשי, עלת לקרתא הלך בנמוסיה. למיכרא
 דסבר רב שפילאי דצבעים וצורות מעכבין,
 ורמינהו, אמרו עליו על רבי צחקא הבטלן
 שהיה עושה לו פתקאות של גויל, וכותב
 עליהם מספרים בקולבס של איז, והיה מנחם
 בהן בליל חנוכה, דרריש תעשה ולא מן העשוי. לא קשיא, דרבי
 צחקא בטלן היה וסתם בטלן מלמד, ומאי משחק עם תלמידיו, כדי
 להנבין במצוות, דשרי אפילו בעגולין של אבר. הכנה בקרתין למה
 לן. אמר רב שחקן, שמא יכלו מן השוק. אבל אין מכינין וכו',
 בשלמא מקום פשיטא לן דלא מעכב, דתנן בב"מ שהוא
 ואפילו באכסדרא ומרפסת, אבל מעות מאי מעמא דתנא קמא
 דסבר דלא מעכבין, והא גמירא דליכא הקפה במשחק. אמר
 רב גיימא מאי אין מעכבין, בהכנה, משום דקיימא לן דממונא
 למשחק משכח שכיחא שיד היצר הרע באמצע. ורבן קרתואל
 סבר אין סומכין עליו בערפי חנוכה משום דמריד ביותר
 וזמנין דשבת.

הדרן ערך פרק שבעה ימים.

מסכת

נכמים

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 מאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת אף על פי פרק ראשון נכמים א

מתני' אף על פי שאמרו חכמים, ולא חיישין שמא לאו נדיקה
זממכת עניות? אין הכל מעלייתא היא מכני כי רזון
נאמנין על העשירות. הכל לאתויי של זודקין זודקין לכסות ולמזונות
סקונים עליות שמנות צנית סכנסת ולכל מילי דחיי : כאן נשאינו
ישראל, לאפוקי

לפי שאינם
עושין אלא
ליוהרא ומאזדין
מעות אחרים:
נסימני עשירות
נמי מחדש לה
מאי נינהו
סימני עשירות.
נמי. ולאחר
נדיקה

פרק ראשון

מתני' אף על פי שאמרו

לפי

חכמים הכל נאמנים

על העניות, אין הכל נאמנים

על העשירות, ואפילו בעדות

ובשבועה, אלא בסימני עשירות בלבד.

נמי מאי שנא אעניות דנאמנין ואעשירות דלא. אמר רב
סוצילאי משום דעשיר נקרא רשע כדכתיב ויתן את
רשעים קברו ומסיים לו קרא ואת עשיר במותיו ואין אדם
משום עצמו רשע, ובעדות משום דחיישין לקנוניא, ובשבועה
משום מנו דחשוד אמסונא חשוד נמי אשבועתא. מתיב רב
מבינא, והתנן, האומר הריני חכם סימן שהוא כסיל, הריני
גבור סימן שהוא חלוש, הריני עשיר נאמן ובודקין אחריו,
קתני מיהת דנאמן מאי לאו דלכתחלה. אמר רב ביזנא, מאי
נאמן בדועבד ולאחר בדיקה. ואיבעית אימא לא קשיא, כאן
בישראל כאן בשאינו ישראל, שאינו ישראל האומר הריני
עשיר נאמן כמסיח לפי תומו ואפילו הכי צריך בדיקה לענין
הלואה, אבל ישראל אינו נאמן כמסיח לפי תומו דאוקי נברא
אחזקתיה וסתם ישראל עניים הן, וכדריש רב ידען יש מתעשר
ואין כל וגו' מתעשר ואין כל אלו עשירים של ישראל

2 מסכת אף על פי פרק ראשון נכחים

למי שסמכין על הקרקע והון המכפלה לישא דכחז נקט כלומר
 דנ להס. ואף על פי כן סמך זינורית. מנזקים שכן כעכרון
 מתרששים על שסמכין על המסחר מתרשש וזדוכתאסוריתא
 וקונלים על והון רב אלו עשירים של אומות קאמר ומנזקים
 ישראל שהם גזלים את העולם לפי שסמכין על הקרקע. שכן כפינחסי
 ממונס. נקרקע ועשירים של ישראל אמו לאו קא משמע.
 ממש, כלומר סמכין על הקרקע נינהו, והא משכנותישראל
 מכסידין לגמרי. נעד מרת תניא בראשונה אמרו לעולם
 קרי צי ישיש אדם את מעותיו, שלישי

בקרקע שלישי בפרקמטיא שלישי בכספים, עד שבאי בני
 ישראל לאמריקא והעמידו על שנים על הפרקמטיא ועל
 הקרקע, ומשקיעין את הכספים בקרקע. מאי לאו
 דסמכין עד הקרקע גמי. אמר רב חביבא מאי בקרקע בקרקע
 ממש, משום שאינם נוהגין בטעת קנייתם, ועושים מעשה
 אברהם אבינו, שמשלמין ארבע מאות שקל בעד מערת
 מכפלה, ומבקשים שכן כעפרון בן צחר, וכדתניא, הקונה אינו
 קונה לעצמו אלא בשביל אחרים, והבונה עד כמה יבנה, עד
 שיחא חייב, ואין לזה ולזה אלא חוקת הבתים בלבד. מאי
 חוקת הבתים, כדאתמר, המוכר והקונה נעשים חברים, וחוקה
 לחברים בנכסים שאין מציאין מתחת ידיהם דבר שאינו
 מסובב, חוקתו של המוכר באונאה יותר משתות, וחוקתו של
 הקונה בפריעה פחות משתות, ושניהם זוקפין את השאר
 במלוה על מנת פרעון לסירוגין וחוזרין חלילה, המוכר
 נעשה קונה והקונה נעשה מוכר ובין כך ובין כך מעדיפין
 שכן דירה לשכנים. תניא כל הנכסים של ישראל נכסי דניידי
 הן, לפי שאין אדם מישראל קונה לו בית בלא מלוה על נבי
 משכון, וזה שאמר בלעם הרשע, מה טיבו אוהליך יעקב
 משכנותיך ישראל. אמר מר המוכר והקונה, מאי שנא
 שוכר דלא קחשיב, אמר רב ליסאי, שוכר לאו בכלל

מסכת אה על פי פרק ראשון נכסים ב

משכנותיך נפתח המים מלשון משכון דמריהם. נתי טנמנטיין מלשון ועצוטי ומה טונו נלשון סני נסור תן מין תאים, כלומר חדרים אפלים נא מרי או נחמיה. קרנז לשכר, נשוכר מעכוס משחעי חנל שוכר מישאל קרנז להפסד. נדיקים שצורנו, לאו נדיקים ממש שחיננים ונותנים אלא חלו שמואלין ממונס של עניינס ששוכרים דירותים, ונקראים נדיקים לפי שאומרים נדיק הדין על אנו עושים את החדרים צרים

לנדלורד הוי, לפי שהוא קרוב לשכר ורחוק מהפסד. תנא דבי רבי בנאי, הני צדיקים שבדורנו במה זכין, בשביל שהם בונין בתי מנמנמין ואומרים לו להקב"ה, רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שדכבודך אנו עושים כך, לפי שאתה יושב ברום עולם אנו עושים חדרים ורומים זלות לבני אדם, ולא עוד אלא שאנו חסים על ממונם של ישראל שלא יתבזבו על כלי בית ומטלטלים, לפיכך אנו עושים את החדרים צרים

וקצרים כלולים של תרנגולים, נקיים מה שנאמר והבטת צר מעון. אתמר, אין אדם זוכה לבתים באמירקא אלא אם הוא ירא אלהים שדוחק את שכניו כדי לקיים בהם לא יחדל אביון, כדכתיב, ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים. אלא פסימני עשירות בלבד. מאי ניהו. אמר רב ספרא סימני דחזירא דפושמי את הרגל לבעלי חובות ואינו מעלה להם אפילו גרה. ואמר רב ספרא עתידים לנדלורדים של ישראל ליתן את הדין, לפי שאין למדים מוסר מאברהם אבינו, שבשעה שבקש אברהם אבינו לקנות לו נכסים בארץ ישראל הלך וקנה לו בית הקברות תחלה, ועשירים של ישראל באמירקא קנים להם נכסים תחלה ומשלמים עובר לשוכר ואינם

4 מסכת אף על פי פרק ראשון נכסים

ועמד כלם זוכרים את יום המיתה כלל שלא יקברו
צדיקים, לא בבתי קברות של אחרים. ואמר רב ספרא
צדיקים גמורים עתידים כל ישראל באמריקא להיות סמוכין
אלא צדיקים על הקרקע כדבעי דכתיב, ועמד כלם צדיקים
לענין ירושה לעולם ירשו ארץ. צחק.

הדח עלך מסכת נכסים.

מ ס כ ת

מ ס ו ח

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים ש
ש. דרוקערמאן, 60 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה א

מתני' עניים צפורים ששמו מסוה ויש לו הון צממוהו שלומד את
על כניהם צמזרס על התורה משמאל לימין שאינו מצין
הכתמים של יכירו צע"ז מי ומי הסולכים
ויתנו לכל אחד נדצה הגונה; גמי יש מתעשר
ואין כלי וסכי דריס קרא יש רצ מתעשר
צמורה ואין כל צממוה ויש רצ מתרושש צמורה
העשירים בכל השנה כולה.

פרק ראשון

מתני' בראשונה לא היו יוצאין
במסוה אלא עניים בפורים
משרבו הצבועין יוצאין בה
העשירים בכל השנה כולה.

גמ' תניא מפני מה התקינו מסוה לעניים בפורים כדי שלא יתביישו
בשעה שמקבלין צדקה, מצפסקו העשירים מליתן נמלה מסוה מעניים
ונתנה לעשירים כדי שלא יתביישו בשעה שאינם נותנין. עשירים
אין עניים לא, והתניא מדה אחת למדו רבנים ממשה רבינו
שבשם יוצאין לחוץ אינם יוצאין אלא במסוה והא סתם רבנים עניים
נינהו וקתני יוצאין במסוה. אמר רב ספרא הכא בבאי עסקינן
ברבנין עמיריקאין וכדדריש הוא מדרבנן יש מתעשר ואין כל,
מתרושש והון רב, יש מתעשר ואין כל, זה רב אירופאי, שהוא
עשיר בתורה ועניותו מנוולתו, מתרושש והון רב זה רב עמיריקאי
שהיא רש בתורה ומתעשר מרבנותו. ואבעית אימא רבנים
רפורמין נמי רבנים קרי דהו וכדאמר רב נהורא כל רב
שלומד את התורה משמאל לימין סופו שמתעשר ומתכבד
דכתיב ומשמאלה עשר וכבוד. תיש המלמדים השוחטים והחוננים
וכן כל המתפרנסין מן התורה מן הכשרות ומן התפלה בעמיריקא
אינם יוצאין לחוץ אלא במסוה קתני מיהת מלמדים וגמירא
דמלמדים עניים הן. אמר רב ספרא מלמדים שאני דיאה להם
עניותא ולא מתעשרין עולמית. תניא אבימלך תקן מסוה לעשירים

צראשונה לא היו יוצאין זה כעשירי המזרים לכל דבר: צמח
 עשירים, ציראל קאי ולא צאומות דנווארק. דסניאל לה דנשנת
 סעולס שלא שני של גליות
 מצינו שקנלה דכתיב: הנה נתתי אלף בסף אסור נשתיס
 שרס מלנימלך לאחיך הנה לך בסות עינים. מדכתיני ורוס
 את הסמסו, דרש רב ספרא מאי דכתיב, ראות אלהים מרחפת
 ויעקב שסד את על פני המיס, ממוכן. דריש
 יוסף שיואל סוף פניך לא פללתי בשעה ששמע ממוכן כמו מן
 צמסו כעשירים יעקב שנעשה יוסף בנו עשיר ה מ ו כ ו
 השדסו שלמד במצרים אמר שמא מעשה עשירים ויחשנס עלי
 מעשים של בידו ואין אני רואה את פניו, לשכורה. שאין
 עשירי המזרים כיון שבא לשם וראה את פניו א כ ו ט ר י פ ס
 ועשירים צמון ל ש ט י ס.
 סזה סמה בלא מסוה שמח ואמר: ראות

פניך לא פללתי. תנא דבי רבי

קושטא עת ידה מסוה שתבטל מכל העולם שנאמר: ובלע בחר הזה
 פני הלומ הלומ על כל העמים, והמסכת הנסוכה על כל הגוים. תנן
 דתם חייב אינש לכסומי בפוריא וכו' פורים שחל להיות באחד בשבת
 במתא דנווארק בסומי היכי משכחת לה? אמר רב שתוא משכחת לה
 בבתי קפא ובכסות של חלב, וכדכתיב שתיתי ייני עם חלבי,
 אי נמי במשקין מן המוכן שמנהג חסידים הוא לשתות בפורים
 מן המוכן, וכהא דדריש רב סבאי, השתיה בפורים מצותה מן
 המוכן, לפי שלא זכו לה ישראל אלא בזכותו של המן והמן נקרא
 ממוכן. רב רויא אמר, משום גזרת רזזילד-לא חיישינן, דאין
 אפוטרופס לשתיה, שכן מצינו אצל עלי שאף על פי ששמר את
 פיה של חנה חשדה וחשבה לשכורה שנאמר ועלי שומר את
 פיה ויחשבה עלי לשכורה. ועשו אותם ימי משתה ושמחה. משתה
 לישראל סלקא דעתך, אטו ישראל שותים או שומים נינהו אלא
 הוראת ישעה הוה משום ששנאיהם של ישראל היו מלגלגין
 ומונין את ישראל ואומדין להם נזירים אתם, ונזירים חוטאין הן,
 וסמי לסרו זאת מאביהן המן הרשע, שקמרג ואמר, ודתייהם

מסכת

והשמים כדת, ואמר אותו רשע
שכסם שלום מקיימין את השמים
עליון ואל סלונים אחם יושג
כדור רטיון
שונות מכל עם ואת דתי המלך
אינם עושים בדכתיב, והשתיה
כדת, לפיכך עמדו ותקנו לישראל
יום אחד בשנה לשתייה שנאמר,
לעשות כדת היום, היום ולא
אתמוד היום ולא מחר. רב ספרא
אמר מהבא, כתיב גבי יום
הכפורים אחת בשנה, וקראו יום
כפורים לאמר לך דעבודת פורים

אחת בשנה היא. דריש רב ספרא, כתיב, אלה תולדות נח, שם הם
יפת, וכתיב בתריה אחי יפת הגדול, אף על פי שהבבורה היתה
לשם, לקח יפת פי שנים בנחלת נח אביו, משום שיצפה הקביה
שעתידים בנו של יפת לשנוא לבנו של שם ולא יוכלו להור
עמם בכפיפה אחת, לפיכך פתח את יפת ליפה לו פי שנים
בנחלתו של אביו והושיב את בניו של שם בבתי משקן, וזה
הוא שאמר הכתוב יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. ומאי
משמע דאהלים בתי משקן הן תדע שבלעם הרשע שבא
לקלל את ישראל אמר מה טובו אהליך יעקב. ואמר ר'
ספרא הכל תלוי במזל ואפילו המן שהיה בימי אחשורוש,
שהרי כמה המנים קמו על ישראל בכל דור ודור וזו
שתיעשה להם אדוירטיוזין גדולה כזאת ושתיעשה יום משתה
ושמחה על שםם. תניא בוא וראה כמה גדול שאינו מצוה
ועושה מהמצוה ועושה, שבניו של יפת אינם מצוים על
השתיה אפילו פעם אחת בשנה ואין לך יום שאין אתה מוצא
מהם שכורים ברחובות, ושאין אתה שומע מכת מרדות מלחמת
שכרות בעתונני, ובניו של שם מצוין ועומדין על השתיה בפורים

4 מסכת בראשונה פרק ראשון מסוה

מנשם, לשון ואי אתה מוצא יהודי מבושם ברחוב,
נקים כלומר כדכתיב: אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה
שכורי ומורי ברחובותינו.
פירש זלשון סג
נסור על שם
סרית רע שיוצא
מהשכור.

הדרן עלך מסכת מסוה.

מסכת

פזבי

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 מאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת באחד פרק ראשון בזבים א

מתני' נתקיעה, צנמי מפרש כי כי אומרים שאמו של אלהיהן
תקיעה כאן כוזבא הוא נתעצרה באפריל לא מנן אדם כי
אם מרוח אל
ממרוס והוא
א ת ה ל ת א
דכזנא. הכל
חייבין דכזנא
לאתויי דקטריין
ושדכנין. שמה
חייבין ממס
כל השם כלס
שם יאמרו
אמס אן שומעין
לסן אצל שאר
מתני' באחד באפריל ראש
השנה לכזבים ומצוה
לכזב בו וכל המרבה בתקיעה
הרי זה משובח ומובטח שיכזב

כל השנה כולה.

גמ' והא תנן ארבעה ראשי שנים הן, וחשיב להו לכולהו
ואילו רה"ש לכזבין לא קא חשיב. אמר בר כוזבא בזמן
שהיו ישראל מוגין לבריאת עולמו של הקב"ה היו פטורין ברה"ש
לכזבין דכתיב לא איש אל ויכזב, משקלקלו והתחילו למנות
ללדתו של אדם נתחייבו אף ברה"ש לכזבין שנאמר כל האדם
כוזב. ומאי מעמא קבעוהו באחד באפריל משום סוד העבור
שבו דהוה אתחלתא דכזיבא שכשאתה מונה מאפריל עד יאנואר
אתה מוצא ט' חדשים. אתמר כויבא לאו חובת יומא הוה
אלא חובת גברא, רב שקרן אומר הכל חייבים בכזיבה ואפילו
בכל השנה כולה דכתיב כל האדם כוזב. מאי מעמא דתנא
קמא, דריש רישא דקרא אני אמרתי בחפזי, מכלל דבתר כן
לא סבירא ליה לדוד הכי, ורב שקרן אפר לך מאי בחפזי בארץ
של חפזון. וכך אמר דוד אם ראית ארץ שהכל נעשה בה
בחפזון ואנשיה חייין ומתין בחפזון דע כי כל האדם כוזב,
דפזיזות מביאה לידי כזבנות. אמר מר רב שקרן אומר הכל
חייבין בכזיבה, הכל לאתויי מאי, לאתויי שדפנן ורדקטירין.
מהו דתימא פטורין מידי דהוה אשכורין בפורים. וכל המרבה

2 מסכת באחד פרק ראשון כזבים

כל אדם לאו בתקיעה, פתח בבזיבה ומסיים בתקיעה, אמר רב
חייזין ממש אלף חשאי תקיעה נמי כזיבה במשמע כראשאי
מוותרים נכזינא אנשי פלוני תקע לפלוני וכן מצינו אצל לבן
זכל השנה כלה הרמאי דכתיב ביה ולבן תקע את אחיו. אמר
וחייזין אך רב בלופאי באמערקא הבל תוקעין ותקיעתן
צראשן לאכריל. כשרה לפי שתקיעה הוא סימן לחירות וכל
המרבה לתקוע נקרא חבם שבן מצינו ביואב שלא שלח אחר
אשה הבמה אלא לתמועה. דריש רבי פפרא אמת מארץ הצמת,
מאי מארץ בחדש דמקרי מארץ, דכל השנה כולה האמת כבושה
בקרקע כיון דמטי מארץ מתחלת לצמח לפיכך התקינו באחד
באפריל דה"ש לכזבין בר כזיבא אומר ארץ ממש דכל האומר
אמת עכשו אין לו שמירה אלא בקרקע.

הדרן עלך מסכת כזבים.

מסכת
עמירקא

בן
תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסדר מאת

גרשון ראזענצווייג

ניו יארק.

1909.

הוצאת בית מסחר הספרים שך
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא א

מתני' אין בין עמיריקא למעלייתא שלשה חלקי ישוב : והיה לנום שמה. קמייירי : אלא שעבוד מלכות. שהחלק הרביעי לא נזכר אלא לאחר

מקלט : עמא

ריקה. על שם

רקיס וכוחים

אשר חרצות

שצאו זה : עלו

נראשונה. לאסוקי

העולין עכשיו

ללא כלן יוחסין :

עוברי חרס.

היינו חרס דרננו

גרסון : שהיא

ממרקיעוניתוסן.

על ידי שנעשו

שם עשירים

וממילא עונותיהן

מתני' אין בין עמיריקא לשאר

ארצות אלא שעבוד

מלכות בלבד דברי רבי ירמיה

וחכמים אומרים עמיריקא בשאר

ארצות לכל דבר :

גמ' הניא לא נבראה עמיריקא

אלא לארץ מקלט, שבשעה

דלית צעמיריקא :

וחכמים אומרים :

דשעבוד מלכות

צעמיריקא נמי

איכא דכל

שעבודא דשכטוי

ושטרים לחכמי

שעבוד מלכות

הוה :

גמ' שלשה חלקי

היינו

דקודם שנולדה

עמיריקא לא היו

צעולם אלא

שנלה קלומבום את עמיריקא באו שלשה חלקי הישוב לפני הקדוש ברוך הוא ואמרו לפני רבנו של עולם כתבת בתורתך (ידים י"ג) ושלשת את גבול ארצה, אמר להם הקדוש ברוך הוא והיה לנום שמה כל רוצח. אמר רב ספרא צפה קלומבום באצטגנינות שלו שעתידה עמיריקא שתיעשה ארץ מקלט לרקין ופוחזין של כל העולם כלו ובקש רחמים שלא תקרא על שמו, קראה עמא ריקה. איני והא תנן כל הארצות עיסה לעמיריקא שעמיריקא בחזקת יוחסין עומדת. אמר רב מבינא מאי יוחסין פסולין של שאר ארצות כדתנן עשרה יוחסין עלו עם עזרא מבלל וקחשיב ממזרים ונתנים וכו' הניא נמי הכי עשרה יוחסין עלו בראשונה לעמיריקא. ואלוהן רוצחים, גנבים, מוסרים, מדליקי בתים, מזיפי שמרות, מוכרי נפשות, עדים זוממים, פושטי רגל, עוברי חרס, ובנים סורדים ומורים, ויש אומרים אף נערות שנתפתגו, ולמה נקראין יוחסין לפי שכל הפסולין של שאר ארצות כיון שבאין לעמיריקא נעשין בה יוחסין. במתניתא תנא מפני כה היא נקראת עמיריקא, משום שהיא ממרקת עונותיהן של

2 מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא

ומתמרקין : כי יש לכסף מוצא. דהכי הדיוט הרי הוא כמלך כדמסיים קרא דריש להאי קרא יש יחוס לכסף ויש יחד שצטוי ישראל : קרנא ירקא. מקום שעל ידי זה נעשין בני אדם גרין הארץ כלע"ז : צין רצועה למקל. מזוקקין וטוהרין : מה צין רצועה מאי טעמיהו. בני אדם, טמאין נעשו בה של שוטר צסורי דאמרי דשעצוד מלכות נמי איכא צעמיריקא והא צאתרא דליכא מלך שעצוד מלכות היכי משכחת לה : ראשי עם צכלל מלכים נינהו. ושעצודן מעין שעצוד מלכות הוא, האי קרא צישראל וכו'. וצישראל שאני דבני מלכים הן ולאו דקא ראשי עם אלא אפילו דבני מלכים נינהו. אמר רב

ידעיה מהלוקת בשעבוד מלכות, אבל שעבוד שופטים ושומרים אפילו רב ירקא מודה דאיכא, התניא אמרו לו חכמים לרבי ירקא קרנא ירקא וכו' מה בין רצועה למקל, אמר להם האי לאו שעבוד מלכות אלא שעבוד שופטים ושומרים הוא. תניא נמי הכי, לא יצא הרוכל בסלו לרשות הרבים אלא אם יש לו רשות, ולא יעמוד המושך בקרון של פירות על מקום אחד למכור פירותיו, ולא ילך אדם בד' אמותיו של שומר מפני הסכנה, פגע בו מנוול זה יפסע לאהוריו, הכה במקלו על קדקדו חנם ימסור את דינו לשמים ואל ימסרנו לשופט לפי ששומר כרעא דשופט הוא : ת"ר אהורי ארי ולא אהורי אישה, אהורי אישה ולא אהורי קמן, אהורי קמן ולא אהורי שומר, שנאמר (ישעיה ד') ננשיו מעולל ונשים משלכו בו. מיתיבי ארבעה אבות נזיקין הם,

הדיוט הרי הוא כמלך כדמסיים קרא
קרנא ירקא : קרנא ירקא.
צין רצועה למקל.
מה צין רצועה
של שוטר צסורי
למקל של שוטר
צעמיריקא מלאך
המות מה לי
התם מה לי
הכל : אהורי
ארי. דאשה קטן
ושוטר פגיעתן
רעה צעמיריקא.
מעולל. מלשון
עוללים. לויכער
כלע"ז : שכלס
יכולין להזיק. יש
גורסין דרכן
להזיק וסייל עקרא
נזירים

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא ב

חזירים. טעמפערעק צלע"ז: שבור צכלל שוטר. ומתניתא דקתני שלשה מזיקין לא חשיב שבור לפי ששוטר אף שבור צמשמע: שלשה סלי חורי כ"ו. כדמפרש לקמן דהוקשה עמיריקא למזרים ויליף מקרא כוש וכוט ולוד וזני אף הצרית: חרות

על הלוחות. כמו שזנינו אל תקרא חרות אלא חרות ומסיק דאין חרות צעמיריקא אלא על הלוחות. כלומר צכתז ולא צכועל מוש: מתני' אף חת. לא זו אף זו: גמ' צא שוחד לעולם.

וכיון שהדבר נוסב צכל העולם לאו מכת ונדינה דאמרי ריקא היא ומאי קמשמע לן: זהו זה. קסנר דשמואל נרים: ע"פ הגורל ממנין וכו'. קא ס"ד דצאתה דליכא גורל לא שייך שוחד ומתק דגורל כמי

גמ' מאי קונה אי נימא משחד פשיטא דתניא בא זהב לעולם בא שוחד לעולם ואמר רב שופטא זהב זה הב. אלא מאי קונה עושה. והתנן כל נשיא ונשיא שממנין בעמיריקא על פי הגורל ממנין אותו. מאי גורל שוחד נאמר כאן (פסלי מ"ז) בחיק ומל את הגורל ונאמר שם (ס"א) ושוחד בחיק, חיק חיק לגזרה שוה: ורב ינקא אומר אף את הגנוש. מאי טעמיה א"ר ספרא דריש קרא דכתיב (ישעיה י"ד) שבת גנוש שבתה מדהבה: ת"ר אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל נשיא בעמיריקא שנאמר (תהלים ס"ה)

4 מסכה אין בין, פרק ראשון עמיריקא

שוחד צמשנוע שמסחדין את הצאין לפיים ונופסין על השקלים : וכסף הרציתי. והכי דריש לקרא. הכסף והזהב שהרציתי עשו אותי לצעל צעמי : אין נחמד אלא זהב כ"י. מוסב על ת"ר דלעיל דאין נשיא ונליצ ופרנס נחמד טונ וטסור אלא מי

שיט לו זהב לכזר לצעלי הסולטיקין : סרגי' הינקים. האזרחים שינקו סורת עמיריקא צילדותם ומדקדקין צגירסא דינקותא שלהם דלא תשתכח מפי זרעם :

גמ' יסדת עוז. ותנינא אין עוז אלא תורה : וללעום עלי מרורים טשי טאצאקא צנע"א צמי אוקשין. שמחזקין שם סחורה על ידי הכרזה וכל הסחורה צמחיר הסחורה זכס צמקסס. ויש צס אונאס גדולה שצאין

נחמד טוב ומחור : **מתני'** כל מנהג שנהגו בעמיריקא ואפילו הוא מנהג של שמות אין בו משום בזיון, כל מסחר שהחזיקו בו הינקים ואפילו יש בו גנבה וגזלה אין בו משום אונאה, כלל

גדול אמרו חכמים במסחר כל אונאה מותרת חוץ מאונאת עצמו : **גמ'** למה לי למתני מנהג ולמה לי למתני מסחר. צריכא דאי תנא

מנהג הוה אמינא מנהג אין משום דמנהג ינקים תורה הוא דכתיב (מהלים ה) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז אבל מסחר דלאו

תורה היא לא ואי תנא מסחר הוה אמינא מסחר משום דנקרא קדש דכתיב (ישעיה נג) והיה סחרה ואתננה קדש אבל מנהג דלאו קדש

הוא לא, צריכא : כל מנהג וכו' כגון מאי אמר רב ציבילאי כגון לאכול בשוק וללעום עלי מרורים : כל מסחר וכו' כגון מאי אמר

רב ביונא כגון בתי אוקשין ובתי משקין כדתנן הקונה כלי כסף מן האוקשין ונמצאו סינים וכן הקונה יין בבית המשקין ונמצאו

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא ג

גם המוכרים צין הקונים ומיקרין לפיכך צדיני שמים חיצים אצל
 את השער ומוכין את הקונים שאינן צדיני אדם פטורים: תניא נמי
 מנעלי הנסיון: הקבלנים והערצים. הכי. דאין אונאה לרצים: אטו
 שמקבלים עליהם צדנות צמים, מים אין לו עליהם כלום: ההוא שיונו את ענמס.
 למקן דר כים נברא דובין מאני דכספא בביתא צא אחיד צמרמה.
 לעשות נשרים דאוקשין בעשר סלעין נפק דק ולריך זה שאל
 ולחפור צורות ואשבה דלא כספא הוא, אויל להנות לירא פן
 שימין ומערות: ומכיר יתהון בפרגא דסלע, סליקו מלא את אטיו
 נפלו. אפילו ע"י צמרמה ויונה אוחו: קורין
 דוחמאויס: ואיירא לחנותא למשתי כסא דחמרא לכסף מונה.
 לשמים הוא. לאפוגי צערא יהבו ליה מיא ובעו מלשון

מיניה פלגא דסלע קרי אנפשיה (ישעיה א') כספך היה לסינים סבאך
 מהול במים: אמר רב ידעיה בשם שאין אונאה ליחיד כך
 אין אונאה לרבים דתניא הקבלנים והערצים בין שקבלו מן
 היחיד בין שקבלו מן הצבור בוגין בננים שה עראי, נפלו
 יהזיקו או המיתו פטורים מדיני אדם והיובים בדיני שמים,
 לפי שעל מנת כן קבלו שלא יוציאו מתחת ידהון דבר שאינו
 מסוכן. אמר רב מקשן אי הכי בדיני שמים נמי לפמרי.
 איל משום שבניניהם פורחין באויר ואוירא לשמים הוא. תניא
 נמי הכי הבא מן הדרך צריך להודות לפי שהגשרים והתעלות
 הספינות וענלות של קיטור שבעמיריקא בחוקת סכנה הן שנאמר
 (תהלים קל"ט) כל דרכי הסכנתה: חוץ מאונאת עצמו. אטו
 בשופמני עסקינן, הכמים עצה טובה קא משמע לן שכל הבא
 להנות את חברו יזהר שלא יונה חברו אותו שנאמר (בראשית כ"ז)
 בא אחיד בצמרמה: אמר רב כספא גדולה אונאה שמאכלת
 בשר לבעליה דכתיב (ישעיה מ"ט) והאכלתי את מוניך את בשרם:
 ואמר רב כספא עשירים שבעמיריקא במה הן זוכין בשביל
 אינאה שכן בעמיריקא קורין לכסף מינה: דריש רב ידעיה מאי
 דכתיב (תהלים ק"ד) זה הים גדול ורחב ידים וגו' זה הים גדול זו

6 מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא

מלשון חונא . עמיריקא שנמשלת לים מה הים קולט כל מה
לני הלולא . לני שזורקין לתוכו ומכסה עליו , כך עמיריקא
הלולא שעושין קולטת כל הבא אליה ומכסה על כל פשעיו .
זעמיריקא שם רמש ואין מספר , אלו בני האדם שדומים
לרמש שכל הגדול מהברו בולע את חברו .
המאכלים על חיות קטנות עם גדולות , אלו העשירים הקטנים
השלחן לכל המסובין ציחד וכל מי שיכול
לחטוף יותר ידו על העליונה .
שדורסת ואוכלת ממונו מתקיים בידו : אמר רב
ספרא האי עלמא חדתא לבי הלולא דמיא חטוף
ואכול חטוף ושתה שנאמר (תהלים קכ"ה) יגיע כפיך כי תאכל וגו'
אז תקרא כפיך אלא חפיד שכן בלשון יונית קורין
להאיפא חפא :

הדרן עלך אין בין

מסכת חבל ירוקים פרק שני עמיריקא ד

מתני' הכל ירוקים. לקמן מדרש שנה את שמו לרזינור ומניד פשוט מאי ירוקים: וכלם שנו שנה את שמו לפרדינור ומלמד פשוט וכו'. ילאו מכלל ירוקים ואין שנה את שמו לפרופיסור דמהניא להם מלגלגין עליהן

זין אחיהן וקרוביהן: דאמר רופא רז ומלמד אזל לנ"ד

מתני'

נב' מאי צינייהו. הא רז מניד ומלמד היינו הך דהרששטוסקטן ומתקן רזינורוכי כלומר רז פשוט אוסתס עסהלקן

הכל לאתויי מאי. אמר רב ידעיה לאתויי חרש שומה וקטן רב מבינא אמר לאתויי רב מניד ומלמד. מאי בינייהו

רבינור פרידינור ופרופיסור איכא בינייהו, לרב ידעיה דאבו חרש שומה וקטן רבינור פרידינור ופרופיסור בכלל ולרב מבינא דאמר רב מניד ומלמד הני לאו בכלל נינהו: הכל ירוקים הם. מאי ירוקים, אמר רב ספרא נחותי ימא כאותה ששנינו ולא בירוקה שעל פני המים. מתקיף ליה רב מקשן אי הכי אפינו ינקא ששהה בספינה נמי. אלא אמר רב ספרא מאי ירוקים נכרים, כתיב הכא (תהלים ל"ז) ובירק דשא יבולון וכתיב התם (שם י"ח) בני נכר יבולו לגזרה שוה: אבעי' להו נשים ירוקות הן או לא. תא שמע, אסתר ורקרקת היתה שמע מינה. אמר מר אסתר ירקרקת היתה, והא כתיב (אסתר ב') הדסה היא אסתר מכלל ששנתה את שמה ותנן וכלם ששנו את שמם וכו' יצאו. אמר רב תופרא שנתה את שמה ולא שנתה את בגדיה אמר ליה רב מקשן והא כתיב (שם ה') ותלבש אסתר מלכות, מכלל ששנתה את בגדיה נמי, א"ל קודם ששנתה את בגדיה ירקרקת היתה: תנא בשעה שקלל משה את ישראל ואמר (דברים כ"ה) יכבה ה' בירקון ירד קלומבוס ונעץ קנה בים והעלה עליו

8 מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא

ומנהגיה: וירקון שאיה. נויארק צחלוק. ולא עס ינקים: מאי משנים מנמגמין.
 אותיות הנא ירקון: צאלע מראזון. אצל שלומדין מלות אנגליות אחדות ומצטאין
 צאלע מצלאל לאו סינוי מעליא הוא: אותן שלא כהוגן וזה סימן כי יכיר שירקון
 הזקן צכלל צגדים ה ס : ת ו כ י
 הוא ונריך שנוי: שרטון ועליו נבנה כרך גדול כהררט צלע"ז.
 אלא צתער. של עמיריקא וירקון שבייה: וסוף מין עוף
 שגלחנו כלו: אטו וכולם ששנו את שמם וכו'. שליווד לדבר מלות
 ינקים לאו מגדלי אחדות מלשונות אומר רב חלפתא שנוי השם
 זקן וינסה וצניקין ארר רב חלפתא שנוי השם הרגה ואינו לומר
 כולי עלמא מודי כיצד צאלע מראובן וריצל לשון אחת על
 דלאו ירוקין סן: צוריה: וקנים מדינה. שנוי בגדים כיצד ירוק
 שהציקו ישראל. אפילו יפים בקרועים ובלבד שגעשו בעמיריקא.
 שלמדו ונסעמם לעשות כמותם: ואמר רב חלפתא, הזקן בכלל בגדים הוא
 מדקדקין אף עיניהם. הדין שבשעה שכדת הגון בן נחש בגדים של
 מדקדקין זרק עס עבדי דוד גלח גם את הצניקנים. אמר רב
 ישראל מגדלי זקן אין לו תקנה אלא בתער. אמר ליה
 רב חלפתא אמו ינקים לאו מגדלי זקן נינהו. אמר ליה כל מצוה
 שהחזיקו בה ישראל מן העמים מדקדקין בה יותר מן העמים. איכא
 דאמר רבי אמר לו גדול המצוה שלא לעשות ועושה משאינו מצווה
 ועושה, שמיום שנחנו ישראל בתגלתה מדקדקין אף עמיהם
 כחוט השערה. אתמר נמי שער אחד בזקן כבנה דכתיב (שופטים כ')
 כל זה קולע באבן אל השערה: אף על פי שלא שנו את לשונם וכו'.
 והא אנן תנן שבע מדות מנו חכמים בירוקים, אוכלים לתיאבון,
 הולכים באמצע הדרכים, מקללים את קלומבוס, משנים את
 לשונם, שואלים מה שיודעים, מבקשים עצה ואינם מקבלים,
 מוילים את השער. קתני מיהת משנים את לשונם, מאי משנים
 מנמגמין וכדאמר רב לננאי, ישראל למא הוא דומה לתוכי
 שמנמגם בכל לשון שהוא שומע שנאמר (דברים ל"ג) והם תכול רגלך
 ישא מדברותיך: אמר רב ספרא ירוק בשבעת ימים הראשונים
 אפילו בתו מתביישת בו שנאמר (נמדרג י"ב) ואביה ידע ירם

מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא ה

ירוק ירק. דרש מלשון ירקון. שנה נס את לשונו. שזכה לדבר אנלית.
מהני' צחסיסא וצלוסקמא. שקיס של עור שנושאין צהן סמורה.
גמ' מסייעין איתו. קרוציו ומכיריו ולאו מוצה היא אלא רשות: המזיקין.

בפניה הלא תכלם שבעת ימים, מכאן ואילך
כיון ששנה את שמו ואת בגדיו הוא מתבויש
בירוקים אחרים, שנה נס את לשונו הרי הוא
ינקא לכל דבר:

מתני' במה פדלר יוצא בכל ובשק ובארנו
בחפיסא ובדלוסקמא ורב דחקן אומר
אף במחטים ובעצי נפרית שבידו:

גמ' תנו רבנן ירוק שעברו עליו שבעה ימים
ואינו יודע במה להתפרנס מסייעין אותו
לחיות פדלר. כיצד, קנין לו סל ומעט סהורה
ומגלין לו רזי דפדלנותא, ואמרין לו כך חזור
על הפתחים, ומכדין אותו בשתי ברכות ברוך
אתה בצאתך וברוך אתה בבואך, ברוך אתה

בצאתך שלא ישלטו בו המזיקין בדרך וברוך אתה בבואך, שתהא
ביאתו ביציאתו, וכה ימה את שכמו לסבול הבילות של סהורה
בחמור גרם, לא זכה ימם סלו ויהיה לעובד שנאמר (בראשית ט"ט)
ימם שכמו לסבול ויהי למס עובד: אמר מר ומגלין לו רזי דפדלנותא,
ומאי ניהו, אמר רב רובלא, שני רזים, שכל קונה המשלם לפדלר
סח שהוא חייב לו הוא צדיק גמור, וכל פדלר המשלם לחנוני
מה שהוא חייב לו הוא צדיק גמור שנאמר (ישעיה כ"ד) צבי לצדיק
רזי לי רזי לי בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו: ושתהא ביאתו
ביציאתו. אמר רב רובלא שישוב לביתו שלם בנופו שלם
בסחורתו. אמר ליה רב מקשן בשלמא שלם בנופו ברכה
היא אבל שלם בסחורתו אמו ברכה היא. אמר ליה זימנא
דברכה מעלייתא היא: תניא שלש משמרות לפדלר משמרה

קטנים שנחשצו
צארצעה אנות
מזיקין וכן צכל
מקום שמזכיר
צמ' מזיק קטן
צמ' מע: הולאדיק
גמור. דאי לא
משלם לאו רשע
הוא שהמשלם
עושה לכנים
משורת הדין:
וצגד צוגדי' צגדו:
משמע שאלה
סגדו צהס
סגדו צגדו
נס הס:
קמור

10 ממכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא

חמור סוצל. נושא חזילות של סחורה עליו כחמור גרס: תנוים צועקים.
 אית דגרסי צועקים ואינו נענים: תינוק יונק: ספדלר נעשה כתינוק שיונק
 מעדים צומקית
 שאינו מונק כמה ראשונה חמור סובל, שניה חנונים צועקים,
 סה"ס צריך שלישית תנוק יונק ואינו מוצץ, ועל כל משמר
 למאכלו: סה"ס הוא שואנ כארי ואומר אוי לי שהחרבתי את כחי
 וריש ספדלר. ופזרתי ממון של אחרים לבין האומות: אמר רב
 שהוא דל תמיד.
 ספרא פה וריש שבפדלר בנס הן עומדין, בא וראה
 כמה גדול כחי של פדלר מכח יעקב אבינו שאילו
 ביעקב אבינו כתיב (בראשית ל"ב) ויאבק איש עמו, ובפדלר כתיב
 (שה"ש נ') מכר אבקת רובל: ואמר רב ספרא ארבע מדות בפדלר,
 ספוג ומשפך משמרת ונפה, ספוג שהיא סופג את הסחורה מן
 החנונים, משפך ששופך את הכל אל הקונים, משמרת שמוציא
 את הסחורה וקולט את החובות, ונפה שאינו מתמלא מקלימטתו
 כדכתיב (ישעיה ל') להנפת גוים בנפת שוא:

הדרן עלך הכל ירוקים

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמוריקא ו

מתני' וקטנים שהגיעו לחינוך. לקמיה מפרש לזמן חנוך.
גמ' נשעת הצזה. ששכיחא עזודה: נשעת הסלק. שאין עזודה מנזים
כלל: דתדיר

מתני'

אלו חייבים בעבודה האנשים והנשים וקטנים
שהגיעו לחנוך. רבי עניא אמר כל שהוא
חייב באכילה חייב בעבודה:

גמ' אמר רב פעלן לא שנו אלא בשעת הבזה
אבל בשעת הסלק הכל פטורין, דתניא
שתי עתים לעבודה עת בזה ועת סלק, מי
שמרח בבזה יאכל בסלק ומי שלא מרח בבזה

ירעב בסלק, דכתיב (פחלח נ) עת לבקש ועת לאבד, עת לבקש
עבודה ועת לאבד כחו, ומאי טעמא נאמר עת לבקש תחילה
משום דתדיר ושאינו תדיר קודם. מהקיף ליה רב תופרא
והא כתיב (אסתר ט) ובבזה לא שחתו את ידם א"ל התם שאני
דבשעת הסמריק הוה דכתיב ברישא דקרא ועמד על נפשם:
רב עובדא אשכח למר יונין דהוה קאי אפתחא דבי
פקמורא וחזיה דהוה בריחא דעתיה ואי בעי מיניה כל חללי
עלמא הוה אמר ליה, א"ל מאי טעמא העובדין בעמידא אינם
דואין עולמן בחייהן. א"ל משום דעמיריקא מרובה באוכלסין
של ירוקין, וירוקין נעשו סקבין, וסקבין מבלי עולם הן. מאי
בזה, שמבזזין העובדין את כחן בחנם. סלק, שמסתלקין
פעבודה ומתין ברעב. סמריק, שבשעה שמניחין את עבודתן
נשיהן ובניהן סומדין על פניהן וכופין אותן להחזיר את גרושתן:
האנשים והנשים. ונשים חייבות בעבודה, והתנן כל הנשים
בעמיריקא דיין מה שהן עושות בביתן לבעליהן לבניהן
ולברדריהן. לא קשיא כאן בנשואות כאן בשאינן נשואות.

12 מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא

ותקנויות: נרי דיירין. ל פי שמדיירין ומרזין 333 צית: סהכטור צנזיל. שועסה צר מנוס: שעירס. דרש שעירס מלשון שערות: עתונים. מכתני

ואיבעית אימא תנא דמתניתין עבודה שבבית נמי עבודה קרי לה וכדאמר רב מבינה גדולה עבודה שאשה עושה בביתה, דכל מה ששפחה כנענית היתה עושה לאדוניה אשה בעמיריקא עושה בעצמה. באמת אמרו האשה מכבסת את הבגדים, נודת את הרצפה, מבשלת התבשילין, מצעת את המטות ומשמשת את הברדרין. תניא נמי הכי עבודה יתירה נתנה לאשה מלאישדראיש נאמר (בראשית ו') בעצבון היאכלנה ולאשה נאמר הרבה ארבה עצבונך: אמר מר ומשמשת את הברדרין, מאי ברדרין, אמר רב ספרא אמרה לי מיכית דמיתתו דרב רובלא ברי דיירין, כאותה ששנינו המדייר את שדהו: יכמנים שהגיעו לחנוך. ואיכא הניך בעמיריקא והא הני אין מדנכין את הבנים ואת הבנות ואין מגדלין אותן לתורה ולמצוות טובים אלא לחופה בלבד. מאי חנוך זמן חנוך: ואיבעית אימא הניך מלאכה כדתניא הקמן כיון שהצטיר בנביא, אביו פמיר מעונישו ומחנכו לעבודה: ורבי עניא אימר ובי' במאי פליגי, אמר רב ספרא בקמן שלא הגיע לחנוך. מנא ליה לרב עניא דקמן שלא הגיע לחנוך חייב נמי בעבודה. מקרא דכתיב (בראשית ו') לדגל המלאכה ולרגל הילדים, נאמר מלאכה אצל ילדים ללמד שחייבים במלאכה. ותנא קמא אמר לך שפיל לביא דקרא, עד אשר אבוא אל אדוני שעירה, אינו חייב בעבודה עד שביא שתי שערות. תניא כותיה דרבי עניא, הכי חייבים בעבודה ואפילו ילדים קטנים שנאמר (שמות י') לכו עבדו וכתיב בתורה גם טפכם ילך עמכם: אמר רב ידעיה השולח את בניו הקטנים למכור עתונים יצא, כדתניא מכירת עתונים לגבי גדולים מסחר, לגבי קטנים מלאכה, לפי שהקטנים אינן מוכרין אותן אלא ע"י ריצה וקפיצה ומויעין בה הרבה: ואמר רב ידעיה לדירי חזי לי ההוא ינוקא דהוה קא רהיט

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא ז

ומכתני עתים: ועלמא ושמשא. שני מכתני עתים: שנמכרין ציורא משום דענידין לאנזומי: וצני ארץ סגריה. היינו עמיריקא: גומל נפשו איש חסד. שמקיימין גמולו חסדים נפשו: כי הורמין בר ליליתא בשוקי דמחוזא וסליק לכרין וצבין ושוור מהאי להאי ומהאי להאי ונקים גוימי בדיה ורמיה קלא מאן בעי עלמא ושמשא ואותי היום, משליך קרחי כפתים לפני קרתו מי יעמוד הוה: תנו רבנן איזה עבודה, כל שהיא מערכת את כל גופו של אדם לפי שהיקשה עמיריקא למצרים, דכתיב (יחזקאל י') כוש ופוש ולוד ובני ארץ הברית, ובמצרים כתיב (שמות א') כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך: תניא מסום שנהגו להשכים ולהעריב חייב להשכים ולהעריב, לעשות מלאכה מעומד חייב לעשות מעומד, בידים וברגלים חייב לעשות בידיו וברגליו, הכל במנהג המקום. ולהשכים ולהעריב במנהג תליא מלתא והתנן כל העובדים חייבים להשכים ולהעריב שנאמר (תהלים קמ"ג) משכימי קום מאחרי שבת איכלי לחם העצבים ואין עצבים אלא עובדי עבודה שנאמר (בראשית ג') בעצבון תאכלנה. מאי נהגו נהגו ועישין בן: אמר רב ספרא על שני דברים עמיריקא עומדת על העבודה ועל גמילות חסדים, עבודה כדאמרן, גמילות חסדים כדכתיב (משלי י"א) גומל נפשו איש חסד, אבל תורה לא משום דכתיב (דברים ל') ולא מעבר לים היא:

הדרן עלך אלו חייבים

---

14 מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא

מתני' שהיה מדלר ונסתאף. שהלך עד שהסתאף שאין לו כשרון למסחר והיה עובד וכפסל שאין לו כשרון גם למלאכה צנות ישראל עשות אותה

למלמי שלזה אינו

נריך כשרון כלל:

גמ' שהזמן גרמ'.

זמן מלמדים

הוא חלי שנה:

נשים חייבות:

לפי שכל תכשיטי

אשה צומן תליא:

זמן. סוף זמן נלע"ז:

ומעיק

מתני'

מי שהיה פדלר ונסתאב, היה עובד ונפסל, בנות ישראל מרחמות עליו ועושות אותו למלמד לבניהן, לפי שהמלמדות בעמיריקא אינה לא מלאכה ולא חבמה והכל בשרין לה, מעשה בחכם אחד שיצאו מונימון שלו בסוריא למורה אמן ופדגוג וכשבא לעמיריקא חששו למסור לו תלמידים והניחו לו שילך עד שיסתאב:

גמ' מעשה לסתור. הסוריא מהסורא והבי קתני במה דברים אמורים במי שבנות ישראל מרחמות עליו, אבל מי שאין בנות ישראל מרחמות עליו אפילו הוא חכם שיצאו מונימון שלו למורה אמן ופדגוג אין מוסרין לו תלמידים, ומעשה בחכם אחר וכו'. ומסירת בנים למלמד בנשים תליא מלתא, אין כרתניא רב מלמדיאל אומר הנשים בוררות מלמדים לבניהם ולא האנשים לפי שמסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות בה וכל מצות שנשים חייבות בה אנשים פטורים ממנה. פטורין מאי מעמא, אמר רב ירעיה מאי פטורין שפוטרין את עצמן מידי דהוה אירוקבן ומו דתניא ירוקבן יומן פטור מן התפלה, פטור סלקא דעתך אלא אימא שפוטרי את עצמו הכא נמי שפוטרין את עצמן. אמר סר לפי שמסירת תינוקות וכו' ומסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא הוא והתנן בעמיריקא התקינו שאין מוסרין תלמידים למלמד אלא לחדש. אמר רב תדרן מאי זמן זמן דעמיריקא ומאי ניהו חדש: תנו רבנן בודקין לחזן ואין בודקין למלמד לפי שאין אדם משים עצמו למלמד אלא אם כן נכנס בו

מסכת מישהיה פרק רביעי עמיריקא ח

ומעוף השמים יתבחנו. כלומר מחדר מכני שלא ידע להתנהג שיהא רוקח
שהוא כלול שיושבים צו עופות משם נוסח הימנו: משום כוונע. דמלתא
יתבחנו: ויסרו לשכח. המלמד רוח שמות וכל שהוא שובה שהמלמד יכול
אינו חייב אלא הרי זה כשר למלמד שנאמר את תלמידים:
ליסר ולעשות משפט ותלמידיו (איוב דיה) מלפנו מבהמות ארץ. דעת. היינו
אצל ללמוד תורה בודקין לדירה ואין בודקין סכלות שיכול
הוא דבר המסור לחדר לפי שכל בית שחוא להרצות שיחה
לנצח: אי אפשר כלול של תרנגולים הרי זה כשר עם אמותיהן של
נמלמד זה. לחדר שנאמר (שם) ומעוף השמים לכן

יתבחנו. המוסר את בנו למלמד אינו מוסרו על מנת ללמדו
תורה אלא על מנת ליסרו שנאמר (ישעיה כ"ח) ויסרו למשפט
אלהיו יורנו. המוסר את בנו למלמד אטו מסירתו מסירה
והתנן האיש שמסר את בנו למלמד אין מסירתו מסירה לפי
שיכולה אישה שתאמר אי אצלי במלמד זה. הבא במאי
עסקינן במוסר מדעת אשתו: לפי שהמלמדות אינה לא מלאכה.
מגלן, אמר רב פקחא שמונתר בשבת. תניא אביה מלאכות
ארבעים חסר אחת ואיזה היא מלמדות שאף על פי שעבודת
פרך היא מותרת בשבת. ואמאי נגזר עליה משום פוצע. אמר
רב זנבא משום דהוקשה למלחמה דכתיב (תהלים י"ח) מלמד ידי
למלחמה ובמלחמת מצוה פציעה מותרת בשבת: ולא חכמה.
והא כתיב (שם צ"ד) המלמד אדם דעת. אמר רב פקחא יש דעת
שהיא ככלות דאמר קרא (קהלת א') דעת הוללות וככלות. אמר
רב ידעיה כל מלמד שיש בו דעת חדרו מתמלא דכתיב (משלי כ"ד)
ובדעת חדרים ימלאו. דרש רב ספרא מאי דכתיב (בראשית ט"ו)
תבוא אל אבותיך בשלום וגו' בשעה שהוציא הקב"ה את
אברהם אבינו החוצה ואמר לו כה יהיה זרעך, הראה לו
חדרים ומלמדי תינוקות שבכל דור ודור מדינה ומדינה כיון
שהגיע לחדרים ומלמדים של דור זה בעמיריקא נפלה עליו

16 מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא

להן: לאמר קדיש אחרי מותי. למכה על הסניף שזריכין להסחית נשניל
להנילו מדינו של גיהנם: רק אלנו זה ולנצל עונת האכילה נשנת.
שמחריכין ימים גמ' שלא תשתתק
לזקנה ושינה. תרדמה דכתיב ויהי השמש
שלא ילמדו צניהן לבוא ותרדמה וגו' והנה אימה ת ד ע לקרוא
לקרוא עזרית רק חשבה גדולה נופת עליה. כסוגן: שני
אחרי שנים רבות אימה אלו החדרים כמה ישראל גומלין
ללמוד: לאומין תמיד
מתני' ואפילו שנאמ' (איכה ד') ומחדרים אימה
כתרגול חשבה אלו המלמדים שמחשכין
וכו'. כלומר. עיניהם של תלמידיהן. גדולה זו
שחמדו לקרוא הרבה יד כדכתיב (שמות י"ד)
נעלפה: מוכת
צור היא. דומה

וירא ישראל את הור הגדולה, אמר אי' לפני
הקב"ה כלום עתידה אש של גיהנם לבלות נפשותיהן שד אלו
שישנהין את בניהם לחדרים ומלמדים כאלה שנאמר והנה
הנזר עשן ולפיד אש, ענה לו הקב"ה הבטחה זאת נתונה
זכר אב שמוסר את בנו למלמד שילמדו לאמר קדיש אחרי
מיתו, אף על פי כן לא ינצלו מדינו של גיהנם רק אלו שמאריכין
ימים לזקנה ושיבה, היינו דכתיב תבוא אל אבותיך בשום
תקבר בשיבה טובה:

מתני' המטפל בבר מצוה מלמדו לקרוא בתורה ואפילו כתרגול
שקורא בבני אדם, ובלבד שימסור לו דרשה לפי
שדרשת בר מצוה מכת צבור היא:

גמ' תנו רבנן היה עולה על הבימה, רבו עולה עמו ולוחש לו
באזניו ואומר לו אישי בר מצוה, קרא אתה בפך שמא
שכחת או שמא לא למדת, משביע אני עליך שלא תשתתק
ומובטחך שתדך בשלום, שבני ישראל גומלין הן. תניא גדול
יום הבר מצוה בעמיריקא כיום הלדה, שכשם שבשעת
לדתו של ילד מלאך בא וסומרו על חוטמו ומשכיחו כל מה
שלמד במעי אמו, אף ביום הבר מצוה מלאך סומרו על חוטמו

מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא ט

נר ומנלות. נר ומשכיתו כל מה שלמד מרביו, וכשם שתינוק
לסוף חן הילד: בן יומו פטור מן המצות אף הכר מצוה
היה עלך מי שהיה נעשה פטור מן המצות: אמר רב ספרא
מפני מה מפטירין בנביא לבר מצוה מפני
שנעשה פטור מן המצות, ומפני מה קורין לו בר מצוה
ששום שנעשה בר מצות: לפי שדרשת בר מצוה וכו'. תיר
ארבע דרשות הן, דרשת פוליטיקון, דרשת אנארכין, דרשת רב
ודרשת בר מצוה. פוליטיקון מה הוא דורש, גורלך תפיל
בתוכנו. אנרכי מה הוא דורש, ונתתי מופתים בארץ דם
ואש ותמרות עשן. רב מה הוא דורש, לרב תרבה נחלתו. בר
מצוה מה הוא דורש, מכל מלמדי הסכלתי:

הדרן עלך מי שהיה

---

18 מסכת איזה היא חברה פרק חשישי עמיריקא

מתני' מקום פנישה. צנמרח מפרש מאי פנישה? גמ' מזינים. טרוסטין צלעין מכאן שאין חברה וכו'. לפי שהמונין חונת החברה היא: ואל כסיל באולתו. משמע דפנישה דונשכולפנישה: לנל פנישה כסיל לאו פנישה היא ומתקן דפנישה כסילים ר' ז'ס דולאפניש'היא: שקמין

מתני'

איזה היא חברה כל שיש בה עשרה חברים ושיש לה מקום פנישה:

גמ' לימא מתניתין דלא כרב סנדלאי דתנן אלו הן הממונין בחברה, הראש וסגנו, שלשה מבינים שני סופרים, סוכן, גבאי, ושמש, מכאן שאין חברה פחותה מעשרה דברי ר' חיימא, רב סנדלאי אומר תשעה וקמן. לעולם אימא לך מתניתין כרב סנדלאי ועשרה חברים גמ' תשעה וקמן קתני. במאי פליגי, אמר רב חבורן בממנין לקמן, רב חיימא סבר אין ממנין לקמן משום הא דתנן אין ממנין ממונה בחברה אלא למי שבמוחין בו שלא יהיה בן תורה כל ימיו, ורב סנדלאי סבר בעמיריקא אפילו בקמן מוכבטחין שלא יהיה בן תורה. והלכתא ממנין לקמן אפילו לראש החברה דכתיב (ס"א ב') הלא אם קמן אתה בעיניך ראש שבמי ישראל אתה: ושיש לה מקום פנישה. מאי פנישה מיטינגא, מאי מיטינגא אמר רב ספרא אסיפה, ומאי קרי לה פנישה משום דלשון פנישה חיות במשמע דכתיב (ישעיה ל"ד) ופנשו ציים את איים וכדאמר רב מבינא כל אסיפה שיש בה אכילה ושתייה, קיטה, הליכה ובזיון הרי זו אסיפה של חיות, דכתיב (שם כ"ב) ויאספו פלשתים ויהי ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים כתיב הכא עדשים וכתיב גבי עשו עדשים ויאכל וישת ויהם וילך ויבז. מתקיף לה רב מקשן והא כתיב (ספ"ז י"ז) פנוש דוב שכול באיש ואל כסיל באולתו, משמע דכסיל באולתו לאו פנישה היא, א"ל כסיל אחד באולתו לאו פנישה היא אבל כסילים רבים באולתם פנישה מעדיהא הוא: גופא כל אסיפה שיש בה אכילה

ב'

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמיריקא 19

שקמין איש בחברו. שזשעה שנקצצין ולריכין לרופא: שומפין של מקצצין. יחדו הן קמין ומריצין והולכין רכיל שומעמדין להן מתים לקצור:

ומצזין איש את חצירו: מי שחול כצו צ מתורה. דלוחות היינו הך דתורה: ומצזן טעון נסכים. לסיכך גם ממו' על חצרה חייב צנסכים היינו שתי: אין פגש' צלא תנא' וכשצצין לכלל תנא' צצין לכלל סכס' שקמין איש על חברו הליכה שהולכין רכיל איש בחברו, ובזיון שמבזין איש את חברו. רב סופיטי אומר קימה שקמין למחות בשעה שצריכין כתמוך בידי חבר עני, הליכה שהולכין לבקר את החולה שלא על מנת לסעדו, ובזיון שמבזין את עצמן כתינוקת של בית רבן: תנן התם מאימתי זמן פנישה משעה שהממונן נכנסין לשתות עד שיכלה שבר מן החבית. תנא היבא קאי דקתני מאימתי תנא בעמיריקא קאי, דתנן כל החברות יש להן זמן פנישה, מכרי ממונים אימת נכנסין לשתות מבעוד יום ריתני מבעוד יום, מלתא אנב אורחא קא משמע לן שהממונן חייבין בשתייה מבעוד יום. מנה"מ, אמר רב שתיא הוקש ממנה למזבח, מה מזבח נבוב לחות אף ממנה על חברה אין ממנין אלא מי שהוא נבוב מתורה, ומזבח טעון נסכים מכאן שממנה חייב בשתייה. וכל שהיב בשתייה חייב מבעוד יום דילפינן כדת כדת דכתיב (אסתר א') והשתיה כרת וכתיב (שם ט) כדת היום: תניא כל חברה כיון שיש לה זמן פנישה חייבת ברופא, לפי שאין פנישה בלא תנא. וביון שיש לה רופא - חייבת בפרקע שרוב רופאים שותפים של מקברים הן ואעיפ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, דכתיב (בראשית י) ויחנמו אותו הרופאים ויושם בארון: מתני' משונה חברה של צדקה משאר כל החברות ששאר כל החברות נולדות בחשאי ומתות בקולי קלות וחברה של צדקה

20 מוסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמירקא

גמ' משפחות משפחות. השני כמו משפחות: אסיפות של פומני. מאסמיטינגע
זלע"ז: מהני ינאל. התחרעה שמתריעין על דבר שזדקס מועלת וזועלת

זלזות העשירים
כעלוקי למתים
דמקנתרין. את
העניים זדנרים:
מלאך

גמ' אמו חברות מתין והא חברות היינו הק
דצבור וגמירא דאין צבור מתין, אמר רב לאומיאל
חברות לאו צבור אלא צבורין צבורין הן וכלין ומתין מאליהן.
בראמר רב ספרא קשין צבורין לישראל כספחת שנאמר (זכריה י"ג)
וספדה הארץ משפחות משפחות: תניא מפני מה נתחייבו
ישראל בכל דור ובכל מקום להביא מנחה לעשו משום שנתפרדו
לחברות חברות, כדכתיב (בראשית ל') וישת לו יעקב עדרים
לבדו, וכתיב (שם ל"ב) ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו, ומאי
משמע דעדרים לשון חברות הוא דכתיב (שם"א) על עדרי חברך:
וחברה של צדקה וכו' מאי בקולי קולות אמר רב עסקן שתוקעין
ומריעין ותוקעין, כדתניא אין נוקקין לדבר צדקה אלא אם
כן מתריעין עליו בכל העתונות שבעיר ומכריון ודורשין עליו
באספות של פומני. מתקיף ליה רב חבון שאר כל החברות
שמתות בקולי קולות מאי תוקעין ומריעין ותוקעין איבא. אל
התם גמי תוקעין ותוקעין איבא ובאותה ששנינו תוסע להבירן.
אמר רב אין נוקקין לדבר צדקה אלא איב מתריעין וכו' והא
אמר רב ידעיה מהניא יבבא לעתירי כי בינא לשכב, לעשירים
לא מהניא לעינים מיהת מהניא, כדתניא מפני מה מתריעין על
רבר שבצדקה משום דצדקה דומיא דתענית היא, ואמר רב
מבינא עלה זאת אומרת עניים דעבידי בתענית עבידי גמי בצדקה.
עשירים דלא עבידי בתענית לא עבידי בצדקה. אמר ליה רב
צרימא חס ושלום פסקת את כל העשירים מן הצדקה אלא
עשירים אף על פי שנותנים נותנים אותה שלא כהוגו ועל
די אנשים שאינם מהוגנים וכדאמר רב ידעיה הני גבאי צדקה
די יתבון בשוקא תמניא יהבין בתר דמקנתרין. תנא שני דברים

התקינו

מסכת איזה היא חברה פרק חמישי עמיריקא 21

מלאך המות. שטר ומקל חוצלים שצדו: מות מציל מזדקה. דהכלת שטר כדי להמית היא: שלשה דברים. לוס, קול וממון: שנים מהן.

ש ש ר ו נ ת ע נ י ת

והשמינו קולי קולות ללל ממון לא נתנו. חזנים נאמר ורצנו נאמר. ללו דוקא ללל איירי דצעי למקט נאמר ללל קטוריט נקט נמי ללל רצנים וקזנים:

התקינו נבאי צדקה בשוקא תמניא ולא הודו דהן חבמים. שהעמידו מלאך המות על פתחן ושחולקין צדקה ולא כבוד ואפילו לרב. ההוא עניא דאתא לשוקא תמניא מרף אבבא, נפק האי פליסמנא, נגריה ערק וצוות ווי ווי שמסרסין ודורשין בבאן את הפסוקים, צדקה תציל ממות כתיב, מות מציל מצדקה לא כתיב: תיר שלשה דברים מנו חבמים שמעבירין רוע הגזרה, וישראל שבשמיריקא לא קיימו בעצמן אלא שנים בלבד, שבסעה שגזרה מלכות רומנין גירוש על ישראל ירדו וקנים וגזרו תענית וגעו כל העם בבביה ובסול וכשהגיע

הדרן ערה אונת
היא חברה

למכון מיר פסקי ואמרו גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם הדרש חזק שלא באנו לכאן אלא בשביל מכון, ושכחנו חבים עלינו מעמנו ומאחננו, ובשאנו מפורין אותו אין אנו מפורין, אלא על חוננים נאים רבנים נאים אקמורים נאים ואקמורות נאות, ועל כל דבר שיש לנו כבוד או תענוג מזה, יאבדו אלפי ישראל ולא יהסר מאלפי שקלינו כלום: תנא בואו ונהזיק טובה למהזיקי אולמין ופרדסין שאמלא בלין ופיקניקין לא היתה כל חברה של צדקה בעמיקריא יכולה לעמוד, לפי שאין עשירים שר ישראל פותחין את שקיהן אלא לשם שמחה, אמר רב ספרא מאי קרא (תהלים י) פתחת שקי ותאורני שמחה:

הדרן עלך איזה היא חברה

22 מסכת מה בין רב פרק ששי עמירקא

מתני' בחול אכל לא בשבת. אכילו עושה קאי אכל לא אכול דאילו לענין אכילה אטו רפרמין מתענין בשבת כינסו: אינו נאה דורש ונאה מקיים. יש גורסין ואינו נאה מקיים:

מתני'

מה בין רב ארטדקסי לרב רפרמי, רב ארטדקסי אוכל ואינו עושה בחול ובשבת ורב רפרמי אוכל ואינו עושה בחול אבל לא בשבת. רב ארטדקסי אינו נאה דורש ונאה מקיים ורב רפרמי נאה דורש אבל אינו נאה מקיים:

גמ' הדיטותו. קודם שנעשה רב: הרבנים אינן נזקקין כלל זה נקוט צידך כל מקום שנקט רבנים סתם ארטדקסים נמשמע. דליכא עושה, יושב במל ושוכח תלמודו שלמד בימי הדיטותו במה דברים אמורים ברב ארטדקסי אבל רפרמי אינו שוכח תלמודו לעולם. תנא ושייר. מאי שייר דהא שייר, שייר פשיטי דספרא דהניא רב ארטדקסי יש לו פשיטי דספרא לפי שהוא כותב הכשרים על הבשר על הכרכשאות ועל היין, רב רפרמי אין לו פשיטי דספרא לפי שהוא מבשיר את הכל בפיו, גופא לפי שהוא כותב וכו' והא תנן אוכל ואינו עושה. מאי כותב על ידי אחרים ובראמר רב לגנאי הרבנים אינן נזקקין לכל לשון אפילו ללשון הקדש וכשהן כותבין כותבין בעדיקים גמורים שסלאבתן נעשית על ידי אחרים. איני והתניא חששו רבנים בעמירקא לתקנת בנות ישראל, לפיכך הן ודיון ומקדישין לגמין, בא גמ לידן אין מחמיצין אותו אלא כותבין ומשתלמין לאלתר, מאי לאו דכותבין דומיא דמשתלמין מה משתלמין ע"י עצמן אף כותבין ע"י עצמן. אמר רב מבינא שאני גמין שנכתבין בלשון ארמית. מתיב ליה רב מקשן והא מלאכים שנוקקין לכל לשון גמירא שאינן נזקקין ללשון ארמית, רבנים שאינן נזקקין לשום לשון ללשון ארמית לא כל שכן. אלא אמר

מסכת סנהדרין רב פרק ששי עמירקא

דליכא שכתה שלא מדעת. שאין מיתה: מציאין לידי תחתונות. אדם שוכח דבר אלא אם כן היה לו שזכרון לישן זמן רב על מקום אחד ידעה תחלה: זא רט דק סי אמר רב מבינא משתלמין מרכזה מייש. שנוספר זגשים ע"י עצמן וכותבין על ידי אחרים שאלו או שידרו ואבעית אימא משתלמין נמי ע"י וכו' וכו' וכו' אחרים היא ומאן ניהו נשיהן ומתני' ושמשיהן וכדאמר רב רבינא כל רב השרוי בלא אשה ובלא שמש שרוי בלא ברכה: אמר רב אבהו רב רפרמי אינו שוכח תלמודו לעולם, אמר רב יודיעה זאת אומרת אין שכתה שלא מדעת דאי אסרת יש שכתה שלא מדעת רב רפרמי אמאי אינו שוכח תלמודו. הא שמע רב רפרמי שכתה פסוק אחד בלשון הקדש מביא אישם מרפות על שנתו והא לא היה ליה ידיעה בתחלה וקתני שכתה. אמר רב הושעא הוה במאי עסקין בארמא דקסי שנועשה רפרמי ומאי שכתה לפני מי היא עומד ודורש ושנן והוכיח פסוק אחד בלשון הקדש שמביא אישם מרפות משים דהייש ליקרא דנשי. מאי אישם מרפות אמר רב ממפלאי שטורה על לבו ואומר במסותא מנייבי נשין יקירין דתמחלין לי דאשתמשית בלשנא דשכבא בארמא דקסי. ורב רפרמי נאה דורש והתנן שלשה דברים מנייבי חכמים בדרשות שר דרפרמי, מביאין לידי תחתונות, לידי שנה ולידי הקאה. אמר רב ממפלאי אידי דקתני רישא אינו נאה דורש קתני סיפא נאה דורש. ואבעית אימא נאה נמי דקתני כאיתה שאומרין לבלה יקרוקת כלה נאה וחסודה וכדאמר רב עתיקתא פרידיגור שדרש אומרין לו נאה דרשת נאה כונת ואף על פי שלא דרש אלא במעשה מרכבה בלבד. מאי במעשה מרכבה אמר רב ממפלאי מרכבה ממש כההוא פרידיגור דפתח בדרשה ואמר הכי, ארבע מיסות הן, מיסית פלוגית

מתני' שלשה חייבין זכרנל. גמי סמיו כימל סקרונלש זל'עז :
לקויה מפרש מאי ניהו וקא עזרי על לפני וכו'. הכך
כרנל: ועגלון.
דריור זל'עז פלוגית דביתהו דרבי פלוני סלקת
שמיסיג קת למתא בוסתנא למזבן לה לבושין
הסיסוס זענלות הרתין, מיסית פלוגית מסנסנתא
ו333 יס וסוס אתת להבי לבי הלולא של פלוגית
כורא דאתרא: ואזיל וחשיב להון כי רובלא עד דסיים באמן:
מתני' שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב רופא
ועגלון:

גמי' מאי כרבל אמר רב ספרא צילינדרא, מאי קדרון
צילינדרא כפלושא מאי כפלושא כלפקא מאי כלפקא סתיו
פיפא ואמאי קרי ליה כרבלא משום שכל הנשואי מתנאה בו
כתרגול הזה שמתנאה בכרבלתו וקורא ומקעקע ומודיע לכל
שתרגול הוא. איכעיא להו כרבל רשות היחיד או רשות הרבים
הוה תא שטע החייטין והסנדלרין שעלו לגדולה ונעשו גבאין
ופרוזדנטין בחברות קונין להם כרבלין ואינן יוצאין בהן בחול
אלא בשבתות וימים טובים בלבד והא סתם כרבלין קמנים זורקין
בהן אבנים, מרשות הרבים, וסתם קמנים שזורקין אבנים,
קמנים של ישראל ננחו, אי אמרת בשלמא כרבל רשות הרבים
הוה שרי להם לקמנים בפחות מד' אמות, אלא אי אמרת רשות
היחיד זריקת אבנים מי שרי וקא עברי על לפני עור לא תתן מכשול.
לעולם איכא לך רשות היחיד ומאי יוצאין, יוצאין שלא ברשות
חכמים. תיש שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב וכו' ואחמר עלה
בחול וקיו בשבת. אמר רב חביטא דלמא לכולי עלמא אסור
ולרבנן שרי מידי רחוק אשעמנו לכהן גדול. מאי הוה עלה.
אמר רב חביטא כרמית הוא דכתיב (שה"ש י') ראשך עליך ככרמל
מלך אסור ברחמים ומאן מלכי רבנן: אמר רב מבינא
כרבל

מסכת סה בין רב פרק ששי עמיריקא 25

קדרון ואסמין. ענלונין ורופאין מתכזדין ומסרסין את הילדים לפעמים
 צעוני הנרין לפי סוסיהן; רב הסגר צכ"מ ורב הסוגל היינו מלמד שחוגל
 סאי קרא ודאי
 צרופא קא
 משתעי שמרנה
 פגריס מתים ע"י
 סאני הרפואות
 סלוי רב סריסס.
 לפי שרוב
 סמוס לים
 סצעמיריקא
 אינן מומחין
 ונזקאין צלונותן
 כרבא חובת ענלונין היה וכפני
 כה נתחייבו בו רבנן של ישראל
 משום דרובבין על כנסת ישראל
 ומקיימים בה הא דכתיב (שם א')
 לסוכתי ברכבי פרעה ונא' אמר
 ליה רב מקשן אמרת ברבנן כה תאמר ברופאין,
 אמר ליה רופאין וודאי דומיא דענלונין ניהו
 כדאמרי אינשי קדרון ואסמין רבים כוסיא מתבבדין.
 רב הכימא אמר ביכל חיבת רבנן היא ולא נתחייבו בו רופאין
 וענלונים אלא משום דמתקריין נמי רבנן דכתיב נבי רופא (פסוק ח')

רב הפגר צבל מקום וגבי ענלון כתיב (פסוק יא) על רבב כי רב.
 מתקף ליה מקשן אי הכי שיהי מוהר ומלמד נמי רבנן
 מתקריין דכתיב רב מבהים, רב סריסס ורב ההובל. אל אין
 הכי נמי והא קתני מתני' שלשה ותו לא, אמר ליה משום
 דבהני מלתא דפשיטא היא דבכלל רבנן הן דתנן ערבי
 רבנן כרבנן, ואלו שנקראין ערבי רבנן, ההונים והשוהטין
 המוהלין המלמדין השדכנן והבדחנין, ומפני מה נקראין כן
 משום דעבידי לאחלופי אומנותיהן זו בזו ומשתמשים בערבוביא.
 תנא בא וראה כשה גדול כוחה של ברבל בעמיריקא שאפילו עם
 הארץ נסיר נעשה על ידו לרב, לרב סלקא דעתך, אלא אימא
 לערב רב. אמר רב ספרא מאי קרא דכתיב (פסוק יב) הן רבים
 עתה עם הארץ:

תני תנא קמיה דרב ספרא הדרקטורין חייבין בכרבלין משום
 שכך דרכן של סופרין וכיתבין סאמרים לעתונם
 שמקדימין וקורין לרדוקטוריהן רבנן. מתקף ליה רב ספרא
 והא

מסכת בין רב פרק ששי עמוריקא 26

למאמריהן ומספרין גזנתו וגדולתו של הדיקטור וקורין לו רב וגדול ישראל:
והא אין חזין וכו'. והאיך מחייבין את הדיקטור כדלגל גזנל שסופרין
שוכטנין קורין לו רב ואנן ידעינן והא אין חבין לאדם שרא בפניו. אמר ליה
גודללו רב הוא: משום שמדפיסין כל דברי סופריהן בעתונם
הדרן עלך מה בין רב שלהן ועתונם בפניהן הן. איני והאמר רב קראן
הני דדיקטורין במה זכין בשביל שמקצין
מאמריהן של סופרים מאריבין ושפוסקין ראשיהן של מכתבים
ומדלגין על הכנויין שבהם. אמר רב הכינא גמירא שאינם
מדלגין אלא על הכנויין של גנאי שבהן ולא על הכנויין של
שבה שאין לך דדיקטור שמקצר בשבחו: אמר רב מבינא השתא
דאתית להכי מהברין נמי חייבין בכרבלין הן משום שכותבי
הסכמות קורין אפילו לפחות שבמכתבים רב:

הדרן עלך מה בין רב

מסכת איזהו מחבר פרק שביעי עמירקא 27

בתנאי וספרו צידו. שהולך לנקש המדיר את ציתו. שכותנעל דלת נדנות ואוחז ספרו צידו משום ציתו, רוכלין וצעלי מומין לא יצאו

אל הצית. וצעלי מומין. לאו דוקא אלא כל עני

שחזי על הכתחי צמשמע ואורחא דמלתא נקיט: למאי ניה למקח וממכר. דאי אמרת מחבר כרוכל דווי מקח וממכר נמי איכא ואי כצעל וויס דווי נדנא איכא מקח וממכר ליכא: לפי שאין לה תוצעים.

היו

בלשון המודש אבל ביתבין בשאר כל לשון ואפילו בלשון הבבליית שפיר דמי: תנן התם המדיר את ביתו מרוכלין ומבעלי מומין אסור במהברין איבעי להו מהבר כרוכל או כבעל מום דמי

למאי נפקא מינה למקח וממכר. תיש והכמים אומרים כל שאין לו מנעלים לרגליו ותנינא לעולם ימכור אדם כר מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו אי אמרת בשלמא מהבר כבעל מום דמי מומין לאו למכירה נתנה אלא אי אמרת כרוכל דמי הא רוכל כחורה אית ליה וסחורה למכירה נתנה ימכור ויקנה ליה מנעלים. לעולם מהבר כרוכל דמי וסחורתו לאו למכירה נתנה לפי שאין לה תובעים. תיש איזה מחבר שנקרא הכם זה שמשים את עצמו כחרש מביישין אותו ואינו מתבייש דכתיב (תהלים נ"ה) כמו חרש יאמם אוננו חובר חברים כחכם שים דמחבר כבעל מום

דמי

מתני'

איזה היא מחבר כל שהוא חוזר על הפתחים וספרו בידו דברי רב מהבריאלי, והכמים אומרים כל שאין מנעלים לרגליו:

נמי אמר רב ספרא לא שנו אלא במהברין של ישראל אבל מהברין של אומות העולם קמי ספריהן משביטין לפתחן וכשהן יוצאין לחוץ יוצאין במנעלים טובים ומנוהצים, ובמהברים של ישראל נמי לא שנו אלא בביתבין ספריהן

גלוי דעת שמהבר הוא וראוי לנדב' הנונה. ופעמים כדי שמוקין יהו צדלין סימנו כשילא יחידו צלילה ומכידין עיי ספרו שאינו מן הס"ח:

נמי משכימין לפתחן. ואין צריכין המהברים להזור על הסתחים ואפילו לשון הצלית. לשון שגני ישראל מדברין צה ונקרחת צלית משא שהיא צלול משנעים לשון וצלע"ז קורין לה זרג"ן:

מסכת איזהו מחבר פרק שביעי עמיריקא 28

אין קופצין על סחירתו של מזנר ולא יוכל למכור אותה ולקנות לו מנעלים: דלאו סנדלר הוה. דאי סוס סנדלר הוה עוסק במלאכתו: ריש של זפת נודף.

סנדלרין נודפין

זמתיסמין ניכר
סולא שכותניסון
היו ידיו מלוכלכות זמתי
זה דרכן של סנדלרים:

דמי שים: תניא כל המחבר ספר בעמיריקא או שבא ממדינת הים וספרו בידו הרי זה משוגע קל וחומר מדור מלך ישראל, ומה דור מלך ישראל שלא כתב אלא תוין אחדים שלא לצורך נחשב למשגע זה שכתב או שהביא ספר בלא לצורך לאכל שכן. אמר רב ידעיה כל כאב ולא כאב ראש של מחברין, כל חילי ורא חולי הדרוקן, כל מחוש ורא מחוש של סופרין אי אפשר לה לעמיריקא בלי תופר אבל אפשר לה בלי סופר,

וכן סמרות
נטיעין נעלי
אסופית. שכל
מי שעסק
נטיעת

אשרי למי שהוא תופר אי למי שהוא סופר: וחבמים אומרים כל שאין לו זכר במאי פליגי אמר רב רצעני בסנדלר שנעשה מחבר רב מחבריא סבר אוקמינן גברא אחזקתיה כיון דסנדלר הוה ודאי אין לו מנעלים להגליו כדאמרי אינשי סנדלרין יחפין אולין ובלאו סמנא דחוזר על הפתחים וספר בידו לא ידעין בודמחבר הוה, וחבמים סברי לא אוקמינן גברא אחזקתיה דהואיל הנעשה למחבר גלי אנפשיה דלאו סנדלר הוה. אמר ריה רב מקצין ומי איבא כהאי גוונא. אמר ריה אין כדאמר רב קראן רובו של ספרים שנרפסו בעמיריקא ריש של זפת נודף מהן. ההוא גברא דיתוב אסדנא דמסאנא ארבעין שנין ולא אסתעיא ליה מלתא סליק לעמיריקא וחביר ספרא דהוה ביה מלאי על גבי מלאי יאזיל מקרתא לקרתא ומביתא לביתא וזבין ואסף מסון הרבה, כי סמא הדבר לרב ספרא אמר היינו דכתיב (קהל י"ב) וכמסמורות נטועים בעלי אסופות. אמר רב קראו לדידי חזי לי האי ספרא דלא

מסכת איזהו מחבר פרק שביעי עמיריקא

זנטיעת מסמרו' הוה ביה אלא הקדמה אריכתא בלבד
זסנדלס מאסף והוה מוקף הסכמות של רבנין כסנדל
ממון על ידי שניעה למחצה:
מוקף הסכמות
כסנדלר המסומ'

הדרן עלך איזהו מחבר

הסכמות של רבנין הקיפוסו והוי חזי כסנדל שמוקף זמסמרו:

הדרן עלך איזהו כתב

בתני אין מצילין אותן. נשאינו לריד לקנות קמיירי :
במי שכתבין כלשון כלולה . לשון זרעון שכלולה מכל הלשונות : סופרים
מצולצלין. שאין

מתני

כל כתבי העתים הבבליים אין מצילין אותן
מפני הדריקה וטעונין גניזה :
במי כתבי העתים הבבליים בעמיריקא מאי
עבדתהון. אמר רב מבינא כתבי העתים של
ישראל. ואמאי קרי להן בבליים משום שנכתבין
בלשון כלולה ועיי' סופרין מבולבלין. כדתנא רב
לגנאי עלובין ישראל מכל האומות. שכל האומות
שאין

שלא נתנה להן אלא לשון כלולה משמשות עכשו בלשון ברורה,
וישראל שנתנה לו לשון ברורה משמש עכשו בלשון כלולה,
ולא עוד אלא שסופרין מבולבלין בלבד את ספרותי וקלקלו את
מקומו הלא הוא דבתיב (אייב י"ב) מסיר שפה לנאמנים ומנים וקנים
יקה: וטעונין גניזה. גניזא למאי אי ניכא גניזה כדי לקרות בהן
לאחר זמן. הא אמר רב קראן כל העתונין דין יעתן ואם עבר
זמן במל ענינן, ועתונין הבבליין במל ענינן אפילו בזמן.
אלא גניזה דומיא דהמין לשריפה. יכרתניא הני הבבליים את
העתונין הבבליין בשריפה משום שמלאין הכל וריק ובתיב (העוקב)
וייעזו עמים כדי אש ולאומים כדי דיק יעפי מתקוף לה
רב מקשן והא תני מתניתן אין מצילין, בדיעבד אין לכתחלה
לא. אמר רב חנונאי סתם דליקה לכתחלה היא דאמר קרא
(דברים כ"ג) כי תצא אש וגו' שלם ישלם המבעיר את הכערה ככאן
שאין אש יוצאה מן השמים אלא אם כן מביאין אותה
מן ההדיוט : תניא גונזין העתונין הבבליין כלפני הנשים
והקטנים משום שמלאין לצנות ונבול פה. תניא אידך שני
דברים סבלו ישראל מן העמין ויוצאין בהן על ידי לצנות
ונבול

מסכת כל כתבי פרק שמיני עמיריקא 31

שאינו דומי שמיע' לראי' שצטיאטראות לקוראיו. שאינו חושב את עצמו כאלון
שומעין את הלכות והנזול פה ואין לעתון שלו לכתוב זו מה שחזק,
רואין אותן מעל
הכתב כמו ונבול פה בלבד ואלו הן עתונין לקוראיו וכותב
זעמיוני וראיה ושיאטראות. אמר רב חבימא גדול רק מה שמציא
חמור' משמיעה: עונשן של סופרים שמנבלין את להם תועלת:
מתון צרוח' עונשן של סופרים שמנבלין את הדרן ערך כל כתבי
שאינו יולא לרצו פיהן מעונשן של אקטורין לפי וסליקא לה מסכת
עס כלמי שפנע שאינה דומה ששמיעה לראיה: עמיריקא
צכצו 17: ענד

אמר רב ספרא אין לך דבר העומד ברומי של
עם כעתונים ואין לך ארץ השטופה בעתונין כעמיריקא ואין לך
עם בעמיריקא שעתוניו כביעדין כישראל ומי גרם לזאת רדקטורים
שאינו מהוגנין: תנא שבע מדות מנו הכמים ברדקטור מהוגן
ואלו הן: מתון ברוחו, עומד בדעתו ובדבורו, אוהב את השלום,
אוהב את האמת ומקבלה ממי שאמרה, הוה עבד לקוראיו, אדון
לספריו ושפל רוח בפני כל מי שגדור ממנו וחלופיהן ברדקטור
שאינו מהוגן. על רדקטור שאינו מהוגן הכתוב אומר (ירמיה ט')
ופקדתי על כל מל בערלה, ועל רדקטור מהוגן הכתוב אומר
(ישעיה ל"ג) והיה אמונת עתיך חסן ישועות הכמת ודעת:

הדרן ערך כל כתבי

וסליקא לה מסכת עמיריקא.

מדרש אסתר

מאת

גרשון ראזענצווייג

הוצאת בית מסחר הספרים של
ש. דרוקערמאן, 50 סאנעל סטריט, ניו יארק.

מדרש אסתר

המולך מהודו ועד כוש. כלומר שלקח לעצמו את כל יהודי ולעמו נתן את כל יושי. כאורחא דקסרין דיספיטאין ומפשאין בזמן הזה.

חור כרפת ותכלת. מפני מה נכתבה תיבת חור בחית גדולה. אמר רב בון משום שהיו לצני הדור מרגנן אחרי אחשורוש ואיטרים שנגב הוא, מפני שקדם מלכותו היה עני ומיד אחד נשיאותו נתעשר, מה עשה, צוה לכתוב להם תור בחית גדולה, כלומר לא עכברא נגב אלא חורא נגב.

והשתיה כדת אין אונס. אתמר אין אונס בשתיה לפי שמי שתלתו באונס סופו ברצון.

ותסאן הסלכה ושתי ראשונה שבנשים שעמדה על זכויותיה ושדרשה הפשיות לאשה, ומה שבקשה לא מצאה.

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים ראה גמורה שמשפח היה, שנמלך ביודעי העתים הרדקסורין והרפורטין שבדור. ולא ידע דהני נזכרין אין להם בעולמן אלא סנסציאות בלבד. ובשעה שצרכו ישראל לשלוח שער המדברח לא שלחו אותו אלא ביד איש עתי.

ומדבר בלשון עמו. וכי מה ענין זה לכאן אלא זה שאמר הכתוב, ועיני כסיל בקצה הארץ. צפה אחשורוש באצמגנינות שכו שעתידיים דייני נזרות באמיריקא לבטל את גזרתו הראשונה ולקיים מצות שלטון אשה על בעלה, אמר להם חייכם שתכשלו בגזרתי האחרונה. אני אמרתי ופדבר בלשון עמו ואתם נזורים על הגרים שיהיו יכולים לדבר ולכתוב בלשון

עמם. אני גורתי על הזכרים ואתם נזירים אפילו על הנקבות.
אתם אומרים לי מול קים ואני אומר לכם מולו קודה.

בן יאיר בן שמעי בן קיש. שלשה כנויים
לישראל אחד לשבח ושנים לפגם. יאיר על שם שהאיר לכל
אומות העולם. שמעו וקיש על שם שדרכו להנות.

ויהי אומן את הדסה. כל מקום שנאמר ויהי משמש
צרה, לפי שבחנוכה של בת ישראל הכתוב כאן מדבר, וצפה
שעתידין בני ישראל זולזל ולהתירשל בחנוכה של בנותיהן
ולפטרן מתלמוד תורה ולשונן וספרותן, וכיון שראה כך התחיל
צוח וי ויהי אומן.

בי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד.
מרדכי דכתיב עליו הגיד אשר הוא יהודי פה ראה יצוה
לאסתר אשר לא תגיד, אלא אמר מרדכי יודע אני שדרכם של
שונאיהם של ישראל שכשם שהם מתרחקים מן היהודים כך
הם מתקרבים אל בנותיהם, מוטב לה לאסתר שלא ידעו בה
שבת ישראל היא.

ויבקש המן להשמיד. מפני מה נכתב כאן
להשמיד ולא כתיב להרוג ולאבד לפי שדרכם של שונאיהם של
ישראל שמתחילין בשמד תחלה, וזהו שאמר הכתוב ויבקש
ששונאי ישראל אפילו בשעה שחושבין לעקור את ישראל גזרין
עליהן שמד תחלה, ובשעה שהם גזרין הם מבקשין ואונסין
אותם ברצון על דתן, ומתחילין בלשון בקשה תחלה, כדכתיב,
ויבקש המן.

בחדש הראשון הוא חדש ניסן. ראה אותו
רשע ולא ראה כהונן, ראה שעתידים רבים מבני ישראל להכשל
בחדש זה באיסור כרתו, ולא ראה כהונן שאיכו ראה כהונן היה
מוצא הכשרים של רבנים בכך התניית ואפילו על כל דבר

מדרש אמרו

האסור מפני שהוא חמץ גמור, והרבנין אינם יראים מכרת
ודעוסקין בקדשי שמים הן, וככהנים הם לכל דבר, והכתוב
ואומר אל תכריתו שבט משפחות הקהתי.

וכשר הדבר לפני המלך. בשעה שאמרה
אסתר מלת וכשר, יצאה בת קול ואמרה, חייך בתי שעתידה
שוק של כשרות באמערקא להקרא על שמך ודא היא שוקא
דאסתר דבמתא דנויארק רבתי.

ורבים מעמי הארץ מתיהדים. בעמי
הארץ של ישראל הכתוב מדבר, שכיון שראו שאף על פי
שאינם יודעים שיהודים הם, יהודים הם לפורעניות, חזרו
בתשובה ונעשו יהודים כשרים, כדכסיים ליה קרא, כי נפל
פחד היהודים עליהם.

תם ונשלם.

הגדה לסופרים

מאת

גר' שון ראזענצווייג

הוצאת בית מסחר הספרים שג
ש. דרוקערמאן, 50 פאנעל סטריט, ניו יארק.

הא לחמא עניא די אכלין סופרא ד'ישראל בארעא
חדתא. כל דאיהו כופר יכפף, כל דאיהו מחבר יצרף, השתא
מחברין לשנה הבאה רוכלין בהאי ארעא, השתא סופרין
לשנה הבאה תופרין.

מה נשתנה הסופר העברי מכל הסופרים שבעולם,
שכל הסופרים שבעולם אוכלים מספרותם חמץ ומצה, הסופר
העברי איננו אוכל מספרותו חמץ ואין לו ממנו אלא מצה?

שכל הסופרים שבעולם נוהלין כבוד ותפארת ואפילו לא
כתבו אלא שאר ירקות, הסופר העברי ואפילו הוא מן המצוינים
נוהל רק קלון מכבוד ועולמו בלו מרור?

שכל הסופרים שבעולם אין ממבילין את עמיהם בהנם
אפילו פעם אחת, הסופר העברי טובל את עמו בהנם כל הימים?

שכל הסופרים שבעולם מוכרין את ספריהם ועתוניהם בין
יושבין ובין מסובין, הסופר העברי צריך לחזור עם ספרו על
הפתחים, ואם מו"ל הוא צריך לשלוח את עתונו שנה תמימה
ואחר כך אין משלמין לו אפילו בסובין?

עבדים אנחנו להספרות העברית ויציאנו ה' אלהינו
מכלל כל הסופרים שבעולם, ואפילו אנו חכמים, אנו נבונים, אנו
יודעים אה התורה ואת החיים מצוה עלינו להיות עניים ואביונים
ולקיים את ספרותנו מעני, וכל המרבה להיות עני ואביון
הרי זה משובח.

הגדה לסופרים

מעשה בחכמים וסופרים גדולים שהיו מסובין כל ימיהם וכל לילותיהם והיו כותבין ספרים טובים ומועילים לבני עמם וכשהגיע יום מותם לא השאירו לנשיהם ובניהם אפילו לסעודה של שחרית?

אמר רב ספרא הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת סופרים עברים לאמריקא עד שדרשה בן חכימא, שנאמר יתנך ה' עשוק ורצוץ כל הימים, הימים בעולם הישן כל הימים בעולם החדש.

ברוך שנתן מכתב עתי עברי לעמו ישראל במקום הזה, ברוך הוא כנגד ארבעה בנים נתנו, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לקרוא.

חכם מה הוא עושה, משלם וקורא.

רשע מה הוא עושה קורא ואינו משלם.

תם מה הוא עושה, קורא ומשלם.

ושאינו יודע לקרוא, אינו קורא ואינו משלם.

יכול שמול העברי הוא בעל-בתים ונוטל שכר דירות מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא יכול שפרנסתו מוכנת לו מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא נאמר אלא לומר לך שאין לו מהעברי אלא מצה לחם עני, ומרורים הרבה מונחים לפניו.

והוא (העברי) שעמד לשפת קדשנו שלא תשכח מישראל בארץ הזאת, שלא אחד בלבד עמד עליה, אלא שבכל עיר ועיר עומדים עליה לכלותה והקדוש ברוך הוא מצילה מידם.

צא ולמד מה בקש דבן הסינסנאמי לעשות לשפתנו,

הגדה לסופרים

שנזר על הזכרים שאין להם חלק ונחלה בשפת עבר ופטר
ממנה אפילו את תלמידיו הרבנים שנאמר ויהיו שם לנוי גדול
עצום — ורב !

וירדן סופרים לאמעריקא! אנוסים על פי הדבור, ויגורו
שם מלמדים בבתי תלמוד תורה, וירעו אותם העברים ויענום
ויתנו עליהם עבודה קשה, וירא ה' את ענים ואת עמלם ואת
לחצם. וירא את ענים זו פרישות דרך ארץ של מנהלים
ומשגיחים, ואת עמלם אלו הבנים, ואת לחצם זו הרהק
אשר בביתם.

ואלו עשר מכות שהביא הקב"ה על סופרי ישראל.

דקדוק
צרות הלשון
כינת סופרים
עניות
דרדקות
שפלות
בורים גבירים
אביונים משכילים
חבוס הדפוס
מכת בקרת.

(עד כאן אומרים באמעריקא.)

ואמרתם זבח כסף.

אומץ גבורותיך הפלאת כסף, בראש כל חפצים נשאת כסף,
גלית לקדומבוס זאת ארץ הכסף,
ואמרתם זבח כסף.

דלתיך דפק ישראל נודד אין כסף, הסעיד ידו בנצצים

הגדה לסופרים

4

ושבח נקדות הכסף, ואל הבקר הושיב רבניו מקנת כסף.
ואמרתם זבח כסף.

זועמו דת ודעת ולוהמו כסגני כסף, חלץ מהן הלום — מסכת
הכסף מאמאי סביתם טוב סחרה מכסף.
ואמרתם זבח כסף.

יה ראש כל אונים עשו מוצא לכסף, כביר בנו לו היכלות
כצפים כסף, לבלתי תת לבא בפתחיהם מבלי כסף.
ואמרתם זבח כסף.

מסגרת סגרה תורת אל בארון כסף, נשמדו תפלות ישראל כבו
גמאם כסף, שורפו חקי קדש במצרף הכסף.
ואמרתם זבח כסף.

עוד היום נעה חרש אלילי כסף, פס ידו כתבה לסעקע נבחרת
מכסף, צוה לשפת קדש לצאת חנם אין כסף.
ואמרתם זבח כסף.

קרועה לגורים יתה נחפה בכסף, רפורמים ואורטדוקסים עצביהם
כסף, שתי אלה נתקו בעמי חבל הכסף, תעזו יד החנופה וחלל
אשר לו הכסף —

ואמרתם זבח כסף.

מסכת
פרוהבישן

מן
תלמוד בבלי

עם פירוש הקונדס ותופסת הדעות

מאת המפורסם רענן גרשון קיש

מחיר דולר אחד

REV. GERSON KISS
70 So. 3rd Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. Greenpoint 7818

Copyright, 1929
by
Rev. Gerson Kiss

לשחוק אמרתי מהולל (קהל ב') א"ת מהולל אלא מהולל (בשוק)
והגער בשמן לכל יבקרני :

המסכת הזאת היא כלה צחות ומילי דבדיחותא. ואין מורין על ידה.
לא להטיח דברים כלפי מלכותא דרקי' ח"ו ולא כלפי מלכותא דארעא. כי
דינא דמלכותא דינא. גם לא לרדוף אחר הכבוד והגדולה. אך למצוא על ידה
מעט טרף לנפשי לעת זקנתי כל עוד נשמה באפי. מובן מזה שאל יעז
איש להדפיס את המסכת בלי רשיוני הן בשם זה והן בשם אחר כי יש דין
בישראל וגם במדינתו. והוא רחום וכפר עין :

המחבר

רעה. גרשון קיש

בעל מגילת ס"ת ונביאים.

אריאם פרעס, 161 רחוב גרנד, ניו יורק

הכל שותין. נמרחל מפרש פלוגתייהו: ומי מטלטלין משקין. תימחל אפשר דעניד פרוהבישן. י צ ט: ארצות הנרית. עירונ חרות דלא גרע מטלטול ושא נשנת

מרשות לרשות. וי"ל

דנשיא אמריקה חין

נקיין נדיני עירונין

והורו ליה הוראה שעה:

אסיא. רופא ימטי

ושקה הרפתח

והמתלה על סגי

רפואות ול"כ אית ליה

ושקה ת דיר:

והמנגנות. אית ספרים

דגרסי והנשוררים.

חנל חנל דידן רנותה

השמיעין דהך בתולות

שמות: וק"ל:

צפוריא -

שותין ושתייתן כשרה. אחד

אנשים ואחד נשים ועבדים

ושפחות. ר' שתיין אומר אף

הרש שומה וקמן: גמ' תנא

היכא קאי דקתני הכל שותין

וכו' פשימא. אמר רב גרמן

תנא בארצות הברית בעדנא גזרתא דפרוהבישן קאי.

וסלקא דעתך אמינא דינא דמלכותא דינא. קא משמע

ולין

לן כי אמרינן דינא דמלכותא דינא היכא חשדא אבל היכא דאיכא חשדא

לא אמרינן. והתניא הכל שותין. נשיא ושומר. ראש העיר ומנכין פתחי

ביבין. אסיא ועגלון. רב ורדיקל. הרבי והנכאי. החון והמנגנות. הגלח

והשופט. השמש וכל הקהל. ומי איתא נשיא שתיין. אין. כדרך יינא דאמר

רב יינא כח לי הני כותבי עתין שבעדנא דפסקא מלכות וילסון הוציא מביתא

חיורא תשע עגלות מעוניין ליקר וכל מיני משקין חריפין. ומי מטלטלין

משקין ממקום למקום. אמר רב להאי שאני מר וילסון דגברא רבה הוה

והותרו

ארצות שנחלסו וקורין

לכן אמריקה: דאיכא

השדה. שאף מחוקקי

החוקים לעזמן שותים:

והתניא. נתיחא: נשיא.

נשיא המדינה פרוהבישן

נלע"ז: פתחי ניין.

סולרס נלע"ז: אסיא

רופא: רדיקל. אפיקורס:

הרני. נוקנל פדיונות

ונותן נרכות וי"ל אף

סגולות וקמיעות:

הנבא. כיתנ פתקאות

לדורשן פני הרני:

ניתח חיורא. נית

נשנגמין שדרס נהן

כל הפרוהבישן ונקראת

ווייטהוויז נלע"ז: עגלות.

חטא טרוקס נלע"ז:

ולין

ואיין נרגש בשתיין. אבל לאחר שתייתן בפוריא. פי' נקונדס תרתי משמע. נרגש טונא: בפוריא. תרתי משמע: ול"ת הא לאו אורה חרעא לשחיה נמטה. ומרחמין עלייהו. תשיש. דומיא דלנרהס ויעקב שאלו על שפחותיהן וילדו ננים וננות ואף שלנרהס ויעקב נלו על שפחותיהן נרגון בשותיהן דהולין עקרות אבל תנא דין לא פליג. ואפשר שתנא דין דק ונלסא שלא היתה עקרה ולעפ"כ נתנא שפחה ליעקב:

וה

והותרו ליה. אמר מר תשע עגלות מעוניין ליקר, מאי ליקר אמר רב שכרן משקה חריפתא ורכה ואינן נרגש בשתייתן. ואלו המשקין שאנו שותין בפוריא דכתיב ליהודים היתה אורה ישמחה ויששון ויקר אל תקרי ויקר אלא ליקר. ועוד דריש רב שכרן, מאי דכתיב ליהודים היתה אורה ושמחה

שאי דשותין בכל מקום ואפילו נניא הכסא: ומי איכא נשיא שתיין. ול"ת הא אמרינן לעיל שר וילסין הוליא ונניא הלן ט' עגלות טעונות משקין. וי"ל הו"ל דלעיל משכחה לה דנעננו לא שיה אלא קרובין ולורסיס אבל הכא בפירוש חמור שהנשיא שותה וק"ל:

ואשכח

ויששון ויקר. אורה זו יין שרף שכל המורידו לתוכו יאירו עיניו. שמחה זו היין דאין שמחה אלא ביין שג' ויין ישמח לבב אנוש. ששון דמא דשמחה דכתיבי גבי הדדי. ויקר בדאמרן: גופא הכל שותין נשיא ושומר וכו'. ומי איכא נשיא שתיין. איך בקבוקאי אין דכתיב אשר נשיא יחטא. מתקף ליה רב סבאן ממאי דההיא יחטא קאי על שתיה. אלא אמר לך רב בקבוקאי אתיא גזרה שזה כתיב הכא אשר נשיא יחטא בשגגה וכתיב התם וגם אלה ביין שגו. שגגה שגגה לגזרה שזה. אלא מעתה כל הקהל נמי דכתיב ואם כל עדת ישראל ישגו. אין הכי נמי: ועבדים ושפחות: למה ליה למתני עבדים ולמה ליה למתני שפחות. צריכא. דאי תנא עבדים הוה אמינא עבדים אין דמרי נפש נינהו. דכתיב תנו שכר לאובד ויין למרי נפש אל תקרי לאובד אלא לעבד. אבל שפחות דלאו מרי נפש הן וזימנין דמריהן מחבבין אותן יותר מנשותיהן. נושקים אותן ומרחמין עלייהו אימא לא. צריכא. ואי תנא שפחות הוה אמינא שפחות אין. הואיל דמריהן מחבבין אותן וא"כ דומיא דנשיא הן. אבל עבדים שאינן חביבין על מריהן אימא לא צריכא: רב שתיין אומר אף חרש שומה וקמן: במאי קמפלגי

תנא

מה מרגלי משה שותים, דכתיב ואשכול עננים ואשכול עננים יפי' נקודס וסתם
 וסתם עננים לין, והשקה את האשה. עננים לין תימא. מינה ליה הא. אפשר
 שכתו האשכול לאכילה. נסוטה משתעי קרא:
 המים המרים. תנא דין סנירי ליה זהו יין שרף:
 איכא דמתני וכו'. פלוגתא דת"ק ור' שתיין:
 נקוניא. נקלפים: נגי' הכי הוה, והנה נגי'
 שזים ושז. והוא נשחק יין נושן ונקרא נשחק שזים ושז:
 דמלכא וכו' מרגלים מרגלים לגזרה שוה מה מרגלי משה שותים
 תנא קמא סבר כתיב וישב העם לאכל ושתו. העם ולא חרש שומה וקמן. ורב שתיין
 סבר חרש אתיא ממרגלי יהושע דכתיב שנים אנשים מרגלים חרש. ובמרגלי משה
 כתיב ואשכול ענבים וישארו וכו' מרגלים מרגלים לגזרה שוה מה מרגלי משה שותים

אף מרגלי חרש שותים. שומה דכתיב והשקה את האשה המים המרים. קמן דכתיב אם קמן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל נתתיך. קמן דומיא לראש וראש שותה כדאמרן. ואי בעית אימא מהבא ויחפש בגדול החל ובקמן כלה וימצא הגביע. אלמא קמן שותה דאי לא תימא הכי גביע למה ליה: איכא דמתני
 לה הכי. כתיב ואם כל עדת ישראל ישגו. ת"ק סבר עדת ישראל ולא חרש
 שומה וקמן ור' שתיין סבר עדת ישראל אף חרש שומה וקמן במשמע: אמר
 מר וישב העם לאכל ושתו ויקומו לצחק. אמר רב ברזא וישב העם לאכל
 כלל ושתו פרט ויקומו לצחק חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אין בכלל אלא מה
 שבפרט מה הפרט מפורש שתיה אף כל אכילה וצחיקה שתיה. דריש רב
 צחקן ויקומו לצחק. לצחק בקוביא. נאמר כאן ויקומו לצחק ונאמר להלן והנה
 יצחק מצחק צחוק צחוק לגזרה שוה. מתקיף ליה רב שחקן מנלן דיצחק
 מצחק בקוביא הוה. אלא אמר לך רב צחקן כתיב והנה יצחק מצחק את
 רבקה אשתו והנה בנימטריא הכי הוה. דרש רב זיפן מאי דכתיב והורידו
 לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולם במנים ושקדים. כולן מיני משקין

ואין

הן

דמלכא טפסלה. ההשורש מלך טפס היה: ואין טוב חלל יין. ולעפ"י דקיוול לן לין
 מלכא הכותל. שלמה. ושתה בלג טוב יינק. טוב חלל תורה. שנאמר כי לקח טוב נתתי
 שלמה ליונה: נחות. הן. צרי זה יין שרף כדתנן. לכס. וננינו דתורה
 דרגא. העפ"י דנכת. הצרי אינו אלא שרף. דבש. חתקש לין. דתנן גדולה
 נכ"ף ושתה נחית חנל. זה היין שנאמר אכול בני. תורה שכיח נותנת חיים
 כיון דשום הן נפוטל. דבש כי טוב. ואין טוב אלא. וכתב ויין ישנה חיים:
 לא דק: הכל שותים. יין שנאמר כטוב לב המלך. וחתה נודרש כי טובים
 נותנית דלעיל: נחמה. יין שנאמר כטוב לב המלך. דודיק ויין. דודיק חילו
 חיס. ועוף. ודגים. דברי תורה. חלול תורה. דברי תורה. חלול תורה.
 פלוגתא דר' יוחנן ור' יצחק. יינק. ואומר וטוב לב משה. יין חלל נכסו:
 דאך. תמיד. מאי ואומר. וכי תימא. ליתן.

הני מילי במהבא מפשאה אבל מלכא הכומא לא. תא שמע ושתה בלב טוב
 יינק. וכי תימא ד"מ במלכים אבל אינשי סתמא לא. תא שמע וטוב לב משה
 תמיד. נכאת זה היין דאתיא גזרה שיה נאמר כאן נכאת ונאמר להלן נחות
 דרגא נכס אתתא מה להלן יין אף כאן יין. ולוט זה היין שנאמר ותשקין
 בנות לוט את אביהן יין. בטנים זה היין שכל אחד מתאמץ להורידו בבטנו.
 שקדים זה היין שכל אחד שוקד לשתותו. אמר רב חמרא בא וראה שמידת
 יעקב אבינו היה כפלים ממידת סוהרי מצרים. דאילו בסוהרי מצרים היה
 תלתא מיני משקין. דכתיב וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט. וביעקב
 חוה שיתא מיני משקין. צרי דבש נכאת ולט בטנים ושקדים: תנן הכל
 שותים אנשים ונשים ועבדים ושפחות. רב שתיין אומר אף חדש שופה
 וקמן. לימא מתניתין דלא כתנאי דתניא הכל שותין וכו' רב שברן אומר
 אף בחמה היה ועוף. רב חמרא אומר אף דגים שבים. לעולם
 אימא לך מתניתין כתנאי. ואמאי לא קחשיב תנא דידן בחמה היה
 ועוף

הנך דקחשינ נמתניתן. ונענדים ושפחות וכו': מה ענינתייהו. גזרת פרוהבישן. ותימח מלי לן הזיקא לס כלי' נהמה חיה ועוף חיוס נעלי שתיס י"ט יין ושכר וקש' דרב שכרן: חיש כפרי. הדר נכפר: עמוד ושפך. הנץ מפסוקא דינקא שמרגלי מלכותא נאורחא והולכים לנקרו: דגיס שנים וכו'. קש' אדרנ חמרא: נויק. דגיס: הנוקין שנה. כי ידוע ענע הדגיס כשגס יורד הס פותחים את פיהן וחוטפין הטיפין וסגרי בגשוים יורדין: חולקא בגבייכו. לשחת עונכס: דילא לי לעמח וכו'. כלי' שתיס עמונו: ליתן את הדין על שחקקו גזרת פרוהבישן: נמדורות

לנשים ונשים ליתן את הדין. פי' הקונדס על שחקקו מה ענינתייהו. גזרת פרוהבישן. הכי אוזי נמדנרל שכוירן הוסיק. וי"ל לא על האוחין עתידין ליתן את הדין אלא על הי"ט שנזנילן נשפכו נמדנרל: י"ט

ועוף משום ששתייתן אינן תדיר אלא זימנין דאיתרחיש להון דשתי. אבל הנך דקחשיב במתניתין שותין בכלי יומא וכולי לילתא. מתיב רב מבאן

מכדי בהמה היה ועוף מה עבידתיהו א"ל רב שכוירן מעשה הזה באיש כפרי דעביד י"ט במרתף. זימנא חדא הרגיש שלבו נוקפו. אמר ליה לינוקא פסוק לי פסוקיך. אמר ליה. יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי ארח. מיד עמד ושפך כל הי"ט החוצה ברשות שאינו שלו. אתו בהמות חיות ועופות ושתו עד שנשממו מרגליהן ונפלו ולא הוה מנכרא בהון רוח חייך. אלמא דבשעת פרוהבישן שותין אף בהמה היה ועוף: תינה בהמה חיה ועוף אבל דגים שבים מאי עבידתיהו. אמר לך רב חמרא בדידי הוה עובדא זימנא חדא אזלינא בצפרא לטבילתא כימא

והזינא נזינן שוכבין על חוף ומא נקמינן בידיהו ואייתנין לביתא ובשלון. בשעת אכילתן מעמינן מעמא די"ט ולא ידעינן מאי האי. לבתר נתודע לן שבאורתא שפכי שומריא דמלכותא משקה חריפתא תוך ימא שויין אלפי סלעין. והנזינן שתו ונשתכרו: אמר ראבי בר בר חמרא זימנא חדא הוה אזלינן במדברא וחזינן הני אוזי דשמיטן גדפיהו משכרתייהו וקא נגדי נחלי דיינא שרפא מתותיהו אמינא להו אית לי חולקא בגבייכו בעלמא הדין. חדא דילא לי אממא וחדא דילא לי גדפא כי אתאי לקמיה דרב זיפן אמר לי עתידין הקונגרס ליתן את הדין: מתני'

מתני' נמדורות תחלין. מרתף. סילר. י"ש יין ושכר דהשיני. שאין שמחה בלא י"ש
 בלע"ז: עליות עלאין. טאפילור בלע"ז: יין ושכר: ואומר ר"ט דהשיני משום שנקלקין
 חלקהל. בנמ' מפרש: דמים יקרים כדמפרש:

עין חלקהל. לא הוי למשתיה ונמכרין נחנותא
 דננעין:

מתני'

כל המשקין כשרין לשתייה. משקין הנעשין במדורות.
 תתאין ובעליות עלאין. ואפילו משקין שנעשין מאל-
 קהל. רב שתיין אומר אף משקין מעין אלקהל:

בנמ' נשעת הגזרה. פרוהבישן: ח"ת על קהל חלה חלקהל. עי"ן
 חלה"ף נחלפות נחלות חלה"ע: ומדי דהיה
 הנכר ודגים. נכר ודגים נ"כ חסירי לדידן נשום
 סכנתא חלה לעכו"ם. ליתא סכנתא נתרונה
 נכר ודגים:

אלא בשעת הגזרה אבל בשעת חירות לא הותרו כל
 המשקין הוין ממשקין שנעשין בבתי הרושת והבאין
 ממדינת הים. מאי בתי הרושת. בתי פקטורי משקין
 עם מכונות שונות והמשקין יוצאין מווקקין ומצורפין

שבועתים. זה הכלל בשעת החירות לא הותרו אלא משקין שופרא דשופרא
 הראוין למחדרין מן המחדרין: גופא. א"ר חמרא לא שנו אלא בשעת הגזרה
 וכו'. אמר רב כדא בשעת הגזרה כל המשקין מתוקין הן. דכתיב מים גנובים
 ימתקו. וחלוא דברים קל וחומר ומה מים דלא חשיבי כלל ואפילו הכי אם
 הם גנובים ימתקו. י"ש יין ושכר דהשיבי ונקנין בדמים מרובים ושותין
 אותן לתיאבון על אהת כמה וכמה: ואפילו משקין הנעשין מאלקהל:
 מאי קרא. א"ר חרפן אמר קרא וכפר הכהן על קהל עדת ישראל אל תקרי
 על קהל אלא אלקהל. מתיב רב שכן אי כשרין לשתייה כפרה למה ליה.
 אלא אמר רב חרפן הויה כפרה לאו בשעת הגזרה משתעי: רב שתיין
 אומר אף משקין מעין אלקהל: ומי הותרה. מכדי עין אלקהל סכנה היא
 וגמירי סכנתא חמירי מאימורא. אמר לך רב שתיין לדידן חסירי אבל לדידהו
 מותרת מדי דהוה אכשר ודגים ומעשה בתרי עכו"ם ששתו עין אלקהל

אל תקרי נחור חלל נחיר. כלומר נחיר. ואם אין שמחה אין חיים שאל' שמח נחור
הילוריס: נמדינת פלייטל. וכן נגליטל וכו'. תימא. אמאי לא הניח קרא ויין ישמח
קורין לשורוק חירק: חיים. וי"ל דהוא קרא
סיקרא. ננע: חללקל. חד נח נפשיה וחד סימא. לריך לדרשה אחריני
לניח. עץ חלקל: מעשה לפתור. הסורי מחסרא. כלהלן:
נמחיס חפשי. סומא. והכי קתני לדידן אסירי. לתלתא כתות. ול"ה
השנ כמת: מה להפסיד. ולדידהו מותרת וח"מ בשותין. אמאי לא קהני כה
דנללו הכי הוא סומא: כשיעור אבל יותר מכשיעור. רניעת שסורים נמאסר
והכפף. אף לדידהו אסירי ומעשה. וי"ל שנועט מועיר
בתרי עכו"ם ששתו יותר מכשיעור וכו'. אי הכי. אסורים נמאסר שרנס
אדתני לדידן אסירי ולדידהו מותרת ליפלוג וליתני. ישלמו כופר. ופורתה
לדדה במה דברים אמורים בשותין כשיעור אבל יותר. לא דק:

(מתני')

מכשיעור אף לדידהו אסירי. אלא אמר לך רב שתיין לעולם אימא לך לדידהו
נמי אסירי וכשעת הגזרה שאני דבלאו משקה כלל איכא סכנתא מפני.
שנאמר יהודה וישראל רבים אוכלים ושותים ושמהים. אם אין שתיה אין
שמהה ואם אין שמהה אין חיים. שנאמר שמה בחר בלדותך ויטיבך לכן
בימי בחורתיך אל תקרי בחור אלא בחיר שכן במדינת פליינא קורין לבחור
בחיר: ההוא חברייה דיתבי ושתי ולא מסתייע להו וכספא אולי מכיסן
ונשתייר לחד מנהון פלגא דוזוי אויל לחנותא דסיקרא וזבין אלקהל דציבא
בפלגא דוזוי ערבינן במיא ושתו. בצפרא אשכחי כולהון שוכבין מתתאי
לתבא כמעט בלי רוח חיים ואייתניהון לבית החולים פלגא מנהון מתו ופלגא
סימא. ותני עלה ששתו יותר מכשיעור: ואמר רב שתיין מיום שנגזרה
גזרת פרוהבישן נתחלקו דיירי ארעא לתלתא כתות. כת אחת מתה. כת
שניה סימא. כת שלישית שותין ו"ש ויין ושכר על שלחנות וכסאות לקיים
מה שנאמר והשתיה כדת: אמר רב שכרן סומא מותר בכל המשקין בכל
עדן ועדן ובכל אתרא ואתרא שנאמר במתים חפשי. ואמר רב שכרן סומא
מותר בעץ אלקהל. מאי קרא. אמר רב שכרן הא לא צריך לקרא סברא הוא
כיון דלית ליה מה להפסיד: ואמר רב שכרן מאי דכתיב ויין

ישמח

והכסף יענה את הכל. היינו שחד ואין לך מתני': משקין בית השלמין. פ' נקונדס
 שחד גדול כשחד סניז פרוהבישן. מתני' שלמי הכפרים עושין נשדות וניערות. והן
 משקין בית השלמין. נקראים נוטלג כדתנן
 משקין שלמי הכפרים ישמח חיים זו יין פרוהבישן. לקמן:
 עושין נשדות וניערות. אמר ליה רב דנא ממאי ארביסריונין. לאדוקא
 נדות מתרגמינן שלמין: דילמא יין דכולא עלמא ישמח יוכל לשרות יום פחות או
 נפקע חיים. אמר ליה סמיא שפיל יום יותר חלה תנא
 לסיפא דקרא. והכסף יענה דמתניתין הוה נהי
 כן:

שלאמר

את הכל:

מתני' משקין בית השלמין מותרין לכל אדם ואפילו למתהדרין מן המתהדרין
 מפני שבני הכפרים זוקקין וצורפין עד שניתהו כהמשקין שנעשין
 בבתי פקטורא:

גמ' תנו רבנן כיצד עושין משקין. נובלין חד ממזני דגן או פירות תפוחי
 אדמת. אבטיחים. ושורין אותן ארביסר יומין בכלי דציבי עד שנתחמצו
 וא"כ שופכין אותן בדוד נהושתא סתום מכל רוח ומבשלין. הקימור ידחק
 על ידי צינור דק ברוך בנחש שוכבת במיא קרירא וסוף הצינור חוצה לת.
 ובעדנא שהקימור ידחק מהצינור ימיה טיפין ואותן הטיפין הן יין שרף.
 וכשמבשלין אותן זימנא תניינא הוה מוזקק טובא. וכן זימנא תליתאה עד
 שנתהוה מוזקק ומצורף וז' ונקי וטיב במעמא. אנשי עירות מבשלין רק חדא
 זימנא מפני שמתייראין מנמורי קרתא ויעשו במהירות. אבל אינשי דכפרי
 אינן מתייראין כל כך ומבשלין כמה זימנין והי"ש נפיק שופרא דשופרא
 בריהא טבא ואלא הא דתנן משקין בית השלמין מותרין לכל אדם ואפילו
 למתהדרין מן המתהדרין: רב יונא בעי למעבד ו"ש ולא הוה ליה הני מכשירין.
 ובעי מרב שכרן אמר ליה אנת יתיב בבית מדרשא וצבית דאייתי לך הכא.
 פיק לשוקא ותיחזי דהני מכשירין מודבנין בכל הרחובות ובפרט ברחוב

באורי

נפקע הדוד. עקספלון נלע"ז: לייט. קלל: שנאמר ושתה בלל טוב יינך. ול"ת אחרי
 דמשוגעין. כדתינא להלן: כדמר וילסון. לא הניא רחיה מפסוק כעונ לל הונך ציין.
 לעיל דף א': והתניא. באורי. דודין ממידות שונות וי"ל דהיירי ליה להניא
 נתיחתא: כי לקח טוב מקב וקביים ויותר. נפיק רחיה ממלך הכס ולא
 נתיחתא ללס. אלנוא לזוקא וזבין הדוד עם כל ממלך טפס:
 מותר בלקיחה: הני המכשירין והתחיל לבשל כאלונו

ולא ידע שצינור הדק הוא סתום ונפקע הדוד והלחלוהית הרוחתהו ירה ונפצה
 לכל הרוחות ונעשה לו גם דלא פגעי בגופו. ואפילו הכי לייט למלכותא
 דארצות הברית. אמרי ליה היכא קא לייטת להון והא תנן הוי מתפלל
 בשלומה של מלכות. אמר להו ה"מ במלכות הכימא אבל במלכות טפשא
 לא תנן. איכא דאמרי הכי אמר להו ה"מ במלכות הכימא אבל מלכותא
 דמשוגעין לא תנן: אבעי להו אם מותר בעשיית משקין או לא. מי אמרין
 כיון דהותרו בשתיה הותרו בעשיה או לא אמרין. תא שמע הכל שותין
 ושתיתין בשרה ואם איתא דאסורי בעשיה שתיה היכי משכחת לה. אלא
 שמע מינה דמותר בעשיה. אמר רב יבשן לא. לעולם אימא לך דאסורי
 בעשייה. ומשכחת לה דהוה ליה משקין מקמיה דגזרתא כדמר וילסון דתניא
 בעידנא דפסקא מלכות וילסון הוציא מביתא חורא מ' עגלות מעונות ליקר
 וכל מיני משקין חריפין: ת"ש כל המשקין כשרין לשתיה מדקתני כל המשקין
 משמע אפילו משקין שנעשין בעדנא דגזרתא ש"מ מותר בעשיית משקין.
 שמע מינה: והתניא. מותר בעשיית י"ש יין ושכר לעצמן ומותר בשתייתן
 ומותר בלקיחתן. זה הכלל הכל מותר חוץ ממכירה ומטילטול. מתקיף לה
 רב בקבוק מכדי אסורי במכירה לקיחה היכי משכחת לה. אלא אמר רב
 שבאן לקיחה בהיתר מכירה באיסור. מאי קרא. אמר קרא כי לקח טוב
 נתתי לכם ואין טוב אלא יין שנאמר ושתה בלל טוב יינך:

הדרן עלך הכל שותין

מתני'

מתני' צימין. כל' צלניות : צנתי משקלות. כאמנו חוה. פי' נקונדס ערומה. כל' צתי מרזח : חנויות נופת. קנדי סטארס ערומה כאמנו חוה קודם שתפרו חגרות צלע"ז : כאמנו חוה. כלומר ערומה : דגנרל מתני' קנסוהו צמאסר. פי' רנה. פליטשן צלע"ז : מוכרין יין וכל המשקין על מוכרת יין לא על מורגלים. מרגלי משה : בברכין בעירות בהנויות העלום : יום לשנה. וק"כ יש צמאסר יום תחת שנה : בהצרות בשדות וברמים וי"ט במדבריות וכימים ובכל אתרא ואתרא. רב שתיין

אומר אף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות :

גמ' תנו רבנן מקדמא דגזרתא י"ש ושכר נמכרין רק בבתי משקאות. ומשנהקקה הגזרה התחילו למכור בכל אתרא. בבתי תמחוי. בהנויות אוכל. בהנויות נופת. ובבתי זונות. מאי בתי זונות. אמר רב להאי בתי מזון. רב נאפן אמר זונות ממש דכתיב זנות יין ותירוש יקה לב אלמא זנות ויין גבי הדדי נינהו. וכחתיא עובדא. פעם אחת נתאספו פני העיר ניו יארק וסביבותיה בבית המחולות. ואייתי אמבטי על הבימה ומלאוה יינא הריפתא. ועלמה יפיפיה כאמנו חוה נכנסה כאמבטי והות רוחצת. וכל הנאספין שאבו בצלוחיות מאמבטי ושתו לתיאבון. וכד אתגליא העובדא לבית דינא קנסוהו במאסר על חד שתא. אמרו עליו ששהה במאסר רק חד יומא ושחררהו. מכדי בית דין קנסוהו היך שחררהו. שאני בעל בית המחולות דגברא רבה הוה אתרחיש ליה נסא. איכא דאמרי דבעל בית המחולות סמרגלים הוה דכתיב בהו יום לשנה תשאו את עונותיכם : אתמר מה ראו האסיפה הנבחרת לחקק גזרת פרוהבישן בארצות הברית. מכדי הנבחרין חכימין הן מה ראו לשמותא דין. רב שתיין אמר מפני שסימא באותה שעה. דכתיב לא תמה משפט ולא תקח שוחד. אמר ליה רב דנא מאי משמע. אמר ליה סמאי שפיל לסופת דקרא

כי

צלי השנתא. סטריק נלע"ז: וי"ש יין ושכר וי"ש יין ושכר ניוקר. פי' נקודס מפני
 ניוקר. מפני שהמוכרים מוכרים לשלם שמוכרים לשלם שוחד מרונה. ואומר ר"ט
 שוחד מרונה: נגילופין. עוד טעמא אחרנא משום
 שכורין: לנית משקיה. כי השוחד יעור. ומי משחדן. עקנא דנשיחא דתניא
 מרזח: מחלה. טשיק העשירין בעלי פקטורות נעקנא דנשיחא הגפן
 נלע"ז: סבורין משיפסקו המשקין תתן פריה וסיין ניוקר:
 מתני' יסתפקו הפועלים במשכורתא ענר

זעירא יעבדו תדיר בלי השבתא. ולא עלתה בידן. הפועלים שותין יותר
 כמעיקרא. וי"ש יין ושכר ניוקר ולא סגי להון משכורתא דמעיקרא. רב
 שכרן אמר ידעו אסיפת הנבחרים דלעצמן לא תפגע הגזרה הם שתו
 מעיקרא ושותין עכשיו וכדההיא עובדא דהוה כתרי גברי מאסיפת הנבחרים
 שנתפשו בבקבוקי משקין דאיתניהו מעבורא לגבולתא. אלמא דבעלי
 האסיפה בעצמן שותין וגזרו רק בשביל העם שבהרו אותן לקיים מה שנאמר
 ומשלמי רעה תחת טובה. רב חמרן אמר באותה שעה נשתגעו לקיים מה
 שנאמר והיית משוגע. רב ברזא אמר מפני שמלומדין הן ביותר ואגב חורפא
 שבשתא. רב ינא אמר באותה שעה כולן בגילופין הוהין ולא ידעו מאי
 דעבדין. רב מגופא אמר כדי להרבות שוחד במדינת. רק בבוקר אמר כדי
 להרבות פרנסה במדינת. היינו שוחד היינו פרנסה מאי בנייהו. אמר רב
 סבאן איכא בנייהו פרנסה להמוכרין משקין בחשאי. ושוחד לנמורי קרתא.
 ואותן נמורי קרתא שומרין למוכרי משקין לבל יתפשו. תניא נמורי קרתא
 שותין כמה זימנין ביומא חנם הם ונשיחם ובניהם ובנותיהן משמשיהן
 ומשמשי משמשיהן. ההוא גברא דאתא עם חבריה לבית משקיה ושותי
 בתרי סלעין ופלגא. יהיב ליה מחאה בעלת חמשא סלעין ובעי תרי
 סלעין ופלגא. ויהיב ליה המחאה פסולה הוה ואתיא בחזרה.
 לימים אתא בעל המחאה כלחודוהי זימנא תניינא למשתיה. מבטיה
 בעל

מתני' מאימתי כולה יומא דשחא נר מיום עבר ושנה הותרה ליה. תימא אחאי לא הכיפורים: למען תזכור וכו' ונארח נזרים. ויתרן שנות לוט השקוהו נעל כרחו שלא ויניח מנרים נזרים נכוסות יין: מעת לעת. בעל משקיה החמשא סלעין נפרק שלישי וי"ל דההיא כ"ד שעות וזה שחמו וכן החמה: ינוטל גזרת פרוהבישן. דכתיב ותלסא סלעין דעה: ענר ושנה. ששה שני לילות:

ושתו המדינה. מיד ירד באגרופו בעיניו ובשניו ונפיל לארעא

בנחרא דדמא ובעטו ברגלוי על כל גופו וזרקיה חוצה. צבר את כל כחו קם ואמר איזיל אוכיל קורצא כי מלכא. אויל לבית שומריא ומסר כל הסימנין. אמר ליה ראש שומריא תיב הכא ואנא אשגר מרגלי הרש לתמן. לשעה חזרו המרגלים ואמרו חפשנו בכל המקומות בחורין ובסדקין שמסרת לן ולא אישכחיה ולא מידו ואנת עביר לן לכיחא ומלולא. הא לך שכרך. מיר ירדו בלחיו והפילו לארעא ובעטו ברגליהן וזרקיה החוצה. קרי אנפשיה חמא בכפלים ולקה בכפלים. אויל לבית משקיה אחרינא ושתה י"ש ושכר לרוב לקיים מה שנאמר תנו שכר לאוכד ויין למרי נפש:

מתני' מאימתי מתחילין לשתות מנין החמה עד צאת הכוכבים והמהדרין שותין עד חצי הלילה. רב שתיין אימר מנין החמה עד עלות עמוד השחר. וחכמים אומרים מנץ החמה עד נץ החמה:

גמ' במאי קמפלגי. אמר רב דנא אמר קרא למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. ת"ק סבר ימי חיך הימים ודיו עד צאת הכוכבים וכל שכן עד חצי הלילה. ורב שתיין סבר כל ימי חיך לרבות הלילות. וחכמים אומרים ימי חיך העולם הזה. ועולם הזה מעת לעת. כל ימי חיך להביא לימות המשיח שאז יבוטל גזרת פרוהבישן. מתיב רב גרנן ותשקין בנות לומ את אביהן יין ולא ידע בשכבה ובקומה אלמא דשותין כל הלילה וקשי' את"ק. אמר לך שאני לומ שביין שעבר עברה ושנה הותרה ליה. הותרה ס"ד אלא אימא שנעשה ליה כהיתר:

תא שמע

וישמו וישכרו עמו. ניוסף ולחיו כתיב: תלתא זימנין נשתא. תימא נשלמא ניוס
 חור לורתא. על דרך שקורין לסומא סני כפורים ולסור נשתיה ניהא. חלל נרה"ש היך
 נהור: יומא תנינא נאם להתפלל כשאן
 דערט. חג השעוע: תא שמע מאחרי בנשא יין ידליקם אלמא שותין בלילה
 לדכרנא נשתין וקשי' את"ק. אמר לך מאי מאחרי בנשא עד חצות הלילה
 דלנהתנא. לאחר יזכור ויולא רחמים: נשתה נעשה לנר מנא. כל
 נעשה נעשה לנר מנא: ואתאן למהדרין אליבא דתנא
 ולא מצי לנגן. הפטרה קמא: ת"ש וישמו וישכרו
 ונכרתיה: מתני' יין עמו ובתיב בתריה הבקר אור
 סקרמנטל. נפ' נגמ': והאנשים שלחו וכו' אלמא
 והריוורנד דהוה שתי כל הלילה. אמר

לך מאי אור אורתא בדתנן אור לארבעה עשר בודקין את החמין וכו' וזה עד
 חצי הלילה. ת"ש אימת זמן קריאת שמע משיעלה עמוד השחר. מכדי שכור
 אסור להתפלל ואם איתא דשותין כל הלילה היך מתפללין. וקשי' אדר'
 שתיין וכ"ש אדרבנן. אמרי לך. שאני ארצות הברית דלא מצלינן כל עיקר
 דתניא בארצות הברית נהנו להתפלל תלתא זימנין בשתא תרי יומין דרה"ש
 ויומא דכיפוריא. מתקיף לה רב כרא מכדי אתין אינשי וממלאין כולה ביתא
 דבנסתא וביתיה מדרשא ביומא אחרנא דפסחא וביומא תנינא דעצרת וביומא
 תמניא דעצרת. אלא אמר רב שתיין מאי אתין. אתין לדכרנא נשתין
 דאבהתנא וחלילה למצליה. ותניא נמי הכי אין מניחין תפילין אלא בשבת.
 בשבת שנעשה לבר מצוה ותו לא. אמר רב פדגודא משונה הבר מצוה
 מהפונגראף דאילו הפונגראף מנגנים לתוכו זימנא חדא ואח"כ הוא מנגן אלפי
 זימנין. ואילו הבר מצוה מנגנים בתוכו אלפי זימנין ולא מצי לנגן
 אפילו חד זימנא:

מתני': יין סקרמנטל מותרין לשתותן בחול וכ"ש בשבתות ובמועדים.
 ומותרין למכרן לכל אדם ואפילו לאנשי אמליא של יון:

גמ': מאי יין סקרמנטל. אמר רב חמרא בעדנא שנחתמה גזרת
 פרוהבישן הותרה לכל חד מיהודאי תשע קבין ינא לשתא לקידוש
 ולהבדלה ולארבע כוסות. ואילו התשע קבין נקראין יין סקרמנטל: תנו רבנן.
 הרבנין

והריוורנד. ערנ רב: יין שלא נטהרה. כל והריוורנד. פי' נקונדס ערנ רב. ול"ת מקום שנמלא נגמ' דין סחם יין הוא יין והלא אן ידעין כמה רננים דלא ישיגו שרף כמו שאלו קורין נראשי חיצת י"ש וכשם הרבנין והריוורנדס מבתי נראשי לחזן שליח לנור כנסיות ומבתי מדרשות כל ולהשיג רשיון על יין כשר ש"ן. ולנכד פרי לדין חד ישיג שטר רשיון מהמשלה על תשע קבין פ"ן: עד ראש. ועד נכלל: לנל ייראה. להיות רואים ולקין נראים.

קט בהכנ"ס. הם מוכרין שמרי הרשיון לסוחר יין נמצא שהסוחר מצי למכור מאות אלפין קבין יין. ודא היין נמכרין לאנשי אמליא של יון. רב שכרן כי ממי להאי קרא בכי. ויקו לעשות ענבים ויעש באושים. מאי באושים סרוחים כמה דאת אומא ובאש היואר. צפה ישעיה שעתיד לעמוד מלכות רשעה ויגזורו על שתית יין ונח' מוכרהים להחבא בבורות שיחין ומערות ולעבד יין שלא כמחרה ונמצא היין מסרחת ועל דא נאמר וסרוחים על ערשותם כיון דשותין יין מסרחת א"כ שוכבים וסרוחים על ערשותם. רב צהנה אמר מהבא. ויהנו בתרח. אל תקרי בתרח אלא בסרת. ולא עוד אלא שהיין מסמא העינים שנאמר כי השוחד יעור. וכלאו שוחד אי אפשר לעבד משקין אף בבורות שיחין ומערות: תנו רבנן החשוכים שותין יין סקרמנבל. מאי קא משמע לן. רבותא קא משמע לן אף על פי דשונאי יהודאין הן אבל אוהבין את יינם. מאן נינהו החשוכים. אמר רב סמאי אילו כת יושבי חשך שמתחפשין בבגדי לבנים מכף רגל ועד ראש. מכסין פרצופיהן לבל יראו ונקראין קלוקלקלן. ועליהם אמר הכתוב יהי דרכם חשך וחלקלקות אל תקרי וחלקלקות אלא קלוקלקלנת. ומנין שהן שותין. אתיא גזרה שוה נאמר כאן יהי דרכם חשך וכו' ונאמר לחלן פורה דרכתי דרך לנזרה שוה מה לחלן יין אף כאן יין. דריש רב משקאי מאי דתניא ואינו נאכל אלא צלי. צלי ר"ת צריך לשתות יין. וכמה. ר' ישמעאל אומר בשלוש עשרה מידות: אמר רב בריוני מאי דתניא עד ארבעין שנין מיכלא מעליא בטר ארבעין שנין משתיה מעליא. מאי קרא. אמר

קרא

קק צנצנת. ולא נלה צנצנת אלא לשתייה: רב גלילאי אינו מנחין צין זכר לנקבה. כך גלילאי. לא הוה נקי נדקדוק ואינו מנחין צין פ' נקודס: ודנרי הקודס נכונים, וכן זכר לנקבה: עד הקאה.

הקאה נלה קודס השניה: קרא ובני ישראל אכלו את וולכנו. ג"כ אינו מנחין מתני' הילולא. שוהת המן ארבעים שנה. וכתוב צין זכר לנקבה ויאמר משה קה בתריה ויאמר משה קה היא לניני היל' וולכני צנצנת אחת. מתיב רב וכן כולס:

גמ' בגילופין. שכורים: גלילאי אמאי כתיב צנצנת

אחת ולא צנצנת אחת. אמרי דבי רב סלונא. אילו היה כתיב צנצנת אחד הוה אמינא אחד ואין שני. עכשיו דכתיב צנצנת אחת משמע אחת ואחת אחת ושתיים אחת ושלוש וכו' עד אחת למעלה ושבע למטה: אתמר עד כמה שותין חד אמר עד הקאה

וחד אמר עד שינה. מאן דאמר עד הקאה כל שכן עד שינה ומאן דאמר עד שינה עד הקאה לא יצא ידי הוכחה:

מתני': כיצד נהגין כבי הילולא. נוטלין בבבוקין ועירין ומבלאין ו"ש ונמסרין בהשאי מיד ליד מחבריה לחבריה וכל חד פונה לקרן

זוית הסמוך לו ומוריק לתוך גרונו:

גמ': אמר רב הורא משמיה דרב יינא דשמיע ליה משמיה דרב ברזא

ואמרי לה רב כדא. כד הוינא כבי הילולא ברתא דאחיה הוה חזינא

לכולן מחותנין ואורחין ולכל הנאספין דהוהין בגילופין ולא קא חזינא חד

מנהון דשתי. אך שמיע לי מהך גיסא ומהך גיסא קלא דלא פסק קלו קלו קלו

ושמעין דשתי. ועוד דא קחזינא בכל זוית דכיתא וקפין גוברין ועבדין ברכו

הפוכה. אמרי ליה מאי ברכו הפוכה. אמר להו גמירי בתפלת ברכו שהרית

וערבית שותין הראש כלפי פניהם. אבל בשעה ששופכים הבבוק לתוך

הגרון משיהין ראשיהן לאחוריהן ועל דא נקראת ברכו הפוכה. ואמר רב

כדא נהירי לי מפני מה נקראין החשובין קלוקלוקלן מפני שעבדין עובדיהן

בהשכה ושופכין תדיר מבבוק לגרון וקלא משתמע קלוקלוקלן ואלא

הא דתנן יהי דרכם חשצ וקלקלקות אל תקרי וחלקלקות אלא קוקלקלנת:

ואמר

אין הילולא בלי יין. דהילולא הוה שמחה אין הילולא בלי יין. פי' הקונדס הילולא הוה כשולין ואין שמחה חלה בלי שנה' ויין ישמח שמחת נשואין ואין שמחה חלה בליין שנאמר לנזן חנוש :

מתני' מרק נהנייה. ואמר רב כדא אין הילולא בלי יין ואין אהבה בלי יין וכל המרבה לשתות יין אהוב ונאהב מעלמות. מאי קרא. גמ' אפשר דהוה שנה אמר קרא כי טובים דודיק כל כך. נתייה : מין וכתיב בתריה על כן הסתכלה עלמות אהבוך :

הדרן עלך פרק מוכרין יין

מתני' : מותר במקד וממכר ענבים חיין. ומותר לאכלן כדי שבעין. ומותר להכניס ענבים בהכיות ולהטיל עליהן קמחא דנופת בכדי שיעמדו ולא ירקבו. ואם נמצא אחר כך מרק בהכיות מותרין הן. רב שתין אומר מותר לעשות כן לכתחילה :

גמ' : אמר רב המרא מיום שנברא העולם לא עמדה שום מלכותא ושלטנא לגזור אמרא על שתיית י"ש יין ושכר. אפילו מלכותא דסובט דוסי הרשעה דהתם אסורי אף במקד וממכר להמא. ואפילו הכי שרי במקד וממכר ושתיית י"ש יין ושכר. ואפילו אחשוורוש דמלכא מפשאה הוה ואעפ"כ שיה בעצמו עם דירי מדינתא דיליה כדכתיב כטוב לב המלך ביין וכתיב עשה המלך לכל העם וכו' למקטן ועד גדול משתה שבעת ימים. וכתיב והשתיה כדת. ואף נשיא דתמן שתי דכתי' גם ושתי המלכה עשתה משתה משתה נשים. אבל מדינת ארצות הברית אמריקא החכימה. מדינה קולטוריא.. מדינה הפלאות. מדינה הדרור והחופש. מדינה שכל רו לא אנוס לת. נפלה בטפשות שאין דמיונה בכל העולם. והיינו דאמרי אינשי אגב הורפא שבשתא. תא שמע ותשקין בנות לומ את אכיהן יין וכתיב אחריו ולא ידע בשכבה ובקומה אלמא דהוה פרוהבישן. דאי לא תימא הכי אפשר דהוה שיה כל כך. אמר לך רב המרא לעולם אימא לך דלא הוה פרוהבישן התם שאני דהשקוהו בעל כרחו יותר מכשיעור. וקרא נמי דיקא דכתיב ותשקין משמע בעל כרחו שלא ברצונו :

תא שמע

הסתכלה נכיסו מאחוריו. מהמכנסים אם לא וירא הם וכו' ויגד לשני אחיו נחמן. וקשה
 שכן הנקבוק י"ש מפני המהירות: יומא אמאי הם שם הם ויפת לא שמו. כי גם הם
 דמיהא. יום שמה נללו ממנו. וי"ל דנה לא נתן להם לשמות יותר
 ונידך נרכת הנמל על וגמירי מאחוריו של לזט קא נוכשיעור ושתו כשיעור
 הכוס: סלקא דעתך הסתכלה בביסו ולא נלחה ערותם
 מאחוריו אלמא דהוה פרוהבי- עליהם. אכל נגילופין גם
 שן דאי לא בשעת פרוהבישן אין מחזיקין הבקבוק הם היו דכתיב וילכו
 בכים אחוריים וקשי' אדרב חמרא. אמר לך לעולם אחורית משמע שהי
 אימא לך דלא הוה פרוהבישן התם שאני שכורין:

ויהינ

דערק בחפזון ועזב כל נכסיו ולא הציל מאומה
 בר מה"ש ומלא כל הכיסין מפניו ומאחוריו. והסתכלה אם הכיסין מאחוריו
 אינן ריקין. תא שמע וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא הם וכו'
 את ערות אביו. שמע מינה דבשעת השתיה לא ראהו אלמא דהוה פרוהבישן.
 דאי לאו. הוה מצי למשתיה בפרהסיא ולמה שתה בתוך אהלו בצנעה
 ובחשאי וקשי' אדרב חמרא. אמר לך לעולם אימא לך דלא הוה פרוהבישן.
 התם שאני דהוה יומא דהדותא שניצל ממכול ושתה כשיעור בפרהסיא
 ויותר מכשיעור בתוך אהלו: תא שמע וימת נדב ואביתוא וכו' פליגי בה
 תנאי חד אמר מפני שהביאו אש זרה. והד אמר מפני שנכנסו שתויי יין.
 בשלמא למאן דאמר שהביאו אש זרה נחא. אלא למ"ד שנכנסו שתויי יין
 מכלל דהוה פרוהבישן. דאי לאו. אמאי נתחייבו מיתת. אמר לך. רב חמרא
 סבר כהאי תנא דאמר מפני שהביאו אש זרה: ואמר רב חמרא מאי דכתיב
 ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עדנה. המתים
 שכבר מתו אלו נה ולזט שזכו לשתות משקה שופרא דשופרא ושתו בפרהסיא
 ולא חשו כלל. מן החיים אשר הם חיים עדנה. אלו אנן החיים בארצות
 חברית ביראה ופחד ושותין משקין רעין ומכוערין. ההוא גברא דאתא
 לביתא דרחמיה ונתכבר בצלוחית י"ש כיון דאתיא לפומיה שפך מיד על
 ארעא וצעק וי די דעבידי ברכה לבטלה:

מתני'

משום מראית עין, השכנים יצקשו להסתכסס ויהיב נדחתא. לאו דוקא אלא תנא ישייר
 גללוהו: מאסר. הנוג צניח האסורים: יאני נדחתא. סגולות. רפואות. וקנוניות.
 הר"ס"ג, רונס נלו. כהקוניע לונקן דנני
 ונגליאל: עורך תבלין. מתני': כל המשקין גזונין
 ווסר שלמות: וליכליש. גניזה בכתבי קודש
 וסותיס י"ש יין ושכר: מוכרין וקונין ושותין בענעה
 דמכר. אסר איתא: ובחשאי אבל כיון דשתה
 ולתסר נתרפא: וכתב

אעפ"י שהוא שבור מתגלגל באשפה לית לן בן:
 גמ': תנו רבנן בכתבי קודש גזונין בקרקע בכלי הרש. וכן גזונין משקין
 בבורות שיהיו ומערות בכלי הרש או בכלי זכוכית. ואם קנה משקה
 בכלי מתכות מדיקן תוך בלי הרש או זכוכית וגזונין. ועוד תנו דורות
 הראשונים היו גזונין המשקין משום מראית עין אבל דורות האחרונים גזונין
 המשקין משום כבנתא. מאי כבנתא. אמר רב פידה מאסר המיש שנין. וקנסא
 עשר אלפין סלעין. רב הנא כי מבי להאי קרא כבי. כי השתות יחרסון צדיק
 מה פעל אל תקרי השתות אלא השתות צפה הוי שעתה לעמוד מלכות
 השעה וגזר שלא ישתי י"ש יין ושכר. אמר אב השתות יחרסון צדיק מה
 פעל ואין צדיק אלא הרח"צ מקבל פדיונות ויהיב ברכתא ועורך תבאין
 ומחלק שריוס לכל הסודות. מה פעל. מה יעשה עכשיו בלי י"ש יין ושכר:
 ההוא גברא דרחים לבתולתה והיא לא קא מרהמיה ליה. ונחלה. אתא לקמיה
 דרבי הרח"צ ויהיב ליה פדיונא. אמר ליה זיל לביתא ושתה י"ש יותר
 מכשיעור. אזיל ושתה ואתמי. קרי אנפשיה סמכוני באשיות כי הולת
 אהבה אנא. תנן שותין משקין בכתבי כנסיות ובכתבי מדרשות. מאי קרא.
 אמר רב ידען אתיא גזרה שיהי. כתיב הכא מה טובו אוהליך יעקב וכתיב
 התם מה טובו הדיך מין. מה התם יין אף כאן יין. אמר רב
 שתיין כל מקום שאתה מוצא שתיות יין שם אתה מוצא לב טוב
 דבר

כתוב בתורה, חעפ"י שהפסוק כטוב לז המלך, מכה אשר לא כתובה בתורה, ותימא והא
לא נושא בתורה כ"א נחלת אסתר, כיון כתובה בתורה יככה ד' בשגנן ועורון וכו'.
ודשתיית יין צפורים ונהג, וי"ל דהני נוכות נאמר
ישראל ונהג ישראל, דבר זה כתוב בתורה ושנוי לישראל ולא לאומות
תורה: יפול נרעה, בנביאים ומשולש בכתובים, העולם ולנשי הקונגרס
ייוות לו יסמא, לרעל, כתוב בתורה כטוב לב המלך, רוצם מלומות העולם
לשום סס ונות נאלקחל: ביון, שנוי בנביאים דכתיב, והתורה שקבלו חז"ע
האסיפה הנגהרה, קונג, וטוב לב משתה תמיד, משולש, איני נושא זה נוכות
רס נלע"ז: בכתובים דכתיב ושתה בלב, כאלה, ועי"ל דהכינוא
כד, נקונגרס לא נקילי, נקראל, דלילי ידעו
טוב יינג:

מתני': צריך אדם לשמור את עצמו ולפחד תמיד
שלא ישתה משקה רעועה ומרעלת, שנאמר
וישמרתם את דברי אלה וכו' וכה נעשה לו כס היים, לא וכה
נעשה לו כס מות:

גמ': מאי קרא, אמר קרא אשרי אדם בפהר תמיד ומקשה לבו יפול
ברעה, מי שמקשה לבו ולא יפחד יפול ברעה ח"ו: תנו רבנן
בשנתמה גזרת פרוהבישן אתו בעלי הפקטראות ואמרו רבתינו מה נעביד
עכשיו בלי אלקהל שצריכין אנו למלאכה, אמרי להון הממונים המלכותא
תמכור אלקהל דחוי למלאכה ולא חזי לשתייה, באותה שעה התחילה
מלכותא לרעל את האלקהל ונמכרין לפקטראות לבתי הרושת לנגרין לרצענין
ולסנדלרין לבורסקין וכמוהן, ואותן אלקהל מבשלין מצרפין ומנקין אותן
מהרעל ונמכרין לשתייה, והשותין מתהייבין בנפשו, רבים מתו ורבים סמא.
דריש רב סמאי מאי דכתיב יככה ד' בשגנן ועורון ובתמהון לבב, בשגנן
אילו האסיפה הנבחרת שגזרו גזרת פרוהבישן שאין הצבור יכולין לעמד בה,
בעורון אילו השותין משקה מאלקהל רעולה שמסמא העינים, ובתמהון
לבב דכולא עלמא תמיהן דחקין בכתפיהן ושואלין מה ראו חכימיא דאמי-
ריקה לגזור גזרה מפשרות ואולת מכה אשר לא כתובה בתורה, והוהין בעיני
דכולא

כד הוה שטה. קודם שטה: תפלה קרה. נחמתני בני נחונתי. שתי נחונות אחת על
 נמוקס נרכת שהכול די"ש מאלקהל פטורה העזר והשניה על להנא: תפלה קרה. ול"ת
 מנרכה דלל גרע ווסנוי והל תפלתו דרנ סגן
 רפולא: ונתר דשתי דכולא עלמא לחוכא וטלולא. קרה וודרנ שתיין. וי"ל
 חמר. נמוקס נרכת רב סבאן כי מטי לחאי קרא דכאשר חנדה חנדה
 נורא נפשות רנות: לין בכי. השקיתני יין תרעלה. חיו תפלה רק ודוי:
 וידלק. יין שרף כמו אמר דוד מה עבדי עמא עניא
 שכתוב ויחרי נשף יין דלא מסתייא לתון לובן משקה
 ידליקס: פרל חוס. טבא ממדינת חים. והאלקהל דמלכותא דעולה.
 והקונגרס שגורו גזרת אמר ליה רב זללן כתיב כי כוס ביד ד' וכתיב ד'
 פרוהבישן פרוהס הס לכל חמית ומחית. אמר ליה נחמתני בני נחמתני:
 חמית: רב שתיין בד הוה שתי יין מאלקהל אמר תפלה
 קצרה. ד' מנת חלקי וכו'. ובתר דשתי אמר את קבעת כוס התרעלה
 שתית מצית. רב ינא בד הוה בעי למשתיה אמר שיה גב אתה והערל.
 אמרי ליה מאי משמע. אמר לחי אל תקרי והערל אלא והרעל. רב כדא
 קודם ששתה אמר חרני מוחל לכל מי שהבעים והקניט אותו בין בגופי
 בין בממוני וכו'. רב סבאן בד בעי למשתיה שקל כסא ביהוה ואמר. כאשר
 אבדתי אבדתי ותוך כרי דיבור שפך לתוך גרונו. רב הביתא שיה חומין
 ואמר להש. מי שאמר לין וידלק ואמר לחומין וידלק. רב חמרא תלה קמיע
 בצוארו וכתוב בה אלקא דנח ולוט יצילני: אמר רב שחדן אנשי אסיפה
 הנבחרה נמשלת לאנשי סדום. באנשי סדום מה נאמר ואנשי סדום רעים
 וחמאים. רעים בגופן וחמאים בממונן. וכן אנשי האסיפה הנבחרה רעים
 בגופן מפני שגזרו גזרה רעה. וחמאים בממונן. מפני שגזרו הגזרה כשביל
 ממון. ומנין שבשביל ממון. אמר רב שחדן גמירי דאין אדם הוטא ולא לו.
 אמר רב חמסן גזרו על משקין ולא גזרו על קנה רובין שמיום שנגזרה גזרת
 פרוהבישן נתרבו הכלי משהית והכיסין מאחורים לעולם מלאין. בחדא
 הבקבוק ובתניינא קנה רובה ואין לך יומא דלא קטליה חבריה חבריה.
 אמר רב דנא דרא דפרוהבישן נמשלת לישמעאל דכתיב ביה והוא יחי' פרא
 אדם וכתיב ביה ויהי רובה קשת:
 מתני'

נתרי מחלקתא. דנח נאנוע: אפה לחמא. חביתא חדא נתרי מחלקתא. חונר ר"ט
 לש הקמה צין צוקוס מים ונעת שאלל הלחם דהמחלקתא תחלה היתה גדולה משל עילאה
 הרגיש טעם יין: דעיקר הוה היין
 נלחודוהי. ניהוד: דזקיק מתני': כיצד מטמינין את
 לנרחתא. שהנרו עונה המשקין. מטמינין
 לוחו לחיים טובים ולשלום בדפנות ותחת הרצפה.
 כלקמן: והוא נאסה. בבורות שיחין ומעורות. בבתי
 פ' הכתוב כך הוא. והוא כסאות. בבתי הרחצה. ובכל
 נאחד ולין לו הנר: ומי מקום שאין יד נמורי קרתא
 ישינו לחיים טובים: שולטת בהן:
 ונפשו ליתא. השקה גמ': תנו רבנן הסידים
 לשותת: ויעש. כל' הראשונים היו גונזין
 שם: קדוש. קדוש יתרו: המשקין בכותלי בתיהן ותחת
 יתרו: הרצפה ובבורות שיחין

פסקה

ומעורות. אבל הסידים האחרונים נמנו וגמרו שאין תקנה לגניזה אלא גונזין
 מיד בבטניהם: רב שכן עבד חביתא חדא נתרי מחלקתא תתאה מלאה
 יין ועלאה קישואין כבושין. רב ינא אפה לחמא ביין. רב שתיין עירב היין
 בחלבא והחזיקן בבקבוקי חלב ושתה בפרהסיא וסבורין כולא עלמא דשותה
 חלב. אמרי ליה תלמידיו רבינו מה ראית למעכד הכי. אמר להו מקרא כתיב
 שתיתי ייני עם חלבי: אמר רב גרגרן עכשיו בזמן פרוהבישן יזהר אינש דלא
 ישתה בלחודוהי אלא בחברותא דכתיב שתו ושכרו דודים. רב כדא אמר
 הא לא צריך לקרא סברא היא כיון דזקיק לברכתא מפני שכל המשקין עכשיו
 בחוקת סכנה הן. לא ישתה בלחודוהי שנאמר והוא באחד ומי ישיבנו ונפישו
 אותה ויעש קדוש. כיון דלית ליה מי שישבנו לחיים טובים ולשלום יהי
 לקדוש: יתבי רב שתיין ורב שכן ומצדקי עליהן את הדין. אמרו לא נגזרה
 פרוהבישן אלא משום דהשתא עקבא דמשיחא דתניא בעקבא דמשיחא הגפן
 תתן פריה והיין כיוקר. מסייע להו לרב כדא ורב ינא דאמרי תרוייהו
 דגזרתא על ינא משום עקבא דמשיחא שנאמר סוד ד' ליראיו. סוד בג' יין:

דריש

ידרך עננים, כשעשין יין דורכים העננים כנוו פסקה נשיקה. ולעפ"י שרנים נושקין אלל פורה דרכתי לגדי: לחמר נשנחין. לאו פסוק. לא נושקין נפנים. וזל"ק:

הוא אלל כתני קודש הן:

הני

פסקה היושר. מפני דריש רב חמרא מנין שעשיית

שכולס עונרים על חוק יין מצוה שנאמר וכו' הדבק וכו' אפשר וכו' אלא הדבק פרוהבין:

במעשיו מה הוא עבד יין אף אתה עבד יין. ומגלן

ונרכתא

דהוא עבד יין שנאמר ידרך עננים במשפט אל תקרי

עננים אלא ענבים. ומי שותן. הצדיקים לעתיד לבא דתניא לעתיד לבא

צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן ונתנין מויו השכינה. מאי זו

השכינה הוי אומר זה היין דכתיב ביה המשמח אלקים ואנשים. וזהו

ששנינו יין המשומר: ואמר רב חמרא מיום שנגזרה על היין פסקה השמחה

שנאמר ויין ישמח לבב אנוש. בזמן דאית יין אית שמחה לית יין לית שמחה.

אמר רב יינא מיום שנגזרה על היין פסקה הרגה שנאמר בגבור מתרונן

מיין. בזמן דאית יין אית רנה לית יין לית רנה: אמר רב היתא מיום

שנגזרה על השכר פסקה נגינה שנאמר ונגינות שותי שכר בזמן דאית שכר

אית נגינה לית שכר לית נגינה. אמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין

פסקה הזמרה שנאמר אומר בשבחין וכתוב בתריה בקידושא רבה ובהמרא

טבא. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין פסקה הגבורה שנאמר גבורים

לשתות יין. אם אין יין אין גבורה. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין

פסקה ידידות שנאמר כי טובים דודך מיין אם יש יין יש ידידות אם אין יין

אין ידידות. ואמר רב ברזא מיום שנגזרה על היין פסקה נשיקה שנאמר

ישקני מנשיקות פיהו וכתוב בתריה כי טובים דודך מיין. ואמר רב ברזא

מיום שנגזרה על היין פסקה היושר שנאמר נזכירה דודך מיין וכתוב בתריה

מישרים

ונרכתא היל. שרץ יעקב ליהודה: נשעת הני שרץ דפרוהבישן שרי נפסקא לו לאו.
הגזרה. הכללות עינים קללה שצלה ותימא תיפק לה מזרכת על זיעור חנון.
מחשקה רעועה. ושלח
נשעת הגזרה נרכה מישרים אהבוך: דריש רב
שצלה משמחה ומצריחות: סבאן רעב אינו בא לעולם
וואני. מלבושי תהמונים: אלא משום גזרת פרוהבישן.
חופריא דגחלין. חופרין שנאמר ורב דגן ותירש. אם
גחלים עונוק נקרקע ושם חנוניות יתירה: קרי
ניה שר טונ. נשי"ן כי רב זללן אומר מהכא. לאמותם יאמרו איה
השי"ן. והסנוך ונתהפך דגן וייך. תנו רבנן כל המזולזל בשתיית יין
ונוולא זסער"ן: משום פרוהבישן חמשה מיני יסורין באין עליה.
רחילה שנאמר למי אוי ולמי אבוי למי מדנים למי

פצעים הנם ולמי הכללות עינים ונאמר אחריו למאחרים על הוין. רב כדא
רמי כתיב הכלילי עינים מין וברכתא היא וכתוב למי אוי למי אבוי וכו'
ולמי כלליות עינים וקללתא היא הא כיצד. לא קשי' כאן בשעת הגזרה
זכאן שלא בשעת הגזרה: אמר רב שרץ כל הדמין אסורי בר מדם דגים
ומדם ענבים. אמר רב כבסן דם ענבים שרי אף לכיבוס מאני. שנאמר כבס
בין לבשו וכדם ענבים מותו: ההוא גברא דהוה ליה חביתא יינא. אתא
שכנתו ולחש ליה חיש שפוך יינך החוצה כי ממוני פרוהבישן רהיטין ובאין
אצלך. ולא הוה ליה בכדי שיעשה. שקיל לגלימיה ושריין תוך החביות.
אדחכי אתו החופשין ואשכחי החביתא יינא וגלימיה בתוכה. אמרי ליה
מאי האי. אמר להו אנא עבידי יינא לכיבוס מאני. שבקותו ופטרותו:
אבעי להו. הני שכרא דפרוהבישן שרי בפסחא אי לאו. מי אמרין כיון
דדמיה בטעמא למיא שרי. או לאו הואיל דשמה שכרא עלייתו אסורא.
תיקו: בעי מינה רב דנא מרב כדא. הני אינשי חופריא דגחלין דשכיחי
תדיר בשתיית שכר מאי מצלי. אמר ליה הכי שמעינן מראש שכרי אפרים
דמצלי ותן שכר טוב. קרי ביה שכר טוב:

הדרן עלך פרק מותר במקח וממכר

מתני'

רחיצה, שרותים צימות המטה ציס אנשים היבשים אין להם חלק לעה"נ. תימא
 וגסים צהורים ונתולות יהדיו. וזה חינו נכלל אחלי אין להם חלק לעה"נ והא' חמורין
 הארצות רק צאמיריקא שמינשים יבשים ונלצר
 לנר: שודדין. מפ' **מתני':** אין בין ארצות ולא מלגיו ורחמנא לינא
 נגמרא הלדאפ"ס נלע"ז: חברית לשאר ארצות נע"ז וי"ל דענדי יבשים
 ענדו נזירין. נעלי הקונד מלגיו לאחרים כדרשין
 רס: לא לענמן. כדתני' אלא שכרות בלבד: ינור אין כתיב כאן אלא
 נפרק ראשון: ינשין. **גמ':** ותו ליכא והא איכא ינור משמע לאחרים:
 לילו האנשים המוחקין רחיצה. תנא ושייר. מאי שייר דהאי שייר. שייר
 חק פרוהבנשן: אין להם חק לעה"נ. שודדין. אי נמי רחיצה ושודדין בכולי עלמא
 שגורמין חנוס וזה איכא אף אם לא דמא לאמיריקא אבל איכא.
 ורצוחות כדלעיל: אבל בשכרות עולה על כל הארצות שבעולם.
 דאין לך בית באמיריקא בלי י"ש ויין ושכר.
 ולא עיז שבבל הארצות שותין יינא טבא ובארצות חברית שותין יינא פרוחה
 בדבתיב ופרוחים על ערשותיב. ושותין י"ש מרעלת בדבתיב השקיתני וין
 הרעלת. וכתוב את קובעת כוס התרעלה שתית מצית: הניא אמר רב המסן
 גזרו על משקין ולא גזרו על קני דובין. מאי קרא. אמר קרא וגם אני נתתי
 לכם הקים לא טובים ומשפטים לא יהיו בהם. מתרגמינן ועבדו נזירין דלא
 תקנן ונימוסין דלא אתקיסתון בהון. עבדו נזירין לכולם אבל לא לעצמן. מאי
 קרא. אמר קרא מיין ושכר ינור ינור לא כתיב כאן אלא ינור. מכאן שכל
 הנזירים מוירין לאחרים ואינן מוירין את עצמם. ותניא נמי הכי. כל
 היבשין יבשין מלכר ולא מלגיו. תנו רבנן היבשים אילו האנשים שהחיה
 יהוקאל מעצמות היבשות בהבקעה כיון דעצמותיהן וגופיהן היו יבשים
 לפיכך נפח בהון אף נשמות יבשות ונשארן יבשים עד היום הזה. איני
 והתניא היבשין יבשין מלכר ולא מלגיו. אין הכא נמי שנשארן יבשין
 מלכר: אמר רב שתיין היבשים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר
 יבש כחרס כוחי מה חרס אין לו חלק לעולם הבא אף יבש אין לו חלק
 לעה"ב. ואמר רב שתיין יבש מצוה לשכור עצמותיו דאתיא גזרה שזה
 כתיב

אף ינש נשנר. ומוכח שמוזה לשנור עמוותיו: כתיב הכל ינש כחרס וכתני התס כחרס יורו משפטיך ליעקב. פי' יורו מלשון יורה הנשנר. ול"ת לחמי מייתי הג"ש ממקום נחן: שאלו ידכס. הענדר
 אפ' נלע"ז: תפלות כתיב הכא יבש כחרס וכתני וניה. דכתני כחרס עטא. אלק עם עין התם כחרס הנשבר: מה חרס נשבר אף יבש נשבר. מחלפות מפני שהן מוחלף חסד להק"ע: דרש רב שכרן יבש מותר
 רב לקרעו כדג ומלגיו כעם הארץ.

מאי מלגיו כדתניא חיבשים יבשים רק מלבר אבל מלגיו הן רטובים. ומגלן שיבש עם הארץ. אתיא גזרה שוה נאמר כאן עם הארץ ונאמר להלן יבשה הארץ. ארץ ארץ לג"ש: ואמר רב שכרן יבש ראוי להשליכו לבהמה דכתיב כחציר יבש בשם שהציר משליכין לבהמה כך יבש. תניא גזרו על י"ש יין ושכר ולא גזרו על קני רובין. תניא נמי הכי קני רובין מותרין לכל אדם ואפילו להרש שומה וקמן ואפילו לישראל שנאמר יורו משפטיך ליעקב: אמר רב חסין מיום שנגזרה גזרת פרוהבישן נתרבו הגנבין והחמסין והשודדין שודדי יום ושודדי לילה. ואין לך יום שלא ישמע מהם ושוה. ואם יתארך הגזרה יתהפכו כל עמא דארצות הברית לרוצחין ושודדין בדכתיב ותמלא הארץ חמס. ואין לך יום שאין קללתא מרובה מחברתא: אמר רב. מיום שנגזרה גזרת פרוהבישן נתרבו הגנבין והחמסין והשודדין. מאי שודדין אמר רב טראמפאי אילו הנכנסין בעצם היום בחנות או באפיס ויושיטו קני רובין מול פניהם ואומרים שאו ידיכם. חובשין את האנשים ומוריקין כיסיהן וגוזרין עליהן לבל יתריעו. ונמלטין באטא הממתנת עליהן ומקיימין הפסוק התעיה עיניך בו ואיננו. וכד אשכחי אח"כ להאטא מתחזיה דגנובא הוהי. ואית שודדין דאית להון אטא שלחן. כדרכ שודדאי דאמר רב שודדאי לדידי אית תרי אטאין חדא פשוטא לכולה יומין וחד שופרא לשבתא. אמרי ליה מאי קרא. אמר להו תפארת עמה ליום המנוחה:

רנ נורלי. כשמו כן הולך מלשון צור ועס והמוסיף מוסיפין לה. אומר ר"ט דאנשי הארץ: כסיל שוגה נאולתו. היינו המחזיר. חנ"ד מחזירין לשתות מזה פעמים בכל יום גרושתו: קורדייקוס.

מחלה הנאה משתה יותר. גופא. מאי שייר דהאי שייר. ואלע"נ דפליגי רנן להלן מחשיעור: ניכחור ליה. שייר שודדין. מתיב רב גרשאי אמאי לא קחשיב נקמיע: ישר והפיה. דשייר גרושין. דתניא אין לך ככלנ שז על קאו על קאו שז ככלנ: אול סומקא ואתי חורא. כל"ה חס גרושתו היתה סומקא יסיר. נתר חורא וכן להסך:

לספך: מתנ' כנגד בלס. דהובן מחזירין גרושתן. מתיב רב בוראי מבדי מחזיר גרושתו מצוה היא וקימא לן אנשי ארצות הברית פמודין מן המצוה. אמר ליה רב חשדא ממאי דמצוה להחזיר גרושתו מאי קרא. אמר ליה רב בוראי קרא לא ידענא. אמר ליה אנא ידענא. דכתיב ככלנ שז על קאו כסיל שוגה נאולתו. ואמר רב גרשאי מפני מה נתרבו הגיטין במדינת אמוריקא מפני שכולן אחותן קורדייקוס. ותנן מי שאחוז קורדייקוס אומר כתבו גט לאשתו. מאי תקנתיה. ניכחור ליה ג' פעמים ישר והפוך ככלנ שז על קאו דמקלי ליה. ואי לא ניכחור ליה אול סומקא ואתי חורא אול חורא ואתי סומקא:

מתנ': חייב אדם להרגיל את עצמו ובני ביתו לשתות יין חמשים וארבעה פעמים בכל יום. כנגד שלשה תפלות שאנו מתפללים בכל יום. והמוסיף מוסיפין לו:

גמ': תנו רבנן מי דלא מסתייא ליה לזכין חמרא טבא ממדינות הים. ימוג אלקהל בעמים או מי דבש פלגא על פלגא וישתה ויצא ידי חובתו. אמר רב שתיין אנא שתית אלקהל חיה ולהט נורא כתנורא של עכנאי. ואמר רב שתיין מאי דכתיב עת לבכות ועת לשחוק עת ספוד ועת רקוד. עת לבכות בשעה שהנבל ריק. ועת לשחוק בשעה שהנבל מלא. עת ספוד בשעה שהנבל ריק ועת רקוד בשעה שהנבל מלא.

רב

לעשות לחיים. כל' לשמות יין וכן מדברים ומנין שיעקב שמה יין שנא' ויעקב נתן
 צני העליה עשה לחיים: וינא לו יין וישת. לעשו. תימא, דמהא חיי ראי' דיעקב שמה
 יעקב הניא לו יין צנה
 שנרכו: סתרי תורה. רב כדא אומר עת לבכות
 דהאי עונדא נסיפרא בשעת פרוהבישן ועת לשחוק
 הוה: הדיוט קופז שלא בשעת פרוהבישן. עת
 נראש. י"ש הדיוט כל' ספוד בשעת פרוהבישן ועת
 י"ש רפה: רקוד שלא בשעת פרוהבישן:
 דתניא
 אמר רב שתיין מאי דכתיב
 כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו זאת ביתן אחריו
 ושמרו לעשות. מאי ושמרו לעשות. לעשות לחיים.
 ומנין שאברהם בעצמו שתה יין. שנאמר ומלכי צדק
 מלך שלם הוציא לו לחם ויין. אם לא הוה שתה לא הוה הוציא לו. ומנין
 שיצחק שתה יין שנאמר ויבא לו יין וישת. ומנין שיעקב שתה יין שנאמר
 ויעקב נתן לעשו וכו' ויאכל וישת. מתקופ לה מר יבשן ממאי דהאי וישת
 משמע יין דילמא מים. אלא אומר לך רב שתיין מהכא. כתיב הלעיטני נא
 מן האדם האדם ואין אדם אלא יין דכתיב אל תרא יין כי יתאדם. ומנין
 שהשכטים שתו יין דכתיב וישתו וישכרו עמו: ואמר רב שתיין לא נברא
 האדם אלא לשתות יין. דתנן כי לכך נוצרת. לכך בנימטריא יין: ואמר
 רב שתיין לעתיד לבוא כשהצדיקים יושבין ונהנין מסעודה של לויתן ישתו
 גם י"ש יין ושכר. ואעפ"י שאין ראי' לדבר זכר לדבר. איכא. דהאי
 ספינתא רברביה דמתקרי לויתן קימא לן דשותין בה י"ש יין ושכר: אמר
 רב חמרא שמיץ לי מבי אבוהי דבר סתרי תורה. מים שאל חלב נתנה. מים
 בני' תשעים. הוא שאל י"ש חזק בן תשעים מדרגות. חלב נתנה. היא נתנה
 לו י"ש פשוט בן ארבעים מדרגות כמספר חלב. ומתוך הי"ש
 פשוט נרדם ויישן. ומינה ידעה די"ש פשוט יפה לשינה
 דקימא לן הדיוט קופץ בראש. אי הכי לימא דלא כתנאי.
 דתניא

ההוא

דתניא. לעיל פרק ג': דהאי חלל שנתנה. והיא אחת. אומר ר"ט דהאי עונדה
 יעל לסיסרא: ותנח אליו כלל. נשעת הוה לא נשעת פרוהנישן דלילו נשעת
 פרוהנישן הולכים כלל. פרוהנישן הוה קאים לה
 ומזניס כלל כדתניא דתניא מיום שנברא העולם
 להן: שהיה ידוה לא עמדה שום מלכותא
 הכה לית: לנטיה ושלטנא לגזור אסורא על י"ש
 להו נברה בין שתי יין ושכר. ואם איתא דהאי
 לנטיה ודחק כמו נלנת חלב משקה י"ש הוה. מכלל
 הוה נקרא לנטיה דהוה פרוהבישן דכתיב ותבא
 קנייפ"א כלל"ז: אליו בלא. אמרי ליה הכי
 מתני' מנכין על היין. השתא האי ותבא אליו בלא הוה בתר דשתה:
 נשעת פרוהנישן משעת: ההיא אתתא דאיתניהו לבעלה לבית דינא על
 ציו לקום וכו'. יין שהניה ידוהי עליה כל יומא. אמר ליה הדיין מפני
 סקרוונטל שהו מותרת מה תבה אותה כל יומא. אמר ליה מפני שהיא
 יינה כיוונת: דשותן שבורה כל יומא. אמר להו אנא אעביד שלמא
 נשעת: בהדיכון שקיל ידיהו ואמר הבו לי תקעת כף
 דהוה: שמעכשיו ולהבא היא אל תשת והוה לא יכה אותה
 יינה ליה: למחר איתניהו תנינא לבית דינא ואהויה פצעות ירוקות
 על ארבוניה וזרעיה. אמר ליה הדיין איך עברת על תקעת כף אמר ליה
 מפני דהוה שכורה. אמרה היא העבודה דאנא לא שתית אלא מכלתי פת
 כ"ש ואכלתי. אמר בעלה אף אני לא הכיתיה אלא צביטיה. ואם הטבלה
 דהוה: איני שתיה. צביטא לאו הכאה:

נרעת

מתני' מנכין על היין. נשעת פרוהנישן משעת: ציו לקום וכו'. יין סקרוונטל שהו מותרת יינה כיוונת: דשותן שבורה כל יומא. אמר להו אנא אעביד שלמא נשעת: בהדיכון שקיל ידיהו ואמר הבו לי תקעת כף דהוה: שמעכשיו ולהבא היא אל תשת והוה לא יכה אותה יינה ליה: למחר איתניהו תנינא לבית דינא ואהויה פצעות ירוקות על ארבוניה וזרעיה. אמר ליה הדיין איך עברת על תקעת כף אמר ליה מפני דהוה שכורה. אמרה היא העבודה דאנא לא שתית אלא מכלתי פת כ"ש ואכלתי. אמר בעלה אף אני לא הכיתיה אלא צביטיה. ואם הטבלה דהוה: איני שתיה. צביטא לאו הכאה:

נשים

מתני': מברכין על היין בורא פרי הגפן ועל י"ש ושכר וליקר וכל שארי
 מיני משקין הרופין מברכין שהכול. רב שכן אומר בשעת
 פרוהבישן אין מברכין כלל על שום משקה חריפתא:

גמ': מאי מעמא דרב שכן אמר קרא ובוצע ברך נאך ד/ ות"ק סבר הואיל
 שהשתיה מותרת וכולי עמא שותין איני משום בוצע ברך וחייבת
 בברכה. בין לקדוש ולהבדלה וד' כוסות בפסח כולי עלמא לא פליגי דחייבת
 בברכה. כי פליגי בשותין בחשאי ת"ק סבר כיון דהשתיה מותרת חייבת
 בברכה. ורב שכן סבר הואיל דשותין בגנבה איתא משום בוצע ברך ופטורה
 מברכה

ינשים. חילו המתחזקין גזרת פרוהנישן צרעת על ראשו. וא"ת הא גופא קשית. כדתני' לעיל: מונשין. שתי מלות מורכבות. דהרי שר המשקים ראה נחלוס עננים הירה נקראת נלע"ז מן:

מברכה: איקלע רב כדא באתרא דרב יינא אמר ליה לימא לן מר מילתא מעליתא. אמר ליה הכי אמר רב שרפן יבושו כל היבשים. אמר ליה שפיר קאמרת אף אנא ליימ

תפלת

להיבשין: תנו רבנן הני אינשי דעבדין י"ש דוברין

בלחש והולכין בנחת ועבדין לא לאור החמה ולא לאור האילקטרון ולא לאור הנר אלא לאור חלבנה ולפיכך קורין להו"ש מונשיין. רב שכרן קרי ליה ספיקאיו. רב המרא קרי ליה בוטלג: ואמר רב חמרא הרוואה ענבים בחלום סמן רע לו. מראין לו שיהי' צרעת על ראשו שנאמר והיא כפרחת עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים וכתיב צרעת פרחת היא בקרחתו או בנבחתו. אבל הרוואה יין בחלום יצפה לעטרת גאות דכתיב עטרת גאות שכרי אפרים אשר על ראש גיא שמנים הלומי יין אל תקרי הלומי יין אלא חלומי יין: ואמר רב חמרא הרוואה פרוהבישן בחלום יצפה למעודת בשר שמנה והני מילי בכתבת. אמרי ליה מה מעמיד אמר להו אל תקרי פרוהבישן אלא פרות הבשן: אמר רב חביתא עשרה קבין

שכר ירדה לעולם תשעה קבין נמלו האשכנזים ואחד על כל העולם. עשרה קבין י"ש ירדו לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחד על כל העולם כולו. עשרה קבין זהב ירדו לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחת על כל העולם כולו. עשרה קבין פוליטיקום ירדה לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחד על כל העולם כולו. עשרה קבין משונעת ירדה לעולם תשעה קבין נמלה אמיריקא ואחד על כל העולם כולו:

הדרן עלך פרק אין בין

מתני'

מתני'

מתני' לנרד על הרעה. על משקה רעה : תפלת שול. תימול. נשנת וי"ט הותרו רק על הטובה. כגון משקה הנאה ממדינת הים : יין ענבים הנל י"ט ושכר לא הותרו אף נשנת גזרת שמונה עשרה. היינו גזרת פרוהבישן : חייב אדם לברך שול. וי"ל ללא פליג : נהקקה נסעיף שמונה עשרה. לונדמנט י"ט על הרעה בשם ועי"ל כיון דהותרה נחלא עשר. לונדמנט י"ט שמברך על הטובה. ויתפלל ייקלין חן נאידך : נלע"ז : כרנ שכר. לעיל פרק רביעי : נשנת וי"ט הותרה היין וכי. והו דתקן יין סקרמנטל : שמונה עשרה : ויין

גמ' : נימא מתניתין דלא כרב שכרן דאי כרב שכרן הא אמר בשעת פרוהבישן אין מברכין כלל על שום משקה חריפתא. אפילו תימא כרב שכרן. ורב שכרן טעמא אחרנא אית ליה משום בוצע ברך. ותנא דיון ליה ליה משום בוצע ברך : אמר רב חביבא כל היינים מותרין היין מיין נסך. מאי יין נסך. אמר רב כדא אילו יין שהממשלה גוזלת מהסוחרים כיבשה ומחסיפנות בים ושופכין אותם בים או במדבר. ואמר רב כדא ממשלת אמיריקא אכורי היא מפני ששופכת יינא טבא במדברא. מאי קרא. אמר קרא בת עמי לאכזר כייענים במדבר. אל תקרי כייענים אלא כיינים במדבר : ואמר רב כדא ממשלת אמיריקא שופכת דמים מפני שיון איקרי דם שנאמר כבס ביין לבושו וכדס ענבים סותו : ויתפלל תפלת שמונה עשרה ג' פעמים בכל יום : אמר רב ינא בשבת וי"ט אין צריך להתפלל תפלת שמונה עשרה מפני שבשבת וי"ט הותרה היין לקידוש ולהבדלה. וא"כ יהי תפלתו תפלת שול : היין מיין נסך : אמר רב בוראי השתא בזמן הזה אין יין נסך. דהוה עובדא בתרי סוחרין חד זקן וחד צעיר עבידי מסחר בהדיהו. אמר הצעיר להזקן ניזיל ונישתי יין להצלחה בהחנות מעבר לרחוב. אמר ליה הזקן וחלוא בעל החנות נכרי הוא והיין שלו יין נסך. אמר ליה אף על פי כן ניזיל ומבטחני שאין היין שלו נסך. ואם יהי יין נסך לא נשתי. נכנסה אמר הצעיר לתחנוני חב

ויין מלכות רב. חלמא רב מלך ויין גני הדדי ענוש יענש. פ' נקודס לאו צדיני שמים
 נינהו: וינא המלך והמן לשחות. ומשתיה חלילה עכ"ל. ותימא חמאי לא יענשו צדיני
 זאת נלל הישועה: שמים דהא קימ"ל שדינא
 ענוש יענש. לאו צדיני הב לן יינא טבא. אמר החנוני
 שמים חלילה: הלז למאי. איזה יין בעית. אמר ליה
 הנס: כדרב שתיין לעיל. דינא דמלכותא חלל דין
 נשליה פרק ג': בעינא נסך. אמר ליה החנוני
 נתי כל מיני יין אית בהנותי אבל
 שרשות וכו': ודו"ק:
 טומאה
 יין נסך ליתא. אמר הצעיר

לחזקן האם לא אמרתי לך שבחנות זו ליתא יין נסך: אמר רב שברן. רב
 מלך ויין חד הוא שנאמר ויין מלכות רב. ואמר רב שברן. אין ישועה באה
 לישראל אלא על ידי שתיית יין שנאמר ויבא המלך והמן לשחות. רב שתיין
 אמר אין ישועה באה לישראל אלא ע"י שתיית תרי זימנין שנאמר והמלך
 והמן יישבו לשחות ונאמר ויבא המלך והמן לשחות: אמר רב חמרא לעתיד
 לבוא יבטל גזרת פרוהבישן שנאמר ושבתי את שכנות ישראל וכו' ונטיעו
 כרמים ושתו את יינם: ואמר רב חמרא מאי דכתיב ויין ענושים ישתו. צפה
 עמוס ברוח קדשו באהרית הימים שעתידין לגזור גזרת פרוהבישן. ניבא
 ואמר ויין ענושים ישתו. ומפני מה נקראין יין ענושים מפני שכל השותה
 אותן ענוש יענש: ואמר רב חמרא לעתיד לבוא שקלינן יינא הנס. שנאמר
 ואשר אין לו כסף לכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב. הניחא יין, חלב
 למאי. כדרך שתיין דתניא רב שתיין עירב יין בחלב ושתה משום דכתיב
 שתיית ייני עם חלבי: ואמר רב חמרא לעתיד לבוא ישתו היכשים בעל
 כרחק. שנאמר ותשקו את הנזירים יין. מי המה הנזירים הוי אומר אילו
 היכשים. ההוא הגמונא דפרוהבישן אשכח לרב שתיין דהוה קאי ומוריק
 בקבוק יין שרף לתוך גרונו. אמר ליה ולא שמיע לך דאסירי בשתייה. אמר
 ליה לאו כהן אנא ושרי לי. אמר ליה מינח לך הא. אמר ליה קרא כתיב. ויין
 לא ישתו כל כהן. א"ל א"כ גם אנא לאו כהן הב לי למעום. יהיב ליה:

אתמר

נתי מרזת. נתי משקין: מהרשלות. רשיונות. טומאה הותרה נצור. פי' הקוננס תנא לייסענס נלע"ז: טומאה הותרה נצור. קרי לפרוהנישן טומאה וכו'. תימא. אמאי תנא קרי לגזרת פרוהנישן
 טומאה כי חוק פרוהנישן
 זרעת היא וטמא טמא
 יקרא: הוי גלג. שומר
 על חוק ימא: צוציתא
 דנורא. יין שרף לנן כל'י
 דמתחזי לשומר שהספינה
 מולכת יין שרף לפיכך
 טונע את הספינה: עלמא
 ותלמא. עולם התחתון
 הונטערוועלט נלע"ז:
 ותני'
 אתמר מפני מה לא החזיקי
 עמא דארצות חברית הק
 פרוהבישן. מפני שגזרו על
 בולן על י"ש יין ושכר. ואם
 גזרו על חדא הוהין מסתפקין
 בתרתי אידך. ואפילו אם
 גזרו על תרתי הוהין
 מסתפקין בחדא אידך. אבל חזי קונגרסאי מפישי
 גזרו על בולן והצבור אינן יכולין לעמוד בהן וקימא
 לן מוטאה הותרה בצבור. והיינו דאמר מר תפסת
 מרובה לא תפסת. תפסת מועט תפסת: אמר רב בוטלגאי מקדמא דגזרתא
 דמלכותא דאמיריקא הוה מתכנסא אלפי מיליונין פלעין בשתא מבעלי בתי
 מרזא מתהרשאות דיהבו להון למכר י"ש יין ושכר. ובספא נתרבו כל שתא
 באוצר דמלכותא. ועמא דאמיריקא הוהין חזין ובריאין ובעינין מאירין. ולא
 נשתמע פרץ וצוהה ברהובותינן. ועכשיו בספא מאוצר דמלכותא מתחלקת
 להממונין להגמונין לשומרין להופשין לשומרין. שומרי חופי ימא שומרי
 הגבולין גבולי קנדה ומקסיקא וכו' והני שומרין קטלין כל יומא אינשי זכאין.
 וטובעין ספינות דמתחזי להון שטעונין י"ש בגבהון: אמר רב ספיקוי
 אשתעו לי נהותי ימא האי גלא דמסבך לספינתא מתחזי כי צוציתא דנורא
 חזרתא ברישא: ואמר רב ספיקוי מקדמא דגזרתא הוה לן חד עלמא.
 ועכשיו תרי עלמין עלמא עילאה ועלמא תתאה: דרש רב בוטלג. ונתתה
 הכסף בכל אשר תאזה נפשך כלל. ביין ובשכר פרט. ובכל אשר תשאלך
 נפשך חזר וכלל. אין בכלל אלא מה שבפרט. מה הפרט מפורש יין ושכר.
 אף כל אשר תאזה נפשך ואשר תשאלך נפשך יהיו יין ושכר.
 ונתתה הכסף בגללן:

מתני'

בתני' סמוך לגבולות. כמו קדל ומקסיקא. וכך היה מונה אחת. נראה דחנל דין גרים וכו': שני זמנים. ג' מפרש. טעמא: וכך היה שותה תחת וכך היה מונה דל"כ ושורין ככר צ"ש.

ועונרין הגבול וככר צידס והשורין חיס יודעים שספוג י"ש.

גמ' שני על הטלתיכם. על הטלחות שגזרו פרוהבישן קודם שחזר פעם לו צ' פעמים צום ישתו עכשיו שני פעמים: שני צום הללתיך. כי השותה נזכר ונתן הלל ושבח להנורה: ברכת ויעין החסד. אשר לו חנח: ועל כל אחת ואחת נזכר שני ברכות. ברכת נשואין: טעמא דרב כדא עדיף. דנ"ט שתיית עדיפין ונ"ו:

שנוכרין

גמ': מאי טעמא דשבע. אמר רב דנא משום דהני אינשי דשותין בשעת פרוהבישן צדיקין הן.

וכתיב שבע יפול צדיק וקם. רב ברזא אמר מהכא דכתיב ויסרתי אתכם אף אני שבע על הטלתיכם. רב מגופא אמר מהכא דכתיב שבע ביום הללתיך. רב כדא אמר מהכא. דכתיב והחזיקו שבע נשים באיש אחת. ועל כל אחת ואחת מברך ברכת מעין התום. רב יינא אמר משום דכתיב וכך היה מונה אחת וכו' עד אחת ושבע: רב חננא אמר כנגד שבע

ברכות דנשואין: אמר רב שכרן נהירי לי מעמא דרב יינא יותר מכולהון. דאע"ג דמנה רק עד שבע אבל השתיות המצרפות מניעין תלתין ושיתא. כיצד היה מונה אחת אחת ואחת הרי תלתא. אחת ושתיים תלתא. אחת ושלוש ארבע אחת וארבע המשא. אחת וחמש שיתא. אחת ושש שבע. אחת ושבע תמניא. הרי תלתין ושיתא כמנין שתי פעמים ח"י. חיי עוה"ז וחיי עוה"ב. רב שתיין אומר לי נהירי טעמא דרב כדא עדיף מכולהון. והחזיקו שבע נשים באיש אחת. ועל כל אחת ואחת מברך שבע ברכות. נמצא בכולהון מ"ט ברכות. אמרי דבי רב סלונאי מסתברא דמעמא דרב כדא עדיף: אמר רב שתיין מיום שנגזרה פרוהבישן תקעתי דירתן סמוך לגבול קנדא ואיני יודע ומרגיש כלל מהנזרה: דרש רב חמרא מאי דכתיב

משא

שמוכרחין לדבר בלחש ונדממה. כדתיא כאנשי יבש גלעד. ותימא והלא כתיב הנרי
צפרקין ולעיל ר' שרן קרי לא ספיקאמי: אין גלעד וק"ל הנרי זה יין שרף כדתיא
כחושנא דדין. לילה בני' הנרי אינו אלא שרף

היין. ליל בני' יין: אל משא דומת. אלי קורא משעיר
תקרי פסל אלא פלסל. שומר מה מלילה שומר מה
לעפ"י שכותנין פלסל. מליל. דומת זו גזרת פרוהבי-
צין ולא נסמך אך תנא שן שמוכרחין לדבר בלחש
דין ליטלי הוא ולינו וברממת. קורא משעיר. זה
מנחין צין שין לסין: הקונגרם משום דשעירים
פלסל בלע"ז נקנזק ירקדו שם. ואין שומר אלא
זכוכית: פסל מונח. רב שומר ישראל. ואין לילה אלא
ינא לינו נריך לאל תקרי היין ואין ליל אלא יין.

כי פסל בלע"ז היל דחושבנא דדין בחושבנא
היות: שתי שבת תענוג. מוסס שלובין
תענוג. מוסס שלובין חטעוים שונות:
לרב

דדין. אמר שומר ישראל. אתא בקר. יבא גאולה
לצדיקים העמלים בעד כל שתיה ושתיה. וגם לילה
יהי להרשעים היבשים כאנשי יבש גלעד: ועוד
דריש רב חמרא. מאי דכתיב יבשו כל עובדי פסל. אל תקרי פסל אלא פלסל.
כיון דלית י"ש יין ושכר אינן צריכין לבקבוקי זכוכית. מה יעשו עכשיו אלו
העובדין בבתי פקטוראות מכלי זכוכית. יחזרו על הפתחים לבקש נדבות
ויבשו ויכלמו. רב יינא אמר פסל ממש. והכי קאמר. יבשו כל עובדי הביתות.
כיון דלית י"ש יין ושכר אינן צריכין לחביתות. והעובדין חביתות יחזרו על
הפתחים לקבץ נדבות ויבשו ויכלמו. ורב חמרא אמאי לא אמר כרב יינא
פסל ממש. אמר לך חביתות נצרכין גם עכשיו בשביל דגוי מלוחים ולכיבוש
קישואין ודלועין. ורב יינא אמאי לא אמר כרב חמרא. אמר לך בקבוקי
זכוכית צריכין עכשיו ביותר כדתניא עכשיו בעת פרוהבישן אין לך אדם
בלא בקבוק בכיס אחרים: בין למר ובין למר דאמרי שעכשיו יחזרו על
הפתחים לקבל נדבות. כיון דצריכין גם עכשיו לחביתות ולבקבוקי זכוכית.
וקשיא אתרויהו. קשיא: אמר רב שתיין בשבת יזהר כל אדם לשתות יותר
מכל יומי דשבוע משום דמלת שבת ר"ת הוא. שתיה בשבת תענוג. וכן הלכה:

תנן

לרצ' ינא. לעיל נפרקין : מתני' הסלונים. כן נני' יין. ול"ת התם נאמר ומיס נמשורה
 נגמ' מפ' : נחדר לפני ולפנים. נחדר תשקה. מים ולא יין. וי"ל דמים נ"כ
 לחוריים : שהשוטר ירא. משמעותו יין שרף כדתינא
 משום עינא נישא : תנן אם אתה עושה כן אשריך
 גמ' סרנים וסלונים. וטוב לך. כן בנימטריא יין.
 יהוקאל נ' ו' : יסנו. אם תשתה יין אשריך וטוב
 לאחור. נחדר לחוריים : לך. אשריך בעה"ז וטוב לך
 סרנים. תרנוס ויחון. לעה"ב. מסייע ליה לרב יינא
 סירוס : סלון ממאיר. דאמר מעם לשתיית שבע
 וקון מוכאני פסוק. משום אחת ואחת וכו' עד
 ניהוקאל כ"ה כ"ד. אחת ושבע הרי כולן ל"ז
 ממאיר וולשון זרעת. מספר תרי זימנין ח"י חיי העה"ז וחיי העה"ב :
 מלאה הדא נראנפין נלע"ז. מתני' : הסלונים תקעין מסחרם בחדר לפני ולפנים.
 פורה דרכתי לנדי. לא מפני שמתיראין מהשוטר אלא משום
 שנירף לשתות ניהודות : ששהשוטר ירא לשתות בפרהסיא :
 מלרעת

גמ' : מאי סלונים. אמר רב שתיין בתי מרוה. ואמאי קרי להן סלונים
 על דרך הכתוב סרבים וסלונים. מאי סרבים. צפה יהוקאל שבאחרית
 הימים עתיד לעמוד גזרת פרוהבישן והסלונים יסבו לאחור. אמר ואתה כן
 אדם אל תירא מהם ומדבריהם כי סרבים וסלונים אותך. כלומר עוד יבקשו
 ממך להקים סלונים בפומבי ולא תהי' עוד נחבא אל הכלים. תחת אשר
 עכשיו סלון ממאיר וקון מכאיב יהיו סרבים להקים סלונים לעיני השמש :
 אמר רב שכרן כלל גדול אמרו חכמים. כל מקום שנאמר יין איני אלא י"ש.
 וי"ש זה יין שרף. ודא היא רזא דבר אנפין : ואמר רב שכרן. כשם שאמרו
 מצוה לשתות בפורים בלהקת חברים כך מצוה לשתות בכל ימות השנה
 ביחידות. בפורים מהו נאמר הפיל פור. ובכל ימות השנה נאמר פורה דרכתי
 לבדי. ונאמר וישכן ישראל במה בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש. אם
 תשתה תתירוש בדד תהי' במה. ואמר ר"ש לא ירדו מלאכי השרת לאברהם
 אלא בשביל יין. הוא אמר כי על כן עברתם והם אמרו כן תעשה. כן בג' יין :
 אמר

ונוצעת כשלג. הפך פרוהנישן כי היין לעקרה נשרשה. פ"י ולא לעשות חזיה
 נוחמס ונרעת וקדרר כשלג: מוקה י"ן. פשרות: הסלון. כמו שנינו לעיל
 לה פחות מחרנעין סלה:

אמר רב כוסא פרוהבישן: ג' ו':
 ח"ת תרתי חלל טהרת. טיה ותיו מתחלפות שהן
 נומולל חתה דטלנ"ת: צרעה נושנת היא ואין לה
 להנחיל אוהבי ו"ש: ר"ת תקנה אלא לעקרה בשרשה.
 יין שרף: ח"ת נשלוס ואמר רב כוסא לא נגזרה
 חלל נסלון. מס וטון פרוהבישן אלא בשביל המא
 לפעמיים מתחלפות כמו לשון הרע. שנאמר: והנה מרים מצורעת כשלג.
 הטיס הטיין. נס הס וקיימא לן על שספרה לשון הרע: אמר רב מרי
 נומולל חתה ונהנחורייס: עתידין צדיקים למבול במקוה יין כשלמה בשעתו.
 נס שין וסמוך מתחלפות ומנין ששלמה טבל את עצמו ביין דכתיב תרתי ביין
 נחנטה הליטלי כדפרושיס את בשרי אל תקרי תרתי אלא מהרתה. ואמר רב
 לעיל: מרי מאי דכתיב ואביו שמר את הדבר. איזה דבר
 חדרן עלך חייב אדם שמר הוי אומר זה היין כמו ששנינו יין המשומר.
 וסליקא לה מסכת רב כבאן ורב שכרן הוה יתבי אהרדי וקדרשו. מינה
 פרוהבישן: לן ששלמה המלך הכס הוה, משום דאמר אין מוב

לאדם תחת השמש כי אם לאכל ולשתות ולשמות. ואין לך בעולם הוה חכמה
 גדולה מזו: אמר רב שתיין עתידין צדיקים לנהול כל אחד ואחד אוצרות
 מלאות יין שרף. שנאמר להנחיל אוהבי ו"ש ואוצרותיהם אמלא: ואמר
 רב שתיין לא נמצא כלי מחזיק ברכה לעולם אלא הסלון. שנאמר עז לעמו
 יתן ויברך את עמו בשלום אל תקרי בשלום אלא בסלון:

חדרן עלך חייב אדם וסליקא לה מסכת פרוהבישן